

To'on yó'o kían nì taa San Mateo, ña ká'an sa'a Jesús

Nà yó'o kúú nà ve'e Jesús

1 ¹ Ña yó'o kúú tuti noo tándaa yíko kuu ndidaá ñayuu nì sa kuu nà ve'e Jesucristo, nà nì kii tein nà ve'e rey David, ta rey David nì kii tein nà ve'e Abraham. ² Chi de'e Abraham ñoó nì sa kuu Isaac, ta de'e Isaac nì sa kuu Jacob, ta de'e Jacob nì sa kuu Judá xí'ín dao ka ñani ra. ³ Ta de'e Judá xí'ín iin ná'a naní Tamar nì sa kuu Fares xí'ín Zara, ta de'e Fares nì sa kuu Esrom, ta de'e Esrom nì sa kuu Aram, ⁴ ta de'e Aram nì sa kuu Aminadab, ta de'e Aminadab nì sa kuu Naasón, ta de'e Naasón nì sa kuu Salmón, ⁵ ta de'e Salmón xí'ín Rahab nì sa kuu Booz, ta de'e Booz xí'ín Rut nì sa kuu Obed, ta de'e Obed nì sa kuu Isaí. ⁶ Ta de'e Isaí nì sa kuu David, nà nì sa kuu rey noó nà Israel, ta de'e rey David nì sa kuu Salomón, ta naná Salomón nì sa kuu ñadi'í Urías.

⁷ Ta de'e Salomón nì sa kuu Roboam, ta de'e Roboam nì sa kuu Abías, ta de'e Abías nì sa kuu Asa, ⁸ ta de'e Asa nì sa kuu Josafat, ta de'e Josafat nì sa kuu Joram, ta de'e Joram nì sa kuu Uzías, ⁹ ta de'e Uzías nì sa kuu Jotam, ta de'e Jotam nì sa kuu Acáz, ta de'e Acáz nì sa kuu Ezequías, ¹⁰ ta de'e Ezequías nì sa kuu Manasés, ta de'e Manasés nì sa kuu Amón, ta de'e Amón nì sa kuu Josías, ¹¹ ta de'e Josías nì sa kuu Jeconías xí'ín dao ka ñani ra tá tiempo nì kuei nà ñoo Israel noo ndá'a ta ñoo Babilonia.

¹² Tá nì ndi'i nì kuei nà Israel tixi ndá'a ta Babilonia, dá nì sa io iin de'e Jeconías ñoó, ta nì sa naní rá Salatiel, ta de'e Salatiel nì sa kuu Zorobabel, ¹³ ta de'e Zorobabel nì sa kuu Abiud, ta de'e Abiud nì sa kuu Eliaquim, ta de'e Eliaquim nì sa kuu Azor, ¹⁴ ta de'e Azor nì sa kuu Sadoc, ta de'e Sadoc nì sa kuu Aquim, ta de'e Aquim nì sa kuu Eliud, ¹⁵ ta de'e Eliud nì sa kuu Eleazar, ta de'e Eleazar nì sa kuu Matán, ta de'e Matán nì sa kuu Jacob, ¹⁶ ta de'e Jacob nì sa kuu José, ta José nì sa kuu yí María, ta de'e María kúú Jesús, nà kúú Cristo, nà dákaki ñaá.

¹⁷ Noo ndidaá nà sá'ano yó'o, kándaq inio ña nda Abraham, ta nda David nì sa kuu na uxí komi nà sá'ano. Ta nda David, ta nda tiempo nì kuei nà Israel tixi ndá'a ta Babilonia, nì sa kuu na uxí komi ka nà sá'ano. Ta nda tiempo nì kuei nà ñoo Israel tixi ndá'a nà ñoo Babilonia, ta nda tiempo Cristo nì sa kuu tuku na uxí komi nà sá'ano.

Di'a nì kuu tá nì kaki Jesús

¹⁸ Di'a nì kuu tá nì kaki Jesús: María, ta kakuu naná Jesús, sa nì xí'o va xi to'on xi noo José ña tanda'a xí xí'ín rá. Tído tá ko ná'a naki'in tá'an na kande'i na, kúú nì tuu va María ñó'o de'e xi, chi Espíritu ií Ndios nì xí'o ña ndato yó'o noo xí. ¹⁹ Ta José naní ta kakuu yí xí, ta sa'a ña kúú

rá iin taa ndaa, ta kō kōnī rā chinaní kini ñáá rá, sa'á ñoó nī nakani ini rā ñā dión oon va dánkoo ñáá rá. ²⁰ Tá nī ndi'i nī ka'i ini rā ñā dión kee ra, ta kúú nī na'a noo iin ángel nī kixi noo sato'o yo Ndios noo rá tixi sani. Dá nī kaa na xí'ín rá:

—José, na ve'e David, o sa nákanī kuáchi inon ki'ón María kakuu ñadi'óon, dá chi mií Espíritu iī Ndios nī xī'o ñā'a ndato yó'o noo xí, sa'á ñoó nī tuu xi ñó'o de'e xi. ²¹ Ta dákáki xi iin tayíí ló'o, ta chinanón xī Jesús, dá chi ta yó'o dákáki na ñoo xī noo kuáchi kée na —kaá na.

²² Ta ndidaá ñā yó'o nī kuu, dá nī xinkoo noo nī ka'an Ndios xí'ín profeta, tá'an na sa kasto'on xí'ín ñayuu to'on nī ka'an mií Ndios xí'ín ná, chi di'a nī kaa na:

²³ Miífan tuu iin tadi'í táki kaño'o de'e xi.

Ta chinaní ná xī Emanuel.

To'on yó'o kōnī kaa: Ió Ndios xí'ín yó.

²⁴ Tá nī ndoto va José, kúú nī kee ra choon nī sa'anda ángel ñoó. Ta kúú nī tandá'a vá rá xí'ín xí. ²⁵ Tído kō ní náki'in tá'an ta'on na kudī nduú na xí'an nani nī sa ño'o taleé ñoó. Tá nī kaki xi, dá nī chinaní ñáá ná Jesús.

Di'a nī kuu tá nī sa'an ta ndichí noo nī kaki Jesús

2 ¹ Ta nī kaki Jesús ñoo Belén, ñā nákaa chí kuendá Judea, ta daá nákaa Herodes kúú rá rey chí kuendá Judea. Dá nī kasáa dao ta ndichí ñoo Jerusalén, ta nī kii ra chí noo xíno ndindii. ² Ta nī ndato'ón rá na ñoo Jerusalén, ta kaá rá:

—¿Ndeí ió na kúú rey noo na Israel, na nī kaki ñoó? Dá chi nda ñoo ndu ñoó nī xini ndu nī xinkoo iin tiño saá, sa'á ñoó nī kandaá ini ndu ñā nī kaki na, ta vei ndu kandaño'o ndu na —kaá rá.

³ Tá nī ni'í tó'on rey Herodes, ta kúú nī naá vá ini rā, ta dión ta'ani nī ndo'o ndidaá na ñoo Jerusalén. ⁴ Sa'á ñoó nī kana Herodes ndidaá kúú ta duti saku'a'a, xí'ín ta dána'a ley Moisés, ta nī ndato'ón ñáá rá:

—¿Ndeí kaki na kakuu Cristo, na dákáki ñáá?

⁵ Dá nī kaa taa ñoó xí'ín rá:

—Kaki na ñoo Belén, ñā nákaa kuendá Judea yó'o, dá chi di'a nī taa iin profeta ñā nī ka'an Ndios xí'ín ná:

⁶ Noo Belén, ñā nákaa kuendá Judá,

kandaya'i cháa ka yo'ó noo dao ka ñoo ñó'o kuendá Judá,

dá chi xaan kaki iin rā katiin ndaa na ñoo Israel, na kúú ñooi,

ta dándáki ñáá rá, kaá Ndios xí'ín profeta na

—kaá rá.

⁷ Dá nī kana de'é rey Herodes taa ndichí ñoó, dá nī ndato'ón ndichí ñáá rá ndá kuú kúú mií mií kuú nī xinkoo tiño ñoó. ⁸ Nī ndi'i, dá nī tanda'á ñáá Herodes kua'an rā ñoo Belén, ta kaá rá xí'ín rá:

—Kua'án ndo ñoo ndato'ón va'a ndó ndeí ió tayíí ñoo. Tá nī naní'ī ndo xí, dá nakī'o ndó kuendá nooí, dá ná ko'on ta'ani yu'u kandaño'i xi —kaá ra.

⁹ Tá nī ndi'i nī ka'an Herodes dión, dá nī kankuei taa ñoo kua'an ra. Ta tiño, kirí nī xini ra nda ñoo mií rá ñoo xionoo rí kua'an rī noo rá. Ta nī saá rī nī sa tuu rí dinī vé'e noo ió tayíí ñoo. ¹⁰ Tá nī xini ra nī sa tuu rí, kúú nī kadii nda'o iní ra. ¹¹ Dá nī ku'u ra ve'e ñoo. Dá nī xini ra xí xí'ín María, naná xi. Dá nī sa kuíta xití rá noo xí, ta nī sa ndaño'o ñaá rá. Dá nī sonó rá yú'u sato noo ñó'o ña va'a, dá nī taó rá ña nī doko rá noo xí. Ta ñoo kúú oro, xí'ín dusa támi sá'an, xí'ín sití támi sá'an naní mirra. ¹² Tído tixi sani nī ka'an Ndios xí'ín rá ña ná dá'a nī nandió kuéi ra noo Herodes. Sa'á ñoo iin ka va íchi nī nandió kuéi ra kua'an nó'o rá.

Di'a nī kuu tá nī sa'ání rey Herodes kua'á nda'o taleé

¹³ Tá nī ya'a taa ñoo kua'an ra, dá nī ka'an iin ángel nī kii noo sato'o yo Ndios xí'ín José tixi sani, dá kaá na:

—Ndakoo yo'ó, ta ki'in taleé xa'an xí'ín naná xi, ta kuino kíi kua'án Egipto, ta ñoo kandeí ndó nda ná kasto'on tukui xí'ín ndó, dá chi kas'á rey Herodes nándukú rá taleé xa'an ka'ání rá —kaá na.

¹⁴ Dá nī ndoto José, ta sakuaá kuu dáá ñoo nī ki'in ra taleé ñoo xí'ín naná xi, dá nī kee ra kua'an ra Egipto. ¹⁵ Ta ñoo nī sa ndeí na nda nī kasandaá kuu nī xi'ī Herodes. Dión, dá nī xinkoo to'on nī ka'an Ndios xí'ín profeta na: “Nda ñoo Egipto nī nakanai de'i vei xi.”

¹⁶ Tá nī kandaá iní Herodes ña nī danda'í ñaá ta ndichí ñoo, kúú nī xido nda'o ini ra. Sa'á ñoo nī sa'anda ra choon ña ná kuu ndidaá takuálí yíi ko ñá'a xino uu kuiá ndeí ñoo Belén xí'ín ndidaá takuálí yíi ndeí ñoo kuálí ñó'o noo kúú kuendá Belén ñoo, chi sa kua'an xinkoo uu kuiá nī xini ta ndichí ñoo nī xino tiño. ¹⁷ Ta sa'á ña nī kee ra dión, sa'á ñoo nī xinkoo noo nī ka'an profeta Jeremías:

¹⁸ Táí káyu'ú na ñá'a ndeí ñoo Ramá.

Ní'i nda'o sá kíán, ta nda'í tánaán xí'ín ndirá nooan.

Ta ndeí'ī Raquel sa'a de'án,

ta ko kuú ta'on natián tandeé iní, chi nī xi'ī ndi'i xi.

¹⁹ Tá nī xi'ī Herodes, dá nī na'a noo túku iin ángel nī kii noo sato'o yo Ndios noo José tixi sani noo ió ra ñoo Egipto, ²⁰ dá nī kaa na xí'ín rá:

—Ndakoo, ta kuaka tayíí ló'o xa'an xí'ín naná xi, ta nandió kuéi ndó kua'án nó'o ndo Israel, dá chi sa nī xi'ī ndi'i va taa, ra ndúkú tayíí ló'o xa'an ka'ání rá —kaá na.

²¹ Dá nī ndakoo ra, dá nī nakuaka ra tayíí ló'o ñoo xí'ín naná xi, dá nī kee na kua'an nó'o ná ñoo Israel. ²² Tído nī ni'ī tó'on na ña Arquelao nī nakuíin noo tatá ra rey Herodes dándáki ra kuendá Judea, sa'á ñoo nī yu'ú na ko'on na kandeí na ñoo. Tído nī kasto'on tuku Ndios tixi sani xí'ín José ña ná ko'on na chí kuendá Galilea kandeí na. ²³ Dá nī saá na

ño Nazaret, ña nákaa chí kuendá Galilea, ta ñoo ni sa ndei na. Dión, dá ni xinkoo noó ni ka'an profeta ña kananí xí ta ñoo Nazaret.

Di'a ni kuu, dá ni kasá'a kásto'on Juan ña kasaa Jesús

3 ¹ Tein tiempo daá ñóó, dá ni kasá'a Juan, na dákodo ndúta ñayuu, dána'a na noó ñayuu noo kúú yukú ichí chí kuendá Judea, ² ta kaá na xí'in ná:

—Nandikó iní ndo sa'a kuachi kée ndó, chí sa ni kuyati va kuu ña ndu'u ñayuu tixi ndá'a Ndios dándáki ñaá ná.

³ Ta sa'a mií Juan yó'o ni ka'an profeta Isaías tá sa na'a, chí di'a ni kaa na:

Kayu'ú iin ta noo kúú yukú ichí, ta kaa ra:

“Kandei nduu ndo natiin ndó sato'o yo Ndios, ta ná konó ndó iin ichí ndaa noo ná”, kaá na.

⁴ Ta dá'on ni sa ndixi Juan ni kava'a xí'in ídi camello. Ta iin cincho ñi ni ka noo nákaa tixi na. Ta sa seí ná tika xí'in ndudí yukú. ⁵ Ta kua'a nda'o ñayuu ndéi ñoo Jerusalén xí'in na ndéi dao ka ñoo ñó'o chí kuendá Judea xí'in na ndéi ñoo ñó'o yati yuta Jordán ñoo sa kii noo nákaa Juan. ⁶ Ta sa na'o na kuachi na noo Ndios, ta kúú sa dakódo ndúta ñaá Juan ini yuta naní Jordán.

⁷ Tá ni xini Juan ña kua'a nda'o ta fariseo xí'in ta saduceo vei ta'ani kodo ndúta rá noo ná, dá ni kaa na xí'in rá:

—iNdo'ó kúú tata de'e koo! ¿Ndá yoo kaá daá xí'in ndo'ó ña dión oon ni káki ndó noó ña xido ini Ndios, ña vei dándó'o naní nio ndo? ⁸ Koo ini ndo kee ndó ña va'a, ña ná'a ña miían ndaa kuiti ni nandikó iní ndo sa'a kuachi kée ndó. ⁹ Ta ná dá'a ni ka'an ndó ña sa'a ña kúú ndó na ve'e Abraham, sa'a ñoo káki ndó. Dá chí miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña kuu va ndee Ndios yuu ndéi yó'o kakuuan na ve'e Abraham. ¹⁰ Ta kana'a ta'ani ndó ña sa ió nduu va hacha ka'andaan yo'yo yito, sa'a ñoo ndi ndaa mií vá yito ko xí'o kui'i va'a, yiróon kúú rá ta'anda, dá kee ra kei ra noo kái ñó'o.

¹¹ 'Miían ndaa kíán dákodo ndútaí ndo'ó ini takuí, chí ni nandikó iní ndo sa'a kuachi kée ndó. Tído sata yú'u vei iin na ndáya'i cháa ka o duú yu'u, ta ni ko káni víán taó yu'u ndisa ná, chí ndáya'i cháa ka na o duú yu'u. Ta noón kúú na dákodo ndúta ndo'ó xí'in Espíritu i Ndios, xí'in ñó'o ita. ¹² Ta noón kúú táto'on iin ta tánee iin ña'a ndá'a ná dáxixi na tirió xí'in tachi. Ta ki'o dión taó xoo na noni tirió tein xe'an. Ta nataán va'a naan ini yáka ná, ta xe'an ñoo chiñó'o na xí'in ñó'o kái, ña ni iin kuu o ndá'o —kaá Juan.

¹³ Ta kúú ni keta Jesús chí kuendá Galilea vei na yuta Jordán noo nákaa Juan, dá dákodo ndúta ñaá ná. ¹⁴ Tído ko xín ta'on Juan dákodo ndúta ñaá ná, chí kaá na:

—Yu'u di'a va xínñó'ó kodo ndúta kee mií ní. Ta, ¿ndiva'a vei di'a ní noo yú'u ña dákodo ndútaí mií ní?

¹⁵ Dá ni kaa Jesús xí'ín ná:

—Joon ní kaaon, dá chi kánian kee yó ndidaá choon sa'ándá Ndios —kaá na.

Dá ni xino ini Juan dákodo ndúta ñaá ná. ¹⁶ Tá ni ndi'i ni sodo ndúta Jesús, dá ni nakuin ndichi na ini takuíf ñoó. Kúú mií dáá ni nonó induú. Dá ni xini na Espíritu i Ndios ni naxino na sata Jesús, ta kaa na táto'on kaa iin paloma. ¹⁷ Ta nda induú tá ni ka'an Ndios xí'ín Jesús:

—Yo'ó kúú de'e maní yu'u, ta náta'an nda'o ini xini yo'ó —kaá na.

Di'a ni kuu tá ni ka'an ña u'u dátuuán Jesús

4 ¹ Dá ni kee Espíritu i Ndios ndáka na Jesús kua'an na dini yúku ichí, dá korndodó ñaá ña u'u. ² Ta ni sa ne'e i ná uu diko kuu, uu diko ñoó, ta ni iin ña'a ko ní seí na. Ta ni ndi'i, dá nda'í ni kasá'a kuíko na. ³ Ta kúú ni kasáa ña u'u, ña xirndodó ñaá, noo ná. Dá ni kaaan xí'ín ná:

—Tá miían ndaa ndisa de'e Ndios kúú ní, dá kían ka'anda ní choon noo yuu xaan, dá ná nduuan pan kaxí ní.

⁴ Dá ni kaa na xí'án:

—Di'a va kaá tuti i Ndios: “O duú ta'ón tó'ón pan xínñó'ó ñayuu keí ná, dá kataki na. Di'a to'on Ndios ta'ani xínñó'ó ná kueídó'o na, dá kataki ndisa na” —kaá Jesús.

⁵ Ni ndi'i, dá ni kee ña u'u ndáka ñaáán kua'an ñoo Jerusalén, ña kúú ñoo Ndios. Dá ni dakáa ñaáán noo dikó cháa ka dini ve'e ño'o ká'ano iin ñoó. ⁶ Dá ni kaaan xí'ín ná:

—Tá miían ndaa ndisa de'e Ndios kúú ní, dá kían dánkao ní mií ní nda noñó'o kaa, chi di'a kaá tuti i Ndios:

Ka'anda Ndios choon noo ángel ná sa na kandaa na yo'ó.

Ta kuita nduu na xí'ín ndá'a ná natiin na yo'ó,

dá kían ná o tákue'e sa'on kee yuu.

⁷ Dá ni kaa Jesús xí'án:

—Ta di'a ta'ani kaá tuti i Ndios: “O sa kórndodó ndó Ndios, na kúú sato'o ndo” —kaá na.

⁸ Dá ni kee tukuan ndáka ñaáán kua'an nda dini iin yúku dikó nda'o. Dá ni daná'an ndidaá kúú ñoo ño'o iin ní kúú ñayuu noo ná, xí'ín ndidaá tá'an ña ndato dándákian. ⁹ Dá ni kaaan xí'ín ná:

—Ió yu'u ña nakí'oi ndidaá ña kaa noo ní tá ná nakuiin xití ní nooí, ta kandaño'o ní yu'u.

¹⁰ Dá ni kaa Jesús:

—Kuya'a kua'an nooí, ña u'u, chi di'a va kaá tuti i Ndios: “Koo ini ndo kandaño'o ndó iin tó'ón dini Ndios, na kúú sato'o ndo, ta sava'a noo iin tó'ón míí ná koni kuáchí ndó” —kaá na xí'án.

¹¹ Dá n̄i kexoo ña u'u kua'an. Dá n̄i kasáa ángel n̄i chindeé ná Jesús.

Di'a n̄i kuu tá n̄i kasá'a Jesús dána'a na noó ñayuu

¹² Tá n̄i ni'i tó'on Jesús ña nákaa Juan ve'e kaa, dá n̄i nandió koo na chí kuendá Galilea. ¹³ Kúú n̄i dankoo na ñoo Nazaret noó n̄i sa io na. Dá n̄i ki'in na kua'an na koo na ñoo Capernaum, ta kían iin ñoo nákaa yati yú'u taño'o noó n̄i sa kuu ñó'o na kuendá Zabulón xí'in Neftalí. ¹⁴ Dión n̄i kuu, dá n̄i xinkoo to'on n̄i ka'an profeta Isaías, chí di'a n̄i kaa na:

¹⁵ Di'a ndo'o na ndéi kuendá Zabulón xí'in na ndéi kuendá Neftalí, tá'an na ndéi chí yú'u taño'o, ña nákaa iin ka xoo yuta Jordán, noó kúú kuendá Galilea, noó ndéi ñayuu ko kúú na Israel.

¹⁶ Ta ñayuu ndéi ñoo ñoo, sa iin naá ñaxintóni ná, tído viti ndato n̄i natoon noo ná.

Ta va'ará sa xionoo na iin íchi naá noo kuu na, tído viti ndato n̄i natoon noo ná, kaáan.

¹⁷ Nda daá n̄i kasá'a Jesús dána'a na noó ñayuu ñoo, ta kaá na:

—Nandikó iní ndo sa'a kuachi kée ndó, dá chí sa n̄i kuyati va kuu ña kían ndu'u ñayuu tixi ndá'a Ndios dándáki ñaá ná.

Di'a n̄i kuu tá n̄i kana Jesús dao taa tíin tiyaká ña kanoo ra xí'in ná

¹⁸ Ta noo xíka Jesús kua'an na yú'u taño'o naní Galilea, ñoo n̄i xini na uu taa, iin ra kúú Simón, tá'an ra n̄i chinaní ná Pedro, ta iin ra kúú Andrés, ñani mií rá. Ta ñó'o ra chíkaa ra ñono rá ini takuí, chí kúú rá ta tíin tiyaká. ¹⁹ Dá n̄i kaa Jesús xí'in rá:

—Nakíi ndo ná ko'o kanooó xí'in yu'u, dá ná dána'i noo ndo taó ndo ñayuu tein kuachi na tát'on kée ndó taó ndo tiyaká ini takuí —kaá na.

²⁰ Ta kúú vití'ón n̄i dankoo ra ñono rá. Kúú n̄i kee ra kua'an ra kanoo ra xí'in Jesús.

²¹ Ta noo xíka Jesús kua'an na cháa ka chí noo, kúú n̄i xini na uu ka taa, ta iin ñani kúú, iin ra naní Jacobo, ta iin ka ra naní Juan. Ta kúú rá de'e taa naní Zebedeo. Ta ñó'o ra ini barco nákoto ra ñono rá xí'in tatá ra. Dá n̄i kana ñaá Jesús. ²² Ta kúú vití'ón n̄i dankoo ra tatá ra xí'in barco ñoo. Dá n̄i kee ra kua'an ra kanoo ra xí'in Jesús.

²³ Ta n̄i nata'an Jesús n̄i xionoo na chí kuendá Galilea ñoo sa daná'a na iin rá iin ve'e noo ndítútí na Israel. Ta dána'a na to'on va'a, ña kían ká'an ndi koo ndu'u yó tixi ndá'a Ndios. Ta sa nduva'a na ñayuu ndó'o ndi ndáa mií vá kue'e, ta sa nduva'a na na u'u ñí. ²⁴ Ta iin ní kúú kuendá Siria ñoo n̄i kasandaá to'on sa'a Jesús, sa'a ñoo ndidaá xían ndáka ñayuu na kú'u vei na noo Jesús, á mií ná ndó'o na kue'e, o mií ná kúú ná na u'u ñí, o mií ná kúú ná na ndó'o ní kée espíritu kini, o mií ná kúú ná na xí'i yí, o mií ná kúú ná na n̄i natí ñí. Ta ndidaá ná n̄i nduva'a n̄i kee Jesús. ²⁵ Ta kua'a nda'o na ndéi kuendá Galilea, xí'in na ndéi ndin uxi ñoo ká'an xí'in ná Decápolis, xí'in na ñoo Jerusalén, xí'in

dao ka na ndéi kuendá Judea, xí'ín na ndéi iin ka xoo yuta Jordán tákuei na Jesús xíonoo na.

Di'a kua'an ña ni daná'a Jesús diní iin yúku

5 ¹ Tá ni xini Jesús ña kua'á nda'o kúu ñayuu ñoó, dá ni kaa na diní iin yúku íin ñoó. Dá ni sa koo na. Ta ni natuu yati ta xíonoo xí'ín ná ñoó noo ná. ² Dá ni kasá'á ná dána'a na noo rá, ta kaá na:

³ —Ndiká'án ndi kúu ví na nákoní ña xínñó'ó ná Ndios, chí na yó'o kúu na sa ñó'o tixi ndá'a Ndios.

⁴ 'Ndiká'án ndi kúu ví na ndéi'i, dá chí natiin na tandeé iní noo Ndios.

⁵ 'Ndiká'án ndi kúu ví ñayuu nda'í ió ini, dá chí na yó'o kúu na natiin noñó'o yó'o noo Ndios.

⁶ 'Ndiká'án ndi kúu ví na xí'i doko sa'á ña ndaa, ta íchi ini na koni na ñá, dá chí ndinoo ini na xí'ín ña ndaa kee Ndios.

⁷ 'Ndiká'án ndi kúu ví na ká'ano ini, dá chí ku'u ini Ndios sa'a ná.

⁸ 'Ndiká'án ndi kúu ví na kómí iin ní'o vii, dá chí koni xí'ín noo ná Ndios.

⁹ 'Ndiká'án ndi kúu ví na ndúkú ña nandei va'a dao ka ñayuu, dá chí na yó'o kúu na kananí de'e Ndios.

¹⁰ 'Ndiká'án ndi kúu ví na ndó'o ní'o sa'á ña kée na ña ndaa, dá chí na yó'o kúu na ni'í ña kaño'o na tixi ndá'a Ndios.

¹¹ 'Ndiká'án ndi kúu ví ndo'ó tá ká'an ndava'a ñayuu xí'ín ndó, o tá kéndava'a na xí'ín ndó, o tá káva'a na kua'á noó ña to'ón sa'a ndo sa'á ña kúu ndó kuendá yu'u. ¹² Ta ná kadii iní ndo, ta ñóchi kuu ini ndo, dá chí ká'ano nda'o ña va'a ko'on Ndios k'i'o na noo ndo chí induú sa'á ña ndó'o ndó dión, dá chí k'i'o dión ta'ani ni kendava'a na xí'ín profeta ni sa ndei sa na'á.

Yó'o dána'a Jesús ña kúu yó táto'on ñii ñayuú yó'o

¹³ 'Ndo'ó kúu táto'on ñii ñayuú yó'o, tído tá ni ndi'i ña o'ovaan, ¿ndi kee yó xí'án, dá ndu'o'ova tukuan? Kó ta'ón ka ña'a kuu kechóon yóan. Ndá kata va yóan sata vé'e, ta kuei ni'ini ñayuaan kanoo na.

Kúu yó táto'on iin ña'a dátoon noó ñayuu

¹⁴ 'Ta kúu ta'ani ndó táto'on iin ña'a dátoon noó ñayuu, ta ndó'o ndó táto'on ndó'o iin ñoo kánóo diní yúku, dá chí o kúu ta'on dáda'i na ña.

¹⁵ Ta dión ní, ni iin to'ón ñayuu kó chíñó'o iin íti, dá chikaa naán tixi iin sató. Di'a chínóo naan noo dikó, dá katoon noo ndidaá na ndéi ini ve'e.

¹⁶ Ta k'i'o dión kánian katoon ndo noo iin rá iin ñayuu, dá ná koni na ña va'a kée ndó, dá ná keká'ano na tatá yo Ndios, na ió induú.

Yó'o dána'a Jesús sa'a choon sa'ándá ley Moisés

¹⁷ 'Ná dá'a ni ka'án ndó ña vei yu'u dátúúí choon sa'ándá ley Moisés xí'ín ña ni taa ndidaá profeta. Di'a vei yu'u dáxinkooi choon sa'ándáan.
¹⁸ Dá chí miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña xían nani ió induú xí'ín noñó'o, ni iin tó'ón ta'on tá'í letra ley o kánda, miían xinkoo ndi'i noo ká'an.
¹⁹ Sa'á ñoó, ndi ndaa mií vá ñayuu xío kao iin kaa choon kuálí sa'ándá ley, ta k'i'o dión ta'ani kee na dána'a naán noo dao ka ñayuu, dá kían cháá vá kandaya'i na tein na ñó'o tixi ndá'a Ndios. Tído ndi ndaa na seídó'o choon kuálí yó'o, ta dión dána'a na noo dao ka ñayuu, noón kúú na kandaya'i nda'o tein na ñó'o tixi ndá'a Ndios.
²⁰ Ta ká'in xí'ín ndó ña kánian kuita ndaa cháá ka ndo kee ndó ña kóni Ndios o duú ta dána'a ley xí'ín ta fariseo, dá chí tá koó, dá kían ni iin kuú ta'ón o ndú'u ndó tixi ndá'a Ndios, na ió induú.

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni karyí yó xí'ín ñani tá'an yó

²¹ 'Sa ni seídó'o va ndó choon ni ta'anda noó na sá'ano ve'e yó: "O sa ka'ání ndó ndii, ta ndi ndaa ñayuu sa'ání ndii, miían keyíko sa'a ná sa'á kuachi ni kee na."
²² Tído yu'u di'a ká'in xí'ín ndó ña ndi ndaa mií vá ñayuu, va'ará ná karyí óon na xí'ín ñani tá'an na, miían keyíko Ndios sa'a ná. Ta ndi ndaa mií vá ñayuu yá'a ká'an xí'ín ñani na ña kúú ná ñayuu xixi, noón kúú na kandoo kakuu na ñayuu kómí kuachi noó na sá'ano ñoo yo. Ta ndi ndaa mií ñayuu, na ká'an xí'ín ñani tá'an na ña ni lú'u ko chón na, noón kúú na ko'on kaño'o indaya noo kéi ñó'o.

²³ 'Ta viti, tá kua'an ndo dokoo ndo ña'a noo Ndios, ta ni ndusaa ini ndo ña ko ñá'a ndeyíko ndo tandó'ó ndo xí'ín ñani ndo,
²⁴ dá kían kánian dánkoo tóo ndó ña né'e ndó kua'an ndo dokoo ndo noo náa ñoó, ta dinñó'ó kua'an ndo ndaka ndo ña maní noo ñani ndo. Tá ni ndi'i, dá nandió kuéi ndó dokoo ndoán noo Ndios.
²⁵ Ta ndi'i ini ndo kandoo maní ndo xí'ín ñayuu naá xí'ín ndó nani xíka ndó kua'an ndo noo ta né'e choon. Dá chí tá koó, dá naki'o na ndo'ó noo ndá'a rá. Ta ta né'e choon ñoó kúú ra naki'o ndo'ó noo ndá'a ta ndaa yé'é kaa, dá chikaa ra ndo'ó ve'e kaa.
²⁶ Tá miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña o yaa ta'on ndó nda rá ná chiya'i ndi'i ndó sa'á ña ni kee ndó.

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni kee yó kuachi xí'ín na ko kúú ñadi'í yo o yí yo

²⁷ 'Sa ni seídó'o va ndó choon kaá di'a: "O sa kée ndó kuachi xí'ín na ko kúú ñadi'í ndo o yí ndo."
²⁸ Tído yu'u ká'in xí'ín ndó ña ndi ndaa mií vá taa nákaní lóko ini ra ndé'é rá iin ñá'a, ta nákaní kue'é ini ra xí'an, roón kúú ra ni ya'a ni kee kuachi xí'an xí'ín ñaxintóni rá.

²⁹ 'Sa'á ñoó, tá yá'a ndó kée ndó kuachi xí'ín nduchí nóo xoo kuá'a ndo, dá kían taó ndoán, ta kaño'ó ndoán. Dá chí va'a cháá kaan ná naá

iin nduchí nóo ndo o duú kaan dáketa na iin níí ndó indayá. ³⁰ Tá yá'a ndó kée ndó kuachi xí'ín ndá'a xoo kuá'a ndo, dá kían ka'anda ndoán, ta kañó'ó ndoán. Dá chi va'a cháá ka ña ná kamaní iin ndá'a ndo o duú kaan dáketa na iin níí ndó indayá.

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni dánkoo iin taa ñadi'í ra

³¹ 'Sa ni seídó'o ta'ani ndó iin ka choon kaá di'a: “Ndi ndáa mií vá taa kóni dánkoo ñadi'í ra, dá kían naki'o ra iin tuti ña ká'an ña kóni ra dánkoo ñaá rá.” ³² Tído yu'u ká'in xí'ín ndó ña ndi ndáa mií vá taa dánkoo ñadi'í ra, ta ko kían sa'á ña ni xini xíxi ñaá, dá kían mií rá kedaá xí'ín ñadi'í ra, dá ya'án keeán kuachi xí'ín iin ka taa. Ta dión ní taa náki'in tá'an xí'án, yá'a ra kee ra kuachi xí'án.

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni nachina'á yó ni iin ña'a

³³ 'Ta sa ni seídó'o ta'ani ndó iin ka choon ni ta'anda noo na sá'ano ñoo yo: “O sa kété'ón ndó ña ni nachina'á ndó kee ndó noo sato'o yo Ndios. Di'a koo ini ndo kee ndó ña ni kaa ndo kee ndó.” ³⁴ Tído yu'u ká'in xí'ín ndó, o sa náchina'á ndó ni iin ña'a, dá ki'o ndó to'on ndó. O sa náchina'á ndó induú, dá chi noo ió mií Ndios kían, ³⁵ ta o sa náchina'á ndó noñó'o yó'o, dá chi yó'o ndíta sa'a Ndios, ta o sa náchina'á ndó ñoo Jerusalén, dá chi ñoo mií rey ká'ano kían. ³⁶ Ta ni o sa náchina'á ndó dini ndo, dá chi o kándeé ta'on ndó ndekuxí ndo ni iin tó'ón idí dini ndo, ta ni o kándeé ndó ndendei'í ndoán. ³⁷ Tído ndo'ó, tá kaa ndo jaan, ta dión ná kakian. Tá kaa ndo koó, ta dión ná kakian. Chi tá yá'a ndó ká'an ndo cháá ka to'on, dá kían ndéi ndó kée ndó ña kóni ña kini.

Yó'o dána'a Jesús ña ná ku'u ini yo sa'á na xiní u'u ñaá

³⁸ 'Ta dión ní sa ni seídó'o ndó iin ka choon kaá di'a: “Tá ni taó ná iin nduchí nóo ndo, dá kían taó ta'ani ndó nduchí nóo na. Tá ni taó ná iin no'o ndó, dá kían taó ta'ani ndó iin no'o na.” ³⁹ Tído yu'u ká'in xí'ín ndó, o sa chídáó tá'an ndó xí'ín ñayuu kíni. Va'a kaan di'a kee ndó: Tá ni kani na iin xoo noo ndo, ki'o ndó iin ka xoo ná kani na. ⁴⁰ Ta ndáa na kóni ka'an kuachi sa'a ndo, ta xío ndaa ra do'ono ndo, dá kían ki'o ndoán noo rá, ta konó ta'ani ndó naki'in ra kotó ndo. ⁴¹ Ta ndi ndáa mií ra kéndúsa xí'ín ndó kandio ndó ña'a ra ko'on ndo iin kilómetro dao, kua'án ndo xí'ín rá nda oni kilómetro. ⁴² Ta ndáa na xíka iin ña'a noo ndo, ki'o ndoán noo ná. Ta ndáa na kóni ki'in tóo ña'a noo ndo, o sa kadí'inda ndoán noo ná.

⁴³ 'Ta sa seídó'o ta'ani ndó ña ni ka'an dao ka ñayuu: “Ku'u ini ndo sa'a ñayuu xí'ín ndó, ta koni u'u ndo na xiní u'u ñaá.” ⁴⁴ Tído yu'u di'a ká'in xí'ín ndó ña ku'u ini ndo sa'á na xiní u'u ñaá, ta ka'an va'a ndó xí'ín na ká'an ndava'a xí'ín ndó, ta keva'a ndó xí'ín na kañó'ó ñaá, ta kaka ndo

ñā manī noo Ndios sa'á nā kénóo ñāá, xí'ín sa'á nā kéndava'a xí'ín ndó.
⁴⁵ Dión, dá ná'á ndo ñā miían ndaa kúú ndó de'e tatá Ndios, nā ió induú,
 nā dákóon dai sata ñayuu káni xí'ín ñayuu vá'a, nā dákóon dai
 sata ñayuu ndaa, xí'ín ñayuu káni. ⁴⁶ Dá chí tá kú'u ini ndo sava'a sa'á nā
 kú'u ini sa'á mií ndó, ¿ndí kían va'a ni'i ndo? ¿Á kó ná'á ta'on ndó ñā
 dión ta'ani kée rā kí'in ya'i sa'á ñó'o? ⁴⁷ Tá ká'an ndo ndisá'an xí'ín
 sava'a ñani tá'an ndó, dá kían, ¿ndí kían va'a kée ndó, xiní ndo? ¿Á kó
 ná'á ta'on ndó ñā dión ta'ani kée nā kó ná'á Ndios tein mií ná? ⁴⁸ Tído
 ndo'ó, koo ini ndo kendaā ndi'i ndó choon táto'on kendaā tatá yo Ndios,
 nā ió induú, choon.

Yó'o dána'a Jesús ndi kee yó chindeé yó nā kúnda'í

6 ¹ 'Kandaa ndo mií ndó, o sa ndúkú ndó kee ndó ñā va'a noo ñayuu
 sa'á ñā kóni ndo kande'é va'a na ndo. Dá chí tá kée ndó dión, dá
 kían ni iin ñā va'a o nándió né'e tatá Ndios, nā ió induú, noo ndo. ² Sa'á
 ñoó, tá kua'an ndo kí'o ndó di'ón noo nā kúnda'í, ná dá'a ni ka'an ndo
 xí'ín rā tuú trompeta ñā kuita ra tuu ra noo ndo táto'on kée taa uu noo
 ini ve'e noo náataka yo xí'ín noo xionoo ra keí. Dión kée ra, dá ná
 chinaní va'a ñāá ñayuu. Ta miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ñā sa ni natiin
 ra ya'i ra sa'á ñā kée ra. ³ Tído, ndo'ó, tá kua'an ndo kí'o ndó di'ón noo
 nā kúnda'í, ná dá'a ni kana'á nda'á íti ndo ndí kían xí'o nda'á kuá'a ndo,
⁴ dá kían ná koo de'é ñā manī kée ndó, chí tatá Ndios, nā ndé'é ñā
 kéde'é ndo, noón kúú nā nandió né'e túu ñā va'a noo ndo.

Yó'o dána'a Jesús ndi kee yó tá ká'an yo xí'ín Ndios

⁵ 'Tá kua'an ndo ka'an ndo xí'ín tatá Ndios, o sa kée ndó táto'on kée
 taa uu noo, dá chí kátoó rā kandita ndichi rā ini ve'e noo náataka yo
 ka'an rā xí'ín Ndios, ta kátoó ta'ani ra kandita ra iin rá iin do'o keí
 ka'an rā xí'ín Ndios, dá ná kande'é ñayuu ñā kée ra. Tído miían ndaa ná
 ka'in xí'ín ndó ñā sa ni natiin ra ya'i ra sa'á ñā kée ra. ⁶ Tído ndo'ó, tá
 kua'an ndo ka'an ndo xí'ín tatá Ndios, kua'an ndu'u ndó ini ve'e ndó, ta
 kadi ndo yé'é ndó, dá ka'an ndo xí'ín Ndios, nā kó túu, nā ndé'é ñā
 kéde'é ndo, dá ná nandió né'e túu na ñā va'a noo ndo.

⁷ 'Ta noo ká'an ndo xí'ín ná, ná dá'a ni nandió kuéi toó tuku ndó ka'an
 ndo to'on, ñā sa ni ka'an ndo táto'on kée ñayuu kó ná'á Ndios, dá chí
 ká'an ná ñā sa'á ñā kuá'á téi ká'an nā, dá natiin na ñā xíka nā. ⁸ Sa'á
 ñoó ná dá'a ni kee ndó táto'on kée na, chí sa na'á vá tatá yo Ndios ndí
 kían xínñó'ó ndó va'ará kó ñá'á kaka ndoán noo ná. ⁹ Tá kua'an ndo
 ka'an ndo xí'ín Ndios, ta di'a kaa ndo:

Tatá mií ndu'u, nā ió induú,
 ná natiin kuú mií ní ndidaá tá'an ñañó'ó.

¹⁰ Ta ná kii ní dándáki ní ñayuu yó'o.

Táto'on k̄i'o kée ní ña kóni ní induú xaan, k̄i'o dión ta'ani ná koo noñó'o yó'o.

¹¹ Ta k̄i'o ní ña xínñó'ó ndu'u keí ndú iin iin kuu kuu.

¹² Ta ká'ano koo ini ní sa'á kuachi ndu táto'on k̄i'o xí'o ká'ano ta'ani ini ndu sa'á na yá'a noo ndú.

¹³ Ta o sa kónó ní kuei ndu noo kuachi, ta dákaaki ní ndu'u noo ña kini. Dá chi mií ní kúu na dándáki, ta mií ní kúu na kómí choon, ta mií ní kúu na kánian natiin ndidaá tá'an ñañó'ó.

Ta daá kuití dión ná koo.

Dión ná koo.

¹⁴ 'Dá chi tá ná ku'u ká'ano ini ndo sa'á ñayuu ni ya'a noo ndo, dá kían ku'u ká'ano ta'ani ini tatá yo Ndios, na ió induú, sa'á kuachi mií ndó.

¹⁵ Tído tá ná o kú'u ká'ano ini ndo sa'á ñayuu ni ya'a noo ndo, dá kían ni tatá yo Ndios o kú'u ká'ano ta'on ini sa'á kuachi ndo.

Yó'o dána'a Jesús ndi kee yó tá né'e ī yo

¹⁶ 'Tá kua'an ndo kane'e ī ndo, o sa kútama ndo táto'on kée ta uu noo, dá chi nda'í nda'o ndé'é rá xionoo ra, dá ná'a ra mií rá noo ñayuu ña né'e ī rá. Ta miian ndaa ná ka'in xí'in ndó ña sa ni natiin ra ya'i ra.

¹⁷ Tído ndo'ó, tá né'e ī ndo, luu ná nacho'on din̄i ndo, ta nakata ndó noo ndo, ¹⁸ dá kían ná dá'a ni na'a ndo mií ndó noo ñayuu ña né'e ī ndo. Ta sava'a iin tó'on din̄i tatá yo Ndios, na ko túu, ná kana'á ña kée ndó dión. Ta iin tó'on mií tatá Ndios, na ndé'é ña kéde'é ndo, ná nandió né'e túu ña va'a noo ndo.

Yó'o dána'a Jesús ña ná ndukú yó koo kuiká yó noo ña kóni Ndios

¹⁹ 'Ná dá'a ni ketutí ndó ña kuiká ñayuú yó'o, dá chi yó'o kúu noo dánaá tikidi ña'a, ta yó'o kúu noo dánaá daye'e ña'a, ta yó'o ta'ani kúu noo ndéi ta kuí'íná, chi koku'u ra ve'e, ta kí'in kuí'íná rá ña'a. ²⁰ Va'a kaan ndukú ndó koo ña kuiká ndo induú, dá chi ni tikidi, ni daye'e ko dánaá ña'a ió ñoó, ta ni ta kuí'íná o kúu ku'u ki'in kuí'íná ña ió ñoó.

²¹ Dá chi noo ió ña kuiká ndo, ñoó ta'ani nákaa níno ndo.

Yó'o dána'a Jesús ña nduchí nóo yo kúu táto'on iin ñó'o dátoon noo yo

²² 'Ta nduchí nóo ndo kúu táto'on iin ñó'o nákaa tóon ñíi ndo, ña dátoon níno ndo. Sa'á ñoó tá va'a nduchí nóo ndo, dá kían iin níi vá túu noo ndo. ²³ Tído tá ko vá'a nduchí nóo ndo, dá kían iin níi vá ñíi ndo iin naá. Tá ni nda'o ña dátoon noo ndo, dá kían ndi k̄i'o ka ví ni nakuin naá noo ndo.

Yó'o dána'a Jesús ña o kúu ta'on ndiko yo Ndios, ta ndiko ta'ani yó di'ón

²⁴ 'Ta ni iin tó'ón ñayuu o kúu kéchóon noó uu sato'o, dá chi iin na koni u'u na, ta iin ka na koni na, o chindaya'i na iin na, ta kenóo na iin ka na. Ta dión ta'ani o kúu ta'on ndiko na Ndios, ta ndiko ta'ani na ña kuiká.

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni ndi'i téi ini yo sa'a ña ió ñayuu yó'o

²⁵ 'Sa'a ñoó ká'in xí'in ndó viti, o sa ndi'i ini ndo sa'a ndi kían kasá'an ndó, dá kataki ndo, ta ni sa'a ña ko'o ndó, ta ni sa'a dá'on kandixi ndó, dá kada'i ñi ndo. ¿Á ko ná'a ta'on ndó ña ió ña'a ndaya'i cháa ka kee ndó nani takí ndo o duú ña kasá'an oon ni ndó? Ta ió ña'a ndaya'i cháa ka xinnó'ó ñi ndo o duú dá'on kandixi ndó. ²⁶ Kande'é ndó to'on ndó'o laa, chi ni ko chí'i rí tata, ni ko dákée rí, ta ni yáka ri koó nátaan va'a rí ña'a rí. Tído tatá yo Ndios, na ió induú, xito va na ri. ¿Á ko ná'a ta'on ndó ña ndaya'i cháa ka ndo o duú laa? ²⁷ ¿Ndi ndaa ndó kandeé kua'ano iin kondó ndá'a cháa ka sa'a ña ndi'i ini ndo?

²⁸ 'Ta, ¿ndiva'a ndi'i ini ndo sa'a dá'on kandixi ndó? Kande'é ndó tát'on ki'o sá'ano torí ndi'indi kaa yúku, chi ko kéchóon ta'an vaan, ta ni ko káva'an dá'on kandixian. ²⁹ Tído yu'u ká'in xí'in ndó ña ni rey Salomón, va'ará ndidaa ta kuiká ni sa kuu ra, tído ko ní sá ndixi va'a ra tát'on ki'o ndato iin torí ndi'indi ñoó. ³⁰ Tá ki'o dión kée Ndios xí'in ita kaa yúku, tá'an ña kaa kuu viti, tído iin taan chiñó'o ñaá ná ini xito, ¿á ko ná'a ndó ña ndato ka ví chindeé Ndios ndó'o, ta cháa téi kándéé ini ñaá? ³¹ Sa'a ñoó ná dá'a ni ndi'i téi ini ndo sa'a ndi kían kasá'an ndó o sa'a ndi kían ko'o ndó o sa'a ndi kían kandixi ndó, ³² chi sa'a ndidaá ña yó'o ndi'i nda'o ini ñayuu ko ná'a Ndios. Tído míi tatá yo Ndios, na ió induú, sa ná'a vá ná ña xinnó'ó ndoan. ³³ Sa'a ñoó dinñó'ó ka ndukú ndó ña kaño'o ndó tixi ndá'a Ndios, ta koo ini ndo kee ndó ña ndaa kóni na, ta kúu ndidaá ña'a yó'o koo noo ndo. ³⁴ Sa'a ñoó ná dá'a ni ndi'i ini ndo ndi koo ndó taan, dá chi vei díin va ña'a ndo'o ndó. Sa'a ñoó koo ini ndo kandeí ndó xí'in ña ndó'o kuu viti ni.

Dána'a Jesús ña ná dá'a ni keyiko míi yó sa'a ñayuu

7 ¹ 'Ná dá'a ni keyiko míi ndó sa'a ñayuu, dá kían ná dá'a ni keyiko Ndios sa'a míi ndó. ² Dá chi tát'on ki'o keyiko ndo sa'a ná, ki'o dión ta'ani keyiko Ndios sa'a ndo, chi tát'on ki'o chíki'ó ndo, ki'o dión ná chiki'ó Ndios míi ndó. ³ ¿Ndiva'a ndé'é ndó xe'e ló'o nákaa noo ñani ndo, ta ko xí'o ndó kuendá ká'ano ka tindú'u nákaa noo míi ndó? ⁴ Ta, ¿ndi kaa noo ndo ka'an ndo xí'in ñani ndo: “Konón ná taóí xe'e nákaa noo xaan”, kaá ndo, ta ko ndé'é ta'on ndó ndi ki'o ví kaa tindú'u nákaa noo míi ndó? ⁵ ¡Kúu ndó ñayuu uu noo! Taó ndó dinñó'ó tindú'u nákaa

noo mií ndó xaan, dá natuu va'a noo ndo, dá kuu taó ndó xe'e nákaa noo ñani ndo.

⁶ 'O sa kí'o ndó ña ii noó tina, chi nandio kuéi rí tiin rí ndo'ó. Ta o sa dákuei ndó yuu díon né'e va'a ndó noo ño'ó kochí, dá chi chiní'ini sa'a rián.

Yó'o dána'a Jesús sa'a ndi kee yó ka'an yo xí'in Ndios

⁷ 'Ta kaka ndo ña xinnó'ó ndó noo Ndios, ta kúu ni'i vá ndoan. Ndukú ndoan, ta kúu ni'i vá ndoan. Dákásá ndó yé'é, ta kúu nonó váan noo ndo. ⁸ Dá chi ndidaá na xikaan, ni'i náan, ta ndi ndáa na nándukú ñá, ni'i náan. Ta ndi ndáa na dákásá yé'é, nonó vá yé'é noo ná.

⁹ 'Ta, ¿ndi ndáa ndo'ó, tá xika de'e ndó pan keí xí noo ndo, á xí'o ndó iin yuu noo xí? ¹⁰ O, tá xika xi iin tiyaká keí xí, ¿á xí'o ndó iin ko noo xí? ¹¹ Koo, dá chi va'ará kúu ndó ñayuu kíni, tído tì'a ndó kì'o ndó ña va'a noo de'e ndó. ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña sa kaá ka ví tatá yo Ndios, na ió induú, chi kì'o na ña va'a noo na xikaan? ¹² Táto'on kì'o kóni ndo kee dao ka ñayuu xí'in ndó, kì'o díon ta'ani kee ndó xí'in ná, chi kì'o díon dándáki ley xí'in ña ni taa profeta.

Yó'o dána'a Jesús ña ná koo ini yo ku'u yo yé'é ku'in

¹³ 'Koo ini ndo ku'u ndó noo kúu yé'é ku'in, dá chi ndíka nda'o yé'é, ta ndíka nda'o íchi, ña né'e ñaá kua'an indayá. Ta kua'á nda'o ñayuu koku'u kua'an íchi ñoó. ¹⁴ Tído ku'in vá yé'é, ta ku'in vá íchi, ña kua'an noo kataki chíchí ná, ta cháá nda'o ñayuu kondu'u kua'an ñoó.

Yó'o dána'a Jesús ña xí'in kui'i xí'o iin yíto, dá kandaá ini yo ndá yíto kúu rá

¹⁵ 'Kandaá ndo mií ndó noo profeta to'on, dá chi vei ra noo ndo, ta kée ra mií rá kúu rá táto'on léko, tído ndigüe'í lobo va kúu rá. ¹⁶ Tído xí'in ña kée ra, kandaá ini ndo ndá yoo kúu rá, dá chi o duú ta'íon xí'o uva, ta ni íon títi ko xí'o tiño'ó. ¹⁷ Dá chi ndidaá yíto va'a xí'o kui'i va'a, tído yíto ko vá'a xí'o kui'i ko vá'a. ¹⁸ Ta ni iin tó'on yíto va'a ko xí'o kui'i ko vá'a, ta ni iin tó'on yíto ko vá'a ko xí'o kui'i va'a. ¹⁹ Ta ndidaá yíto ko xí'o kui'i va'a kúu rá ta'anda, dá kei ra noo kái ño'ó. ²⁰ Sa'á ñoó, xí'in ña kée ra, dá kandaá ini ndo ndá yoo kúu rá.

Yó'o dána'a Jesús ña o duú ndidaá ñayuu ná chinaní ñaá sato'o na koni na ndu'u na noo ió Ndios

²¹ 'Ta o duú ndidaá ñayuu ká'an xí'in yu'u: "iMií ní kúu sato'i, mií ní kúu sato'i!", koni ndu'u noo dándáki Ndios. Sava'a na kée ña kóni tatái, na ió induú, noon vá kúu na koni ndu'u noo dándáki Ndios. ²² Chi kua'á nda'o ñayuu kaa di'a xí'in yu'u tá ná kasandaá kuu dáá ñoó: "Sato'o ndu'u, sato'o ndu'u, ¿á ko ndúsaá ta'on ini ní ña xí'in kuu mií ní ni

ka'an ndu ña koo chí noo, ta xí'ín kuu mií ní nī taó ndú espíritu kini, ta xí'ín kuu mií ní kuá'a nda'o ña ná'ano nī kee ndu'u?" ²³ Dá kaaí xí'ín ná: "Ko ná'a ta'on yu'u ndá yoo kúú ndó. Kuxoo ndó nooí, chí kúú ndó na kée ña kini."

Yó'o dána'a Jesús sa'a uu taa kava'a ve'e

²⁴ Ta ndi ndáa na seídó'o to'on dána'i, ta kée na choon sa'ándáan, noón kúú na ko'in dákí'in tá'in ña kée na xí'ín iin taa ío ñaxintóni, tá'an ra nī kava'a ve'e noo tóto. ²⁵ Nī koon dai déen, ta nī xino takuí kua'a ini yuta ñoo, ta nī kana tachí déen, ta nī kani tá'an xí'ín ve'e ñoo, tído ni iin ña'a ko ní ndó'an, dá chí iin toan noo tóto. ²⁶ Tído ñayuu seídó'o to'on dána'i, ta ko kée na ña, noón kúú táto'on iin taa ko ká'i ini, tá'an ra nī kava'a ve'e noo ñotí. ²⁷ Nī koon dai déen, ta nī xino takuí kua'a ini yuta ñoo, ta nī kana tachí déen, ta nī kani tá'an xí'ín ve'e ñoo, ta kúú nī kooan, ta nī naá ndí'i vaan —kaá Jesús.

²⁸ Ta nī ndí'i nī ka'an Jesús ndidaá to'on yó'o, kúú nī naá iní ñayuu nī kee ña nī daná'a na, ²⁹ chí ko kée na táto'on kī'o kée ta dána'a ley Moisés, chí dána'a na táto'on kī'o kée iin na né'e choon.

Di'a nī kuu tá nī nduva'a Jesús iin taa ndó'o kue'e té'i'í ñí

8 ¹ Tá nī naxino Jesús sa'a yúku ñoo, ta kúú kuá'a nda'o ñayuu tákuei ñaá kua'an na. ² Dá nī natuu yati iin taa ndó'o kue'e té'i'í ñí noo Jesús. Kúú nī sa kuín xití rá noo ná, dá nī kaa ra xí'ín ná:

—Tatá, tá kóni ní, kuu va nduvií ní ñíí.

³ Dá nī chinoo Jesús ndá'a ná sata rá, dá nī kaa na xí'ín rá:

—Jaan, kóni. Ná nduviion —kaá na.

Ta kúú vití'ón di'a nī ndañó'ó ni'ini kue'e ndó'o ra.

⁴ Dá nī kaa na xí'ín rá:

—O sa koo inon nakanón xí'ín ni iin tó'ón ñayuu ña nī kee xí'ón. Di'a kua'an na'a miíon noo ta duti, ta kane'e ña'a kua'an kemánon Ndios, táto'on kī'o sa'ándá ley Moisés choon, dá ná kandaá ini ra ña sa nī nduvií ñíion —kaá na.

Di'a nī kuu tá nī nduva'a Jesús iin taa kéchóon noo iin taa dándáki iin ciento soldado

⁵ Tá nī ndu'u Jesús kua'an na ñoo Capernaum, dá nī kasáa iin taa dándáki iin ciento soldado noo ná. Ta nī seí nda'í ra noo ná, ⁶ ta kaá ra: —Tatá, ta kéchóon nooí kándu'u rá ini ve'i, ta nī natií sa'a rá, ta ndó'o nda'o níó rá.

⁷ Dá nī kaa Jesús:

—Kó'o ve'ón, dá ná nduva'i ra.

⁸ Dá nī kaa taa dándáki iin ciento soldado ñoo xí'ín Jesús:

—Tatá, ko ta'ón ña'a kúu yu'u ña ku'u ní ve'i, tído xí'ín to'on ka'an oon va ní, ta kúu nduva'a va ta kéchóon noóí. ⁹ Chì kúu ta'ani yu'u iin ta nákaa tixi ndá'a ta né'e choon. Ta ñó'o ta'ani soldado tixi ndá'a yu'u. Sa'á ñoó tá ná ka'in xí'ín iin ra, “Kua'an”, ta kúu kua'an va ra. Ta tá ká'in xí'ín iin ka ra, “Nakíi”, ta kúu ve'i va ra. Tá ká'in xí'ín ra kéchóon noóí, “Kee choon yó'o”, ta kúu kée va raan —kaá ra xí'ín Jesús.

¹⁰ Tá nì seídó'o Jesús to'on yó'o, kúu nì naá iní na. Dá nì kaa na xí'ín ñayuu tákuei ñaá ve'i ñoó:

—Miian ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ni iin tó'ón na Israel ko kándéé iní na yu'u táto'on k'i'o kándéé iní ñaá ta yó'o. ¹¹ Ta kaá yu'u xí'ín ndó ña ná kii ñayuu chí xoo noo xíno ndindii, xí'ín noo kétaan, ta kandeí dáo ná xí'ín Abraham, xí'ín Isaac, xí'ín Jacob noo dándáki Ndios induú.

¹² Tído na kánian nì'í ña kandeí na noo dándáki Ndios, noón kúu na taó di'a ñaá Ndios sata vé'e noo iin naá, ta ñoó kuaki na, ta kuchi tá'an no'o na.

¹³ Dá nì kaa na xí'ín ta dándáki iin ciento soldado ñoó:

—Kua'an nó'on ve'ón, chí sa'á ña nì kandeé inóon yu'u, sa'á ñoó sa io va ña nì xikon —kaá na.

Ta kúu mií hora daá vá nì nduva'a ta kéchóon ñoó.

Di'a nì kuu tá nì nduva'a Jesús ña kúu xido Simón Pedro

¹⁴ Tá nì saa Jesús ve'e Simón Pedro, ta kúu kándu'u xido ra noo xito kú'an kée kue'e dáa. ¹⁵ Dá nì káko'on Jesús ndá'an, ta kúu nì ya'a va ña dáaan. Ta kúu nì ndakooán nì kasá'a kenduuan ña'a keí ná.

Ta kua'a nda'o ñayuu nì nduva'a nì kee Jesús

¹⁶ Dá tá nì kuaá kuu dáa ñoó, dá ndáka ñayuu ndéi ñoó na ñó'o espíritu kini nì kasaa na noo Jesús. Ta xí'ín to'on nì ka'an na xí'an, ta kúu nì kankuei ña kua'an. Ta ndidaá na kú'u nì nduva'a nì kee na.

¹⁷ Dión, dá nì xinkoo to'on nì ka'an profeta Isaías: “Mií ná nì nakuido kue'e ndó'o iin rá iin yó, ta nì nak'i'in na ña u'u ñíi yo.”

Di'a kua'an ña nì ka'an Jesús xí'ín dao ta nì ka'an kanoo xí'ín ná

¹⁸ Tá nì xini Jesús ña kua'a nda'o ñayuu nì nditútí ñoó, dá nì kaa na xí'ín ta xionoo xí'ín ná:

—Ná ko'o chika'anda yo iin ka xoo taño'o.

¹⁹ Ta nì natuu yati iin ta dána'a ley, dá nì kaa ra xí'ín Jesús:

—Maestro, ióí ña kanooi xí'ín mií ní ndéi kúu mií vá noó ko'on ní.

²⁰ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Kana'ón ña ió va káo noo ñó'o ndikuii, ta ió ta'ani táka noo ñó'o laa. Tído na nì nduu ta ñayuú yó'o, ni noo kanóo diní na koó.

²¹ Dá nì kaa iin ta xionoo xí'ín ná ñoó:

—Tatá, konó ní dinño'ó ka ná ko'in dánduxi tatái, dá ná kasaai, ko'o.

²² Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín rá:

—Nakí̄, ná kanoo x̄í'ín yu'u viti, ta dánkoo n̄a kúú nd̄ii ná dánduxi ñáá dao k̄a n̄a kúú nd̄ii —kaá n̄a.

Di'a n̄i kuu tá n̄i sa'anda Jesús choon noó tach̄i x̄í'ín taño'o

²³ Dá n̄i kaa Jesús ini iin barco ko'on n̄a x̄í'ín ndin ux̄i ūu t̄aa x̄ionoo x̄í'ín ná. ²⁴ Tein yá'a na kua'an n̄a noó taño'o ñóó, kúú n̄i kasá'á kána tach̄i déen. Ta kúú n̄i kasá'á ndákoo noó taño'o, ta k̄okee rá ini barco. Tído kídi va Jesús kándu'u ná.

²⁵ Dá n̄i natuu yati t̄aa x̄ionoo x̄í'ín ná noo kándu'u ná, dá n̄i kaa rá x̄í'ín ná:

—iTatá, dákaki ní ndu'u, chí ió ña kuu ndu!

²⁶ Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín rá:

—¿Ndiva'a yu'ú téi ndo? ¿Á k̄o kándéé ta'on ini ndo yu'u?

Dá n̄i ndákoo na. Dá n̄i sa'anda n̄a choon noó tach̄i x̄í'ín taño'o ñóó. Kúú n̄i kutád̄i vá rá x̄í'ín tach̄i ñóó. ²⁷ Kúú n̄i naá vá iní t̄aa x̄ionoo x̄í'ín ná ñóó. Dá n̄i kasá'á ndátó'ón tá'an mií rá:

—¿Ndá yoo ví kúú n̄a yó'o, chí nda tach̄i x̄í'ín nda taño'o seídó'o choon sa'ándá n̄a? —kaá rá.

Di'a n̄i kuu tá n̄i taó Jesús espíritu kini ñó'o ini ūu t̄aa

²⁸ Dá tá n̄i sāa n̄a iin k̄a xoo taño'o ñóó noo kúú kuendá Gadara, kúú n̄i kasáa ūu t̄aa ñó'o espíritu kini, t̄a n̄i k̄ankuei n̄i kii ini káo noo ñó'o nd̄ii. Ta ndakí nda'o ra, sa'á ñóo ni iin tó'ón ñayuu k̄o kuú ya'a íchi nákaa ñóó kée ra. ²⁹ Dá n̄i kasá'á káyu'ú espíritu kini ñó'o ini rá:

—¿Ndí k̄ián ndó'o ní x̄í'ín ndu'u, Jesús, mií ní n̄a kúú de'e Ndios? ¿Á n̄i kasáa ní dándó'o naní ní níó ndu'u tá k̄o ñá'a kasandaá tiempo noo ndi'i? —kaáan.

³⁰ Ta sā x̄í'ká vá ndéi kuá'á nda'o kochí sásá'an rí. ³¹ Dá n̄i seí nda'í espíritu kini ñóó noo ná:

—Tá vej̄i ní taó ní ndu'u, dá k̄ián konó ní ná ndu'u ndu'u ini kochí ñó'o káa.

³² Dá n̄i kaa n̄a x̄í'án:

—Kua'án ndo, tá dáá.

Dá n̄i k̄ankuei ña ini t̄aa ñóó. Dá n̄i sa'an n̄i ndu'an ini kochí kua'a ñóó. Ta kúú n̄i tax̄i tá'an ndi ndi'i rí kua'an r̄i yu'ú da'o, dá n̄i d̄akuéi rí mií rí ini taño'o ñóó. Ñóo n̄i k̄andaa r̄i, dá n̄i xi'i r̄i.

³³ Kúú n̄i tax̄i tá'an t̄a ndáka kochí ñóó kua'an nó'o rá. Tá n̄i nasáa rá ñoo rá, dá n̄i kast̄on ra x̄í'ín ñayuu sa'á ña n̄i ndo'o kochí rá x̄í'ín sa'á ña n̄i ndo'o t̄aa sā ño'o espíritu kini ñóó. ³⁴ Dá n̄i k̄ankuei ndidaá ñayuu ndéi ñoo ñóó kua'an n̄a noo nákaa Jesús. Dá tá n̄i xini ñáá ná, dá n̄i seí nda'í n̄a noo Jesús ña ná ko'on n̄a iin k̄a x̄ián.

Di'a nì kuu tá nì nduṽa'a Jesús iin ṽa nì natií sa'a

9 ¹ Dá nì kaa tuku Jesús xí'ín ṽa xíonoo xí'ín ná ini barco ñóó. Dá nì chika'anda na noó ṽaño'o kua'an na. Dá nì nasáa na ñoo mií ná. ² Dá nì kasáa dao ṽa, ta yí'i ra iin xito noo kánóo iin ṽa nì natií sa'a. Tá nì xini Jesús ña kándéé nda'o ini ñaá rá, dá nì kaa na xí'ín ṽa nì natií sa'a ñóó:

—Koo ṽandeé inóon, de'e ló'o, dá chī sá nì ndoo va kuachón —kaá na.

³ Dá nì kasá'á nákanī kuáchī ini ṽa dána'a ley ndíta ra: “ṽa káa kúú ra yá'a ká'an ndava'a xí'ín Ndios.” ⁴ Tído nì kandaá va ini Jesús ña dión nákanī ini ra. Dá nì kaa na xí'ín rá:

—¿Ndiva'a nákanī kuáchī ini ndo? ⁵ ¿Ndí kían ko ú'u cháá ka ka'in xí'ín ṽa yó'o, ká'an ndó? “Sá nì ndoo va kuachón”, o ka'in xí'ín rá, “Ndakuiin ndichi, ta kua'an nó'on.” ⁶ Tído viti dá ná ko'in dána'i noo ndo ña kómí ndisa na nì nduu ṽa ñayuu yó'o choon ña dándóo na kuachi kée ñayuu ndéi ñayúú yó'o.

Dá nì kaa na xí'ín ṽa nì natií sa'a ñóó:

—Ndakuiin ndichi, ta naki'in xiton kane'e kua'an nó'on.

⁷ Ta kúú nì ndakuin ndichi ra. Dá nì kee ra kua'an nó'o rá. ⁸ Kúú ndidaá vá ñayuu ñóó nì naá iní tá nì xini na ña nì kee Jesús, ta nì keká'ano na Ndios, na nì xi'o choon yó'o noo iin ṽa.

Di'a nì kuu tá nì kana Jesús iin ṽa naní Mateo ña kanoo ra xí'ín ná

⁹ Dá nì keta Jesús ve'e ñóó kua'an na. Kúú nì xini na ió iin ṽa naní Mateo, ta ió ra kí'in ya'i ra sa'a ñó'o. Dá nì kaa na xí'ín rá:

—Nakíi, ná ko'o kanooón xí'ín yu'u.

Dá nì ndakuin ra, dá nì kee ra kua'an ra kanoo ra xí'ín ná.

¹⁰ Di'a nì kuu tein noo ió Jesús sásá'an na ve'e ra, dá nì kasáa kua'á nda'o ṽa kí'in ya'i sa'a ñó'o, xí'ín dao ka ñayuu kaá ra kómí kuachi, ta nì sa ndei na mesa sásá'an na xí'ín Jesús, ta ndéi ta'ani ṽa xíonoo xí'ín ná. ¹¹ Dá tá nì xini ṽa fariseo ña ió Jesús sásá'an na xí'ín ñayuu ñóó, dá nì kaa ra xí'ín ṽa xíonoo xí'ín ná ñóó:

—¿Ndiva'a sásá'an maestro ndo xí'ín ṽa kí'in ya'i sa'a ñó'o, xí'ín dao ka ñayuu kómí kuachi?

¹² Tá nì seido'o Jesús ña nì ka'an ra dión, dá nì kaa na xí'ín rá:

—Na ió va'a ko xinnó'o ta'on na iin ṽa kétátá ñaá. Sava'a na kú'u va kúú na xinnó'o ñaá. ¹³ Ta kua'an ndo dákuá'a ndó ndi kóni kaa ña nì ka'an Ndios noo tuti ií ná, chī di'a kaáan: “Kóni yu'u ña ku'u ini ndo sa'a dao ka ñayuu, ta o duú ña dokó ndo ña'a nooí”, kaáan. Chī yu'u, ko véi ta'on yu'u kanai na ká'an ña kúú ñayuu ndaa. Vei yu'u kanai na nákonī ña kómí ná kuachi, dá ná nandikó iní na sa'a kuachi kée na —kaá Jesús.

Dána'a Jesús ña kúú ná táto'on iin tonō

¹⁴ Dá nī kasáa ta xíonoo xí'ín Juan, na dákodo ndúta, dá nī kaa ra xí'ín Jesús:

—Né'e ij vá ndu'u, ta né'e ij ta'ani ta fariseo. Ta, ¿ndiva'a ko né'e ij ta'on ta xíonoo xí'ín mií ní?

¹⁵ Dá nī kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á ká'án ndó ña kánian kandeí nda'í ñayuu nī nataka noō ió vikó tánda'a nani ió ij vá tonō xí'ín ná? Tído nda ná kasandaá kuu naki'in ra tonō kandaka ra ko'on ra, nda daá ví, dá kían kánian kane'e ij ná —kaá na.

Dána'a Jesús ña ko náki'in tá'an va'a ña dánda'a na xí'ín ña dánda'a ta fariseo

¹⁶ Dá nī kaa ta'ani Jesús xí'ín rá:

—Ta ko iin ta'on nákoto noō nī ndata iin do'onō yátá xí'ín iin tá'í da'ón saá. Dá chí tá ná nakata na do'onō ñoó, ta kúú nati'in va da'ón saá ñoó, ta kúú ví'í ka ví ndata do'onō yátá ñoó.

¹⁷ Ta ko iin ta'on taán vino saá ini ñíj yátá, dá chí tá ná kee na dión, dá kían dáka'ándí va vino saá ñoó ñíj yátá ñoó, ta ndata vá ñíj ñoó, ta kuita ndi'i va vino ñoó. Sa'a ñoó va'a cháa kaan ná taán yo vino saá ini ñíj saá, dá kían ni iin tó'án ná o túú.

Di'a nī ndo'o de'e di'í iin taa naní Jairo xí'ín iin ñá'a ndó'o kue'e táj nī

¹⁸ Ta nani ió na dánda'a na to'on yó'o, dá nī kasáa iin taa né'e choon. Dá nī sa kuíin xítí rá noō Jesús, dá kaá ra:

—Sa nī xi'í va de'e di'í, tído nakíí ní, ná ko'o, ta chinóo ní ndá'a ní sata xí, ta kúú natakí va xi —kaá ra.

¹⁹ Dá nī ndakuíin Jesús, dá nī kee na kua'an na xí'ín rá. Ta kua'an ta'ani ta xíonoo xí'ín ná. ²⁰ Ta kúú chí sata di'a Jesús nī natuu yati iin ñá'a ndó'o kue'e táj nī. Ta sa nī xino uxí uu kuia ndó'án kue'e ñoó. Dá nī kako'on ndá'an yú'u dá'on ná, ²¹ dá chí di'a nī nakani inian: “Sava'a rá dá'on oon na ná kako'in, ta kúú ná nduva'i.” ²² Dá nī nandió ko Jesús, dá nī sa nde'é ñaá ná, dá nī kaa na xí'án:

—Koo tandeé inóon, de'e di'í ló'o, chí nī nduva'on sa'a ña kándéé inóon yu'u —kaá na.

Ta kúú mií hora daá vá nī nduva'án.

²³ Dá nī saá na ve'e ta né'e choon ñoó. Ta kúú nī xini na ndéi taa tuú flauta, ta nina vaá nda'o ñayuu ndéi na ndé'í na sa'a tadi'í ñoó. ²⁴ Dá nī kaa Jesús xí'ín ná:

—Kankuei tóo ndó sata vé'e, chí ko ní xi'í ta'on tadi'í ló'o ñoó, kídi va xi —kaá na.

Ta kúú nì saki ndaa va ñáá ñayuu ñoó sa'á ña nì ka'an na dión.

²⁵ Tá nì ndi'i nì kankuei ñayuu ñoó sata vé'e, dá nì ku'u Jesús. Dá nì tiin na ndá'a tadi'í ló'o ñoó, ta kúú nì ndakoo va xi. ²⁶ Ta kúú kua'á nda'o ñayuu ndéi yati ñoó nì ni'i tó'on ña nì kuu dión.

Di'a nì kuu tá nì nduva'a Jesús uu taa kọ túu noo

²⁷ Dá nì keta Jesús ve'e ñoó kua'an na. Kúú nì kasá'á tákuei ñáá uu taa kọ túu noo kua'an ra, ta kaá ra káyu'ú ñáá rá:

—iDe'e na ve'e rey David, ku'u ini ní sa'á ndu'u!

²⁸ Dá tá nì saa Jesús ve'e noo kua'an na ñoó, dá nì natuu yati ndi nduú ta kọ túu noo ñoó. Dá nì ndato'ón ñáá Jesús:

—¿Á kándisa ndó ña ió choon noo ndá'í nduva'i ndo?

Dá nì kaa ra:

—Jaan, kándisa ndu ña dión kíán, tatá.

²⁹ Dá nì kako'on ndá'a ná noo rá, ta kaá na xí'ín rá:

—Sa'á ña kándéé ini ndo yu'u, sa'á ñoó ná natuu noo ndo.

³⁰ Ta kúú nì natuu va noo rá. Dá nì sa'anda na choon noo rá, ta kaá na:

—O sa nákani ndó xí'ín ni iin tó'ón ñayuu ndi nì kuu nì nduva'a noo ndo.

³¹ Tído tá nì kankuei ra ve'e ñoó, ta kúú nì nakani ra xí'ín ndidaá ñayuu ndéi ñoó ña nì kee Jesús xí'ín rá.

Di'a nì kuu tá nì nduva'a Jesús iin taa ñí'í

³² Tá nì ndi'i nì kankuei taa nì nduva'a ñoó kua'an ra, dá nì kasáa dao ñayuu, ta ndáka na iin taa nì kandoo ñí'í nì kee espíritu kini nákaa ini ra. ³³ Dá nì taó Jesús espíritu kini nákaa ini taa ñoó, ta kúú nì naka'an va ra. Ta kúú nì naá vá ini ñayuu ndéi ñoó, ta kaá na:

—Ni ku'u ni hora kọ xini yọ ña kúu dión ñoo Israel, ña nì xini yọ viti.

³⁴ Dá kaá dao ta fariseo ndíta ñoó:

—Mií vá sato'o espíritu kini kíán xí'o choon noo taa kaa, sa'á ñoó kándéé rá taó ra espíritu kini.

Dána'a Jesús ña ná kaka yọ noo Ndios, dá ná tanda'á ná cháá ka ñayuu kii dána'a to'on na

³⁵ Ta nì xionoo Jesús ndidaá ñoo ná'ano xí'ín ñoo kuálí, ta sa daná'a na ini iin rá iin ve'e noo ndítutí na Israel. Ta dána'a na to'on va'a, ña ká'an ndi koo ndu'u ñayuu tixi ndá'a Ndios. Ta sa nduva'a na ndidaá na ndó'o kue'e xí'ín na u'u ñí. ³⁶ Tá xini na ñayuu kuá'a ñoó, kúú kú'u nda'o ini na sa'a ná, chí ndó'o nda'o níó ná, ta ndéi ndava'a na, chí ndó'o na táto'on ndó'o léko, kirí kọ iin ndáka. ³⁷ Dá nì kaa na xí'ín taa xionoo xí'ín ná:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ñayuu yó'o kúú táto'on iin ño'ó xíti ká'ano noo sa ió nduu dákée, tído cháá vá kúú na kéchóon. ³⁸ Sa'á ñoó

kaka ndo noo Ndios, na kúu sato'o ño'ó xíti yó'o, dá ná tanda'á ná cháá ka ñayuu kii kechóon nooán.

Di'a ni kuu tá ni kaxi Jesús uxí uú taa kane'e to'on na

10 ¹ Dá ni taó xóo Jesús uxí uú taa xionoo xí'ín ná, dá ni xí'o na choon noo rá, dá kandeé rá taó rá espíritu kini ño'ó ini ñayuu, ta kandeé rá nduva'a ra ñayuu ndó'o ndi ndáa mií vá kue'e xí'ín ña u'u ñí ná. ² Ta di'a naní ndin uxí uú apóstol, tá'an ra ni kaxi Jesús kane'e to'on na. Taa mií noó naní Simón, ta ni chīnaní ta'ani ñaá ná Pedro, ta iin ka ra naní Andrés, ta kúu ñani Pedro, ta iin ka ra naní Jacobo, tá'an ra kúu de'e Zebedeo, ta iin ka ra naní Juan, ra kúu ñani Jacobo. ³ Ta iin ka ra naní Felipe, xí'ín ra naní Bartolomé, xí'ín ra naní Tomás, xí'ín ra naní Mateo, tá'an ra ni sa ki'in ya'i sa'a ño'ó, xí'ín ra naní Jacobo, ra kúu de'e iin taa naní Alfeo, xí'ín ra naní Lebeo, ta ká'an xí'ín ná Tadeo, ⁴ xí'ín ra naní Simón, tá'an ra ni sa kuu kuendá ta cananista, xí'ín ra naní Judas Iscariote, tá'an ra ni kasandaá ni naki'o Jesús noó ta xiní u'u ñaá.

Yó'o ni sa'anda Jesús choon noo ndin uxí uú taa xionoo xí'ín ná ña ko'on ra dána'a ra

⁵ Ta ndin uxí uú taa yó'o ni tanda'á Jesús kua'an ra kanoo ra dána'a ra noó ñayuu, ta di'a ni kaa na xí'ín rá:

—Ná dá'a ni ko'on ndo noo ndéi na ko kúu na Israel, ta ni o sa kóo ini ndo ku'u ndó ni iin ñoo, ña kúu kuendá Samaria. ⁶ Sava'a noó na Israel, tá'an na kúu táto'on léko ni ndañó'ó, kua'án ndo dána'a ndo. ⁷ Tá kua'an ndo dána'a ndo noó ñayuu, di'a kaa ndo: “Sa ni kuyati va kuu ña ndu'u ñayuu tixi ndá'a Ndios dándáki ñaá ná.” ⁸ Ta nduva'a ndó na kú'u, ta nduvii ndó na ndó'o kue'e té'i, ta dánátaki ndo na ni xi'i, ta taó ndó espíritu kini ño'ó ini ñayuu. Ta kee ndó ña maní yó'o xí'ín ná táto'on ki'o kémaní yu'u ndo'ó xí'ín choon yó'o.

⁹ O sa taán ndo di'ón oro ni di'ón plata ni di'ón kuaán ini vati ndo, dá ki'in ndó ko'on ndo. ¹⁰ Ta ni léka o sa kándio ndó ko'on ndo, ta o sa káne'e ndó uú kotó, ni dao ka ndisa kayi'i ndó, ni vara katuu ndó o sa káne'e ndó ko'on ndo, dá chí iin ta kéchóon, ió íchí ra kasá'an ra noo choon kée ra.

¹¹ Ta ndi ndáa mií vá ñoo ná'ano o ñoo kuálí ni saa ndo, ta taó tó'on ndó ndéi ndéi ñayuu ió ñañó'ó, ta sava'a ñoo ní kandeí ndó nda ná kasandaá kuu kankuei ndó ko'on ndo iin ka ñoo. ¹² Tá ni ku'u ndó ve'e ñoo, dá kaa ndo xí'ín ná, “Va'a kandeí ní.” ¹³ Tá kúu ná ñayuu va'a, dá kían ná kandeí va'a na. Tído tá ko kúu ná ñayuu vá'a, dá kían naki'in ndó ña kaá ndo kandeí va'a na ko'an xí'ín ndó. ¹⁴ Tá ko ní nátiin va'a iin káa na ndo'ó, ta ko ní xíin na kueídó'o na ña dána'a ndo, dá kían tá ni kankuei ndó ve'e na o ñoo na, kidi ni'ini ndó ñoyaká iin sa'a ndo, ta ñoo

ná'a ña kō náta'an ini Ndios xiní na ña ñoo ñoo. ¹⁵ Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña tá ná kasandaá kuu keyíko Ndios sa'a ndidaá ñayuu, dá kían ka'í cháá ka ví ndo'o ña ñoo ñoo o duú ñayuu kíni nī sa ndei ñoo Sodoma xí'ín ñoo Gomorra.

Yó'o dána'a Jesús noo rá ña kendava'a ñayuu xí'ín rá chí noo

¹⁶ 'Ta viti, tánda'á yu'u ndo'ó ko'on ndo, ta kúú ndó tát'on léko kua'an kanoo tein ndigüe'í lobo. Sa'á ñoó kaon koo ndó tát'on kée koó. Ta nda'í koo ini ndo tát'on kée paloma. ¹⁷ Ta kanda ndo mií ndó noó ñayuu, chí ko'on ña nakí'o na ndo'ó noó ta né'e choon. Ta kani na ndo'ó ini ve'e noó náta'ka ña. ¹⁸ Ta nda noó ta né'e choon ná'ano xí'ín noó rey kandaka na ndo'ó ko'on ndo sa'á ña kúú ndó kuendá yu'u. Díon koo, dá ni'í ndo kī'o ndó kuendá sa'a yú'u noó ta né'e choon ná'ano ñoo, xí'ín noó ña kō kúú ña ñoo yo. ¹⁹ Tído tá nī nakí'o na ndo'ó noó ta né'e choon, o sa ná'ani téi ini ndo sa'á to'on ka'an ndo o ndi kaa ndo chindeé ndó mií ndó, chí mií hora daá ñóó kī'o Ndios to'on ka'an ndo. ²⁰ Chí kō ta'ón mií ndó kúú ña ka'an, mií Espíritu i, ña nī kii noo tatá Ndios, noón kúú ña kī'o to'on ka'an ndo.

²¹ 'Ta iin ñani nakí'o ra ñani mií rá noó ta né'e choon, dá ka'ání ñáá rá. Ta díon ta'ani kee ña kúú tatá xí'ín de'e ra. Ta dao de'e ndakuei naá xí'ín tatá xi, ta ka'ání ñáá rá. ²² Ta koni u'u kini ndidaá ñayuu ndo'ó sa'á ña kúú ndó kuendá yu'u. Tído ndi ndaa ña nī xī'o ndeé iní nī sa ndita ndaa xí'ín nda noó ndí'í kuií, noón kúú ña nī'í ña kākī na. ²³ Tá kéndava'a na xí'ín ndó ñoo ká'ano noó ko'on ndo, dá kían kankuei kī ndo ko'on ndo iin ka ñoo. Dá chí miían ndaa ká'in xí'ín ndó ña o kándeé ta'on ndó nata'an ndo ndidaá ñoo ñó'o Israel nda ná nandió koo tuku ña nī nduu ña ñayuu yó'o kasaa ña.

²⁴ 'Ta ni iin ta dákuá'a kō ndáya'i cháá ka noó ta dána'a noo rá, ta ni ta kéchóon, kō ndáya'i cháá ka noo sato'o ra. ²⁵ Sa'á ñoó ná nata'an ini ta dákuá'a ndo'o ra tát'on kī'o ndó'o ña dána'a noo rá, díon ní, ta kéchóon, ná nata'an ini ra ndo'o ra tát'on kī'o ndó'o sato'o ra. Dá chí nī chinaní ná sato'o ndo, Beelzebú, sa'á ñoó ka'í ka kee na xí'ín ndo'ó.

Yó'o dána'a Jesús sa'a ndá yoo kánian yu'ú yo

²⁶ 'Sa'á ñoó ná dá'a ni yu'ú ndo kee ñayuu kée díon, dá chí ndidaá vá ña'a ió de'é, daí ña natuuan. Ta ndidaá vá ña'a kéde'é ñayuu, daí ña natuuan. ²⁷ Ta ña ká'an de'é yu'u xí'ín ndó, ka'an ndoán noo túu, ta ña nī seídó'o ndó nī ka'an kayá yu'u, kua'an kaa ndó diní vé'e, ta nī'í ka'an ndoán. ²⁸ Ta ná dá'a ni yu'ú ndo ña kándeé ka'ání yikí koño ndo, chí o kándeé ta'on na ka'ání ña nío ndo. Va'a kaan yu'ú ndo ña kómí choon ña dándó'o na nío ndo xí'ín yikí koño ndo indayá.

²⁹ '¿Á kō díko ta'on ñayuu uu laa kuálí sa'a iin di'ón kaa? Ta va'ará nóo ya'i rí, tído kō kuéi ndava'a ta'on rí nda noño'o tá kō kían tát'on

kóni mií tatá yo Ndios. ³⁰ Ta dión ní ndó'o na xí'ín ndo'ó, chí nda idi diní ndo, ná'á Ndios ndidaá kúú. ³¹ Sa'á ñoó o sa yu'ú ndo, chí ndáya'i cháá ka ndo noo Ndios o duú kua'á nda'o laa kuálí.

³² 'Ta ndi ndáa mií ñayuu ká'an ña kúú ná kuendá yu'u noo dao ka ñayuu, dión ta'ani ka'an yu'u ña kúú ná kuendá noo tatái Ndios, na ió induú. ³³ Ta ndi ndáa na ndáta sa'a yú'u noo dao ka ñayuu, dá kían ki'o dión ta'ani ndata yu'u sa'a ná noo tatái Ndios, na ió induú.

Yó'o dána'a Jesús ña taó xóo tá'an ñayuu sa'a mií ná

³⁴ 'Ná dá'a ni ka'an ndo'ó ña vei yu'u nachindei va'i ñayuu. Di'a ni kasáai xí'ín espada, dá ná ka'anda tá'an ñayuu sa'a yú'u. ³⁵ Chí ni kasáai dánaái de'e xí'ín tatá ra. Dión ta'ani naá de'e di'í xí'ín naná xi. Ta dión ta'ani kee iin sano xí'ín xidoan. ³⁶ Ta dión ta'ani kee na ve'e iin taa, ndakuei na naá na xí'ín rá. ³⁷ Ta na kóni cháá ka tatá na xí'ín naná na o duú yu'u, noón kúú na ko káni ta'an vaan kakuu kuendá yu'u. Ta na kóni cháá ka de'e yií na xí'ín de'e di'í na o duú yu'u, noón kúú na ko káni ta'an vaan kakuu kuendá yu'u. ³⁸ Ta na ko xí'o mií ña kadokó na cruz ná, ta karkaa na sata yú'u kii na, noón kúú na ko káni ta'an vaan kakuu na kuendá yu'u. ³⁹ Ta na kóni dákaki mií ná, noón di'a kúú na kuu. Tído na xí'o mií ña kuu na sa'a yú'u, noón di'a kúú na ni'í ña kataki na.

Yó'o dána'a Jesús ña nandió né'e Ndios ña va'a noo na kée ña va'a xí'ín ñayuu na

⁴⁰ 'Ta ndi ndáa ñayuu nátiin va'a ndo'ó, nda yu'u nátiin va'a na. Ta na nátiin va'a yu'u, nda na ni tanda'á yu'u veii nátiin va'a na. ⁴¹ Ta na nátiin va'a iin profeta sa'á ña kúú ná iin profeta, dá kían natiin ta'ani na ña va'a kánian natiin iin profeta. Ta dión ta'ani, iin na ni natiin va'a iin ñayuu ndaa sa'á ña kúú ná iin na ndaa, dá kían koni ta'ani na natiin na ña va'a kánian natiin iin ñayuu ndaa. ⁴² Ta ndi ndáa mií ñayuu náki'o iin yáxi takuíí vixi ko'o iin kaa ñayuu kuálí yó'o, miían natiin na ña va'a sa'á ña ni kee na, chí ni kemáni ná iin na xionoo xí'ín yu'u.

Di'a kua'an ña ni ka'an Jesús sa'a Juan, na dákodo ndúta ñayuu

11 ¹ Tá ni ndi'i ni kasto'on Jesús xí'ín ta xionoo xí'ín ná ndi kee ra dána'a ra, dá ni kee ra kua'an ra. Tá ni ndi'i, dá ni kee mií ná kua'an na dána'a na, ta kasto'on na xí'ín ñayuu ndéi iin rá iin ñoo.

² Ta noo nákaa Juan, tá'an na dákodo ndúta ñayuu, ini ve'e kaa, ni ni'i tó'on na sa'a ndidaá ña ndato kée Cristo Jesús. Sa'á ñoó ni tanda'á ná dao ta xionoo xí'ín ná kua'an ra noo nákaa Jesús. ³ Tá ni saa ra, dá ni kaa ra xí'ín ná:

—¿Á mií ní kúú na ni kaa Ndios tanda'á ná kasaa dákaki ñaá, o á kandati ndu kasaa iin ka na?

⁴ Dá nĭ kaa Jesús xí'ín rá:

—Kua'an ndo, ta kasto'on ndó xí'ín Juan sa'a ndidaá ña'a ndé'é ndó, xí'ín sa'a ndidaá ña seídó'o ndó. ⁵ Chi nátuu noó na ko túu noo, ta sa kúu va xíka na nĭ natií sa'a, ta sa nĭ nduvii vá ñi na ndó'o kue'e té'i, ta sa nĭ nataĭ va do'o na ko táĭ do'o, ta nĭ nataki va na nĭ xi'i, ta kásto'in to'on va'a Ndios xí'ín ñayuu kúnda'í. ⁶ Ndiká'an ndi kúu ví ñayuu ko nákanĭ kuáchi ini xiní na yu'u —kaá Jesús xí'ín taa ñoó.

⁷ Tá nĭ ndi'i nĭ nandió kuéi taa ñoó kua'an ra, dá nĭ kasá'á Jesús ká'an na xí'ín ñayuu ñoó sa'a Juan, ta kaá na:

—¿Ndá yoo nĭ sa'an ndo'ó nĭ sa nde'é ndó noo kúu ñó'o ichí ñoó? ¿Á iin taa ko ĩn toon, tá'an ra xíkó táto'on xíkó iin ndoo kée tachi nĭ sa'an ndo nĭ sa nde'é ndó? ⁸ Koó, sa'á ñoó, ¿ndá yoo nĭ sa'an ndo nĭ sa nde'é ndó, tá dáá? ¿Á iin taa ndíxi dá'on táyí ndáa? Koó, chi ná'á vá mií ndó ña ñayuu ndíxi dá'on táyí ndáa, noón kúu na ndéi ve'e rey. ⁹ Sa'á ñoó, ¿ndá yoo nĭ sa'an ndo nĭ sa nde'é ndó, tá dáá? ¿Á iin profeta? Jaan, miían ndaa kuiti kaá yu'u ña ñaá kúu ná, ta ndáya'i cháa ka na o duú iin profeta. ¹⁰ Chi sa'a mií ná ká'an tuti ĩ Ndios di'a:

Ná ko'in tanda'í iin taa kuió noo ko'on noo yo'ó,

ta kasto'on ra to'in xí'ín ñayuu,

dá ná kandeĭ nduu na kueídó'o na ña ko'on ka'on xí'ín ná.

¹¹ Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña Juan, na dákodo ndúta ñayuu, noón kúu na ndáya'i cháa ka noo ndidaá ka taa nĭ kaki tixi ná'a. Tído na nóo cháa ka nákaa tixi ndá'a Ndios, noón di'a kúu na ndáya'i cháa ka o duú Juan.

¹² 'Ndá kuu nĭ sa xionoo Juan, na dákodo ndúta ñayuu, ta nda kuu víti deén nda'o kéndava'a ñayuu xí'ín na dána'a noó ñayuu ndi kee na ndu'u na tixi ndá'a Ndios, ta sadí ñayuu kĭni noó ñayuu ndúkú ndu'u tixi ndá'a Ndios. ¹³ Ndidaá tá'an profeta xí'ín ña ká'an ley Moisés nĭ ka'an ña kasá'á Ndios dándáki na ñayuu na, ta nda Juan ta'ani nĭ ka'an dión.

¹⁴ Ta ndá kuendá mií ndó ná kakian á kándisa ndó ña ko'in ka'in xí'ín ndó o koó, tído ká'an yu'u xí'ín ndó ña Juan kúu Elías, na nĭ ka'an profeta kasa. ¹⁵ Ta ndi ndáa ndó ió do'o, ta kúu kueídó'o va'a ndó.

¹⁶ '¿Ndí kĭan tiin yu'u, dá ka'in xí'ín ndó táto'on kée ñayuu ndéi tiempo viti? Chi kée na táto'on kée takuáchí tá ndéi xi sádiki xi noo yá'i, ta káyu'ú tá'an xi: ¹⁷ “Nĭ tuu ndu flauta, tído ko ní sársá'á ta'on ndo'ó. Ta nĭ xita ndu yaa nda'í kua'an, tído ko ní ndei'i ta'on ndo'ó.” ¹⁸ Ta kĭ'o dión ta'ani kée ñayuu ndéi viti, chi tá nĭ kasáa Juan, ko ní seí ta'on na pan, ta ko ní xi'i na vino, tído kaá ndo ña nákaa espíritu kĭni ini na.

¹⁹ Ta viti nĭ kasáa na nĭ nduu taa ñayuu yó'o, ta sásá'an va'a na, ta xí'i na vino, tído kaá ndo ña kúu ná iin taa nde'é, iin taa xí'i. Ta kaá ta'ani ndó ña kúu ná iin ra né'e tá'an va'a xí'ín ñayuu kĭni, xí'ín taa kĭ'in ya'i sa'a ñó'o. Tído na kúu na ndichí, noón kúu na ná'á ña kómí ndisa na ña ndichí.

Nda'í kúú ví nà ndéi ñoo Corazín, xí'ín nà ndéi ñoo Betsaida, kaá Jesús

²⁰ Ní ndi'i, dá nì kasá'á Jesús dánani na ñayuu ndéi ñoo ná'ano noó nì kee na kua'á ñà ndato, dá chī kō ní xīn ta'on nà ñoo ñoo nandikó iní na sa'á kuachi kée na, ta kaá Jesús:

²¹ —iNda'í kúú ví ndo'ó, nà ndéi ñoo Corazín! Ta, inda'í kúú ví ndo'ó, nà ndéi ñoo Betsaida! Chī tá ní kée yu'u ñà ná'ano noó ñayuu ndéi ñoo Tiro xí'ín ñoo Sidón táto'on nì kee yu'u ñà ná'ano noó mií ndó, ta kúú nda sa oon va nì nandixi nda'í nà, ta nì nandei nda'í nà noó ya sa'á ñà nì nandikó iní nà sa'á kuachi nì kee na, ní kúu. ²² Sa'á ñoo ká'ín xí'ín ndó ñà tá ná kasandaá ku keyíko Ndios sa'a ndidaá ñayuu, dá kían ka'í ká ví ndo'o ndo'ó o duú ñayuu ndéi ñoo Tiro xí'ín ñoo Sidón. ²³ Ta ndo'ó, nà ñoo Capernaum, ká'án ndó ñà nda induú xinkuei ndó, tído ndo'ó kúú nà ko'ono ni'ini Ndios nda maá indayá, dá chī tá ní kée yu'u ñà ná'ano ñoo Sodoma, ñà kían nì kee noó ndo'ó, miían ndaa kakaa ií vá ñoo Sodoma nda kuú víti, ní kúu. ²⁴ Sa'á ñoo ká'ín xí'ín ndó ñà tá ná kasandaá ku keyíko Ndios sa'a ndidaá ñayuu, dá kían ka'í cháá ká ví ndo'o ndo'ó o duú ñayuu kíni nì sa ndei ñoo Sodoma.

Kádij nda'o ini Jesús kée nà kúú Espíritu ií Ndios

²⁵ Mií hora daá nì ka'an Jesús xí'ín Ndios:

—Kéká'ano yu'u mií ní, tatá Ndios, mií ní kúú sato'o induú xí'ín noño'o yó'o, chī nì chikáa de'é ní ñà yó'o noó nà ndichí, xí'ín nà kátóni ini. Ta nì na'a nían noó nà kō kátóni va'a ini. ²⁶ Díon nì kee ní, tatá Ndios, chī kī'o díon nì nata'an ini mií ní.

²⁷ 'Ta ndidaá ñà'a nì nakī'o tatá Ndios noó yú'u. Ta ni iin tó'ón ñayuu kō ná'á ndá yoo kúú yu'u, nà kúú de'e Ndios, chī iin tó'ón miíó tatá Ndios kúú nà ná'á ndá yoo kúú. Ta ni iin tó'ón ñayuu kō ná'á ndá yoo kúú tatá Ndios, chī iin tó'ón dinī yu'u, nà kúú de'e na, kúú nà ná'á ñaa, xí'ín ndi ndáa mií vá ñayuu ká'án yu'u, nà kúú de'e Ndios, na'ín ná noó. ²⁸ Nakīi ndidaá ndo'ó, nà kúú tātí, ndo'ó nà ndído vee, noó yú'u, dá nakī'oi ñà nani'i ndée ndo. ²⁹ Ta kandio nduú ndo yukú xí'ín yu'u, dá katī'a ndó kee ndó táto'on kée yu'u, chī yu'u kúú iin nà masó, iin nà nda'í ió ini, ta xí'ín yu'u, dá koni ndo nani'i ndée ndo, ³⁰ dá chī kō kuachi ta'on kandio ndó yukú yu'u, ta o dákuío vee ta'oin ndo'ó —kaá Jesús.

Di'a kua'an ñà nì daná'a Jesús sa'á kuú nání'i ndée nà Israel

12 ¹ Tiempo daá ñoo chíka'anda Jesús kua'an nà noño'o noó káa tirió tein iin kuú nání'i ndée nà Israel. Ta kuíko nda'o ta

xíonoo xí'ín ná. Sa'á ñoó ni kasá'á rá taó ra yoko tirió, ta seí ra nonián kua'an ra. ² Dá ni xini dao ta fariseo ña kée ra dión, dá ni kaa ra xí'ín Jesús:

—Yá'a ta xíonoo xí'ín ní kée ra ña ko kánian kee ra kuu náni'i ndée yo.

³ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á ko óon ta'on ka'i ndó ña ni kee David tá sa na'á xí'ín taa sa xionoo xí'ín ná tá nda'í ni kuiko na? ⁴ Chi kaáan ña ni ku'u na ini ve'e Ndios, ta ni seí na pan, ña dóko ta duti noo Ndios, chi ni ko kánian keí mií ná ña, ni taa xíonoo xí'ín ná. Sava'a ta duti va kuu keí ñá. ⁵ O, ¿á ko óon ta'on ka'i ndó noo ley ña ni ya'a ta duti ni kechóon ra ini ve'e ño'o ká'ano yó kuu náni'i ndée yo? Tído ko ta'ón kuachi kíán ña kée ra dión. ⁶ Ta ká'in xí'ín ndó ña ndáya'i cháá ka na íin noo ndo o duú ve'e ño'o ñoó. ⁷ Di'a kaá to'on Ndios: “Kónij ña ku'u ini ndo sa'a dao ka ñayuu, ta o duú ña doko ndo ña'a nooí.” Tá ni kandaá ini ndo to'on yó'o, dá kíán o dátaí kuachi ta'on ndó na ko ña'a kée. ⁸ Chi ió choon noo ndá'a na ni nduu taa ñayuu yó'o ña dándáki na tein kuu náni'i ndée yo —kaá na.

Di'a ni kuu tá ni nduva'a Jesús iin taa ni natií ndá'a

⁹ Dá ni naki'in Jesús kua'an na. Ta ni saá na ni ku'u na ini ve'e noo náta na ñoo ñoó. ¹⁰ Ta ñoó nákaa iin taa ni natií iin xoo ndá'a. Ta kóni ta fariseo ni'i rá ndi koo dátaí kuachi ra Jesús noó ta né'e choon, sa'á ñoó ni ndato'ón ñaá rá:

—¿Á kuu nduva'a yó ñayuu kuu náni'i ndée yo, kaá ley?

¹¹ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Ta, ¿ndi ndáa ndo'ó, tá ná kankao iin léko ndo ini iin yáí tein kuu náni'i ndée yo, á o kó'on ta'on ndó taó ndo rí? ¹² Ta kana'á ndó ña ndáya'i cháá ka iin ñayuu o duú iin léko. Sa'á ñoó kaá yu'u ña kuu va kee yó ña va'a tein kuu náni'i ndée yo.

¹³ Dá ni kaa na xí'ín ta kú'u ndá'a ñoó:

—Ná dákaa ndá'on.

Dá ni nadákaa ra ndá'a rá, kúú ni nduva'a vaan táto'on kí'o ió va'a iin kaan. ¹⁴ Dá ni kankuei ta fariseo ñoó kua'an ra. Dá ni kasá'á rá ndátó'ón kue'é ra ndi kee ra, dá ka'ání rá Jesús.

Di'a kua'an ña ni taa Isaías sa'a Jesús

¹⁵ Tá ni kandaá ini Jesús ña kóni ra ka'ání ñaá rá, dá ni kee na kua'an na iin ka xíán, ta kua'á nda'o ñayuu tákuei ñaá kua'an na. Ta ni nduva'a Jesús ndidaá na kú'u. ¹⁶ Ta ni sa'anda na choon noó ñayuu ñoó ña ná dá'a ni kasto'on na xí'ín dao ka ñayuu sa'á ña ndato ni kee na. ¹⁷ Dión, dá ni xinkoo to'on ni taa profeta Isaías, chi di'a kaáan:

¹⁸ Yó'o íin ta xínkuáchí nooí, ta mií yu'u ni kaxi xi, ta ndó'o nda'a vai sa'a xí, ta náta'an inií xiníí xí.

Ko'in dákóoin Espírituí diní xí.

Ta noo ndidaá na tukú kast'on xi ña vei kuu keyíkoj sa'a ndidaá ñayuu.

¹⁹ Ta o naá tá'an ta'on xi xí'ín ni iin tó'ón ñayuu, ta o káyu'ú ni'i ta'on xi,

ta ni ko ín ta'on xíka keí o kueídó'o ña ka'an xi.

²⁰ Ta o ká'ano ta'on xi tayoó, kirá sa ni ta'ano.

Ta o nda'ó ta'on xi tirño'ó sa kua'an nda'o, nda ná kasandaá kuu kandeé xí dánkoo ndaa xi ñayuu noói.

²¹ Ta mií xí kúu tandeé iní noó na ko kúu na Israel.

Dión ni taa Isaías.

Di'a ndo'o ñayuu ká'an ndava'a sa'a Espíritu ij Ndios

²² Dá ndáka ñayuu ñoó iin taa nákaa iin espíritu kini ni kasaa na noo Jesús, ta ko túu noo rá, ta ni ko kuú ka'an ra kée espíritu kini ñoó. Dá ni nduva'a ñaá ná. Ta kúu ni naka'an ra, ta ni natuu noo rá. ²³ Ta kúu ni naá vá ini ñayuu kuá'a ñoó ni xini na ña ni kee Jesús, ta kaá na:

—Ndá ndi kuu de'e na ve'e rey David, na kaá na tanda'á Ndios kasaa, kúu taa kaa —kaá na.

²⁴ Tá ni seídó'o ta fariseo ña dión ndátó'ón ñayuu ñoó, dá ni kaa ra:

—Kándéé taa kaa taó rá espíritu kini, chi Beelzebú, tá'an ña kúu sato'an, xí'o choon noo rá —kaá ra.

²⁵ Kúu ni kandaá va ini Jesús ña dión nákaní ini ra, dá ni kaa na xí'ín rá:

—Kana'á ndó ña tá naá tá'an iin rey xí'ín ñayuu dándáki ra, dá kían naá vá choon né'e ra. Ta dión ta'ani ndo'o iin ñoo o iin ve'e tá sa'ándá dao tá'an ñayuu ndéi inian, chi naá váán. ²⁶ Tá ná taó ña u'u kúu noó ña kini kéchóon nooán, dá kían ta'anda tá'an vaan. Ta, ¿ndi koo kaka choon né'an? ²⁷ Sa'á ñoó tá taó yu'u espíritu kini xí'ín choon ni xi'o Beelzebú noói, dá kían, ¿ndá yoo ni xi'o choon noo ndá'a dao ka na ñoo mií ndó ña taó ná espíritu kini, tá dáá? Mií vá na yó'o kúu na ná'a ña o duú ña ndaa ká'an ndo. ²⁸ Tído tá taó yu'u espíritu kini xí'ín ndée Espíritu ij Ndios, dá kían kana'á ndó ña sa ni kasandaá va kuu ndu'u ñayuu tixi ndá'a Ndios.

²⁹ 'Chi, ¿ndi kee ví iin taa ku'u ra ve'e iin taa tondó ki'in ku'íná rá ña ñó'o ve'e ra tá ná o ko'óní ñaá rá dinnó'ó ka? Dión kanian kee ra, dá kandeé rá taó ndí'i ra ña'a ñó'o ve'e ra.

³⁰ 'Ta na ko ndíta xoo yu'u, noón kúu na xiní u'u ñaá, ta na ko chindeé yu'u noo chóon kéei, noón kúu na dátuu choon kéei. ³¹ Sa'á ñoó ká'in xí'ín ndó ña kuu va ku'u ká'ano ini Ndios sa'a ndidaá kúu kuachi kée ñayuu, xí'ín sa'a ndidaá kúu ña'a kini ká'an na. Tído ndi ndáa na yá'a ká'an ndava'a sa'a Espíritu ij Ndios, noón kúu na ni iin kuu ta'ón o kú'u ká'ano ini Ndios sa'á kuachi ni kee na. ³² Ta ndi ndáa na yá'a ká'an

ndava'a sa'á na ni nduu taa ñayuu yó'o, kuu va ku'u ká'ano ini Ndios sa'a ná. Tído ndi ndáa na yá'a ká'an ndava'a sa'a Espíritu i Ndios, noón kúu na ni iin kuu ta'ón o kú'u ká'ano ini Ndios sa'á kuachi ni kee na, ni ñayuu yó'o ni ñayuu vei chí noo o kú'u ká'ano ini Ndios sa'a ná.

³³ 'Dá chi iin yíto va'a, kui'i va'a va xí'o rá. Ta iin yíto ko vá'a, nda kui'i xí'o va rá ko vá'a. Ta xí'in kui'i xí'o va rá kándaá ini nda yíto kúu rá. ³⁴ iNdo'ó kúu kuendá de'e ko! ¿Ndi kee ví ndó ka'an ndo iin to'on va'a tá ñayuu káni va kúu ndó? Dá chi to'on ni chití ñó'o ini ní iin ñayuu kían kánkuei yú'u ná, dá ká'an na. ³⁵ Dá chi iin taa va'a, to'on va'a ñó'o ini ní rá taó ra ká'an ra. Tído iin taa kini, to'on kini ñó'o ini ní rá taó ra ká'an ra. ³⁶ Tído yu'u ká'in xí'in ndó ña naki'o ndó kuendá sa'a ndidaá to'on ko chóon ni kánkuei yú'u ndo ni ka'an ndo tá ná kasandaá kuu keyíko Ndios sa'a ndidaá ñayuu. ³⁷ Dá chi xí'in to'on ká'an ndo, kedaá xí'in ndó, dá kandoo va'a ndó noo Ndios. Ta xí'in to'on ká'an ta'ani ndó kedaá xí'in ndó, dá kandoo ndó kakuu ndó ñayuu ió kuachi noo ná.

Yó'o ni xika ñayuu ña kee Jesús iin ña ndato

³⁸ Dá ni kasaa dao ta dána'a ley xí'in dao ta fariseo, dá ni kaa ra xí'in Jesús:

—Maestro, kóni ndu ña kee ní iin ña ndato noo ndú'u.

³⁹ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Ñayuu káni nda'o kúu ndo'ó, na ndéi tiempo viti, ta xiní xixi va ndó Ndios, chi xika ndo ña kee yu'u iin ña ndato, dá kandía ndó. Tído ni iin tó'ón ña ndato o kéei noo ndo, sava'a ña ndato ni kee Ndios xí'in profeta Jonás kían koni ndo. ⁴⁰ Chi tát'o'on oni nduú, oni ñoó ni sa kaa Jonás tii tiyaká ká'ano, ki'o dión ta'ani koni ndo kakaá na ni nduu taa ñayuu yó'o tixi ñó'o oni nduú, oni ñoó. ⁴¹ Ta nakui'ta ndichi ñayuu ni sa ndei ñoo Nínive tá ná kasandaá kuu keyíko Ndios sa'a ndidaá ñayuu, ta ka'an kuachi na sa'á ñayuu ndéi tiempo viti. Dá chi ni nandikó iní na sa'á kuachi ni sa kee na tá ni daná'a Jonás noo ná. Ta iin taa ndáya'i cháá ka o duú Jonás íin noo ndo viti. ⁴² Ta nakui'in ndichi ta'ani ñá'a sa dándáki chí Sur di'a tá ná kasandaá kuu keyíko Ndios sa'a ndidaá ñayuu, dá ka'an kuachián sa'a ñayuu ndéi tiempo viti, dá chi nda noo xí'ká cháá ka ñayuu yó'o ni kixián ni seídó'án ña ndichí ni ka'an rey Salomón. Ta iin taa ndáya'i cháá ka kúu na íin ká'an xí'in ndó vití'ón o duú rey Salomón ñoó.

Yó'o dána'a Jesús sa'a ndi kée espíritu kini

⁴³ 'Tá keta iin espíritu kini iin taa, dá kían kua'an iin xían noo ichí ndúkúán noo nani'i ndééán. Tído ko nani'án noo nani'i ndééán. ⁴⁴ Dá kásá'án nákaní inian: “Nandió koo tukui no'i ve'e noo ni ketai veii”, kaáan. Tá ni nasáaan ni ndu'an ini taa noo ni sa ioan, ko íin ta'on nákaa

ñoó, ta ndato ni natu'an, ta ñóchi vii káaan. ⁴⁵ Dá kua'an kuakaan usa ka espíritu kini cháa ka o duú miían. Dá násaan ndu'an kaño'an ini taa ñoó. Ta kúu ka'í ka ví kásá'a ndó'o níó rá o duú tát'on ki'o ni sa ndo'o níó rá ni sa kee espíritu kini mií noó ñoó. Díon ta'ani ndó'o ñayuu ndéi tiempo viti —kaá Jesús.

Di'a ni kuu tá ni kasáa naná Jesús nandukú ñaá ná

⁴⁶ Xían nani nákaa na dána'a na noó ñayuu kuá'a ñoó, kúu ni kasáa naná na xí'in ñani na. Ta kúu ni sa kuíta na sata vé'e, chi kóni na ka'an na xí'in Jesús.

⁴⁷ Dá ni kast'on iin taa iin ñoó xí'in Jesús:

—Naná ní xí'in ñani ní, ta ndíta na sata vé'e, ta kóni na ka'an na xí'in ní.

⁴⁸ Dá ni kaa Jesús:

—Ná kast'on ndaai xí'in ndó ndá yoo kúu nanái, ndá yoo kúu ñani —kaá na.

⁴⁹ Ta kúu ni daná'a ndá'a ná ndidaa taa xionoo xí'in ná, dá ni kaa na:

—Ta yó'o va kúu nanái, kúu ñani. ⁵⁰ Chi ndidaa na kée ña kóni tatái Ndios, na ió induú, noón kúu ñani, kúu ki'oi, kúu nanái —kaá na.

Di'a kua'an ña ni nakani Jesús sa'a iin taa xíti

13 ¹ Kuu dáa ñoó ni keta Jesús ve'e ñoó. Dá ni saa na ni sa koo na ió na yu'ú taño'o. ² Ta kúu ni nataka kuá'a nda'o ñayuu noo ió na. Sa'a ñoó ni kaa Jesús ini iin barco, dá ni sa koo na ini ro. Dá ni sa ndei ñayuu kuá'a ñoó yu'ú taño'o ñoó. ³ Dá ni kasá'a Jesús dák'in tá'an na dao ña'a xí'in to'on dána'a na, ta kaá na:

—Iin taa xíti ni kee ra kua'an ra kuti ra tata noño'o rá. ⁴ Ta sa'a ña ni koon ni'ini ra tata ñoó, sa'a ñoó dao ña ni kuei yu'ú ichi. Kúu ni kasáa laa, ta kúu ni seí vá rían. ⁵ Ta dao ka tata ñoó ni kuei tein yuu, noo ko ño'ó ndéé. Sa'a ñoó kúu yachi va ni xitaan, chi ko ní kuei ta'on ña noo kúu ño'ó ndéé. ⁶ Dá tá ni xinkoo ndiandii, ta kúu ni dii vaan. Ta sa'a ña ko ta'ón yó'an, sa'a ñoó ni ichi vaan. ⁷ Ta dao ka tata ñoó ni kuei tein ta'íón. Ta ni sa'ano dáó ña xí'in ta'íón ñoó, sa'a ñoó ni kuyáta váan ni kee rá. ⁸ Ta kúu dao ka tata ñoó ni kuei noo kúu ño'ó va'a. Ta kúu kuá'a nda'o noni ni xi'oan, dá chi iin ciento noni ni xi'o dao tata yó'o, ta dao kaan ni xi'o oni diko noni, ta dao kaan ni xi'o oko uxian. ⁹ Ndi ndáa ndo'ó ió do'o, ta kueídó'o ndó —kaá Jesús.

Yó'o kasto'on Jesús ndiva'a dák'in tá'an na dao ña'a xí'in to'on dána'a na

¹⁰ Dá ni kasáa ta xionoo xí'in ná noo ió na, dá ni ndato'ón ñaá rá:

—¿Ndiva'a dák'in tá'an ní dao ña'a xí'in to'on dána'a ní?

¹¹ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Dá chí noo ndo'ó va ni xi'o Ndios ña kandaa ini ndo ña ná'á mií ná sa'á ndi kee na dándáki na. Tído ko xi'o Ndios noo dao ka ñayuu ña kandaa ini na sa'á ña yó'o. ¹² Dá chí ndi ndáa na ni natiin to'on ká'in, noón kúú na natiin ña kandaa cháá ka ini na. Tído ndi ndáa na ko xiín natiin ña, noón kúú na dítá di'a Ndios cháá ña kandaa ini na. ¹³ Sa'á ñoó dákí'in tá'an yu'u dao ña'a xí'in to'on dána'i noó dao ka ñayuu, dá kían, va'ará ndé'é ná, tído o kandaa ta'on ini na ndi kóni kaaan, ta va'ará seídó'o na to'on ká'in, tído o kátóni ta'on ini na. ¹⁴ Kí'o dión, dá xinkoo to'on ni taa profeta Isaías, chí di'a kaáan:

Va'ará ndidaa ka vían ná kueídó'o ndó, tído o kátóni ta'on ini ndo.
Ta va'ará ndidaa ka vían ná kande'é ndó, tído o kandaa ta'on ini ndo.
¹⁵ Chí ni ndukáxi nda'o níó na ñoo yó'o,
ta ko xi'o na mií ná kueídó'o na,
ta ni sadi ta'ani na noo ná,
dá ná o koní na xí'in noo ná,
ta ni o kueídó'o na xí'in do'o na,
ta ni o kátóni ta'on ini na,
ta ni o nándió kuéi na noo yú'u, dá nduva'i na.

¹⁶ Tído ndiká'án ví noo ndo'ó, chí túu noo ndo ndé'é ndó, ta ndiká'án ví do'o ndó, chí seídó'o ndó. ¹⁷ Chí miían ndaa ká'in xí'in ndó ña kuá'á nda'o profeta xí'in ñayuu ndaa ni sa ndei sa na'á ni ka'án ná koni na ña xiní ndo viti, tído ko ní xiní ta'on naan. Ta ni ka'án ta'ani na kueídó'o na to'on seídó'o ndó viti, tído ko ní seídó'o ta'on naan —kaá na.

Nákani Jesús ndi dándáki ña ni daná'a na sa'á taa xíti

¹⁸ —Kueídó'o va'a ndó, chí ko'in kasto'in xí'in ndó ndi dándáki to'on ni dakí'in tá'in ni daná'i noo ndo sa'á ta xíti ñoo. ¹⁹ Tá'an ñayuu seídó'o to'on va'a ña ká'an sa'a ndi kée Ndios dándáki na ñayuu, ta ko xi'o na mií ná kandaa ini naán, dá kían kasaá ña u'u, ta dítá váán to'on Ndios, ña ni kankao níó ná. Dión dándáki yu'ú íchi ñoo noó ni kuei dao tata ñoo. ²⁰ Ta tein yuu noó ni kuei dao ka tata ñoo kúú ñayuu seídó'o to'on Ndios, ta nátiin naan xí'an kádi ini na. ²¹ Tído ko ta'ón yo'an ini níó ná, sa'á ñoo tóó vá kándisa naan. Chí tá vei tandó'ó ndó'o na, o tá kásá'á ñayuu kéndava'a na xí'in ná sa'á ña kándisa naan, kúú dánkoo va naan. ²² Ta tein ta'íón noó ni kuei dao ka tata ñoo kúú ñayuu seídó'o to'on Ndios. Tído kásá'á ndí'i cháá ka ini na sa'á ña'a ió ñayuú yó'o, ta kátoó na koo kuíká ná. Sa'á ñoo ko sá'ano na xí'in to'on Ndios, ta ni iin ña va'a ko kée na. ²³ Tído noñó'o va'a noó ni kuei dao ka tata ñoo kúú ñayuu seídó'o to'on Ndios, ta xí'o na mií ná ña kandaa ini naán. Dao noón kúú táto'on tata, ña ni xi'o iin ciento noni. Ta dao ka na kúú táto'on tata, ña ni xi'o oni diko noni. Ta dao ka na kúú táto'on tata, ña ni xi'o oko uxi noni, chí kée na ña kóni Ndios —kaá Jesús.

Yó'o dána'a Jesús sa'a tirió kuéi ni xita tein tirió va'a

²⁴ Dá ni dakí'in tá'an Jesús iin ka ña'a xí'in to'on ni daná'a na noó ñayuu ñoó, ta kaá na:

—Táto'on ki'o ni kee iin ta ni xiti tata va'a noño'o rá, ki'o dión kée Ndios dándáki na ñayuu na. ²⁵ Ta tein kídí ta xíti ñoó, ni kii iin ta xiní u'u tá'an xí'in rá, ta ni chí'i ra tata tirió kuéi noo káa tirió ra. ²⁶ Sa'a ñoó tá ni kasá'a kána yoko tirió, dá ni kandaá ini ta kéchóon noo rá ña káa ta'ani tirió kuéi tein tirió ra. ²⁷ Dá ni sa'an ra ni ndato'on rá sato'o ño'o ñoó: “Tatá, ¿á o duú tirió va'a ní xíti ní? ¿Ndiva'a káa ta'ani tirió kuéi tein tirió ní, tá dáá?” ²⁸ Dá ni kaa sato'o ñoó xí'in rá: “Iin ta xiní u'u va ñaá ni kexíxi ni chí'an.” Dá ni kaa ta kéchóon ñoó: “¿Á ko kóni ní ná ko'on ndu to'on nduan?” ²⁹ Dá ni kaa ra: “Ná dá'a ni ko'on ndo to'on ndoan, dá chí tá ná to'on ndoan, nda tirió va'a kana xí'an. ³⁰ Konó ndó ná kua'ano dáó ña xí'in tirió va'a ñoó nda ná kasandaá kuu naki'in va'a yó tirió ñoó. Dá tá ná kasandaá kuu ta'andaan, dá ka'andai choon noo ra náki'in va'a tirió, ta kaaí xí'in rá: To'on ndó dinnó'o tirió kuéi, ta kató ndoan táto'on kató ndó ndáyo'o, dá chiño'o ndoan. Tído ña kúu tirió va'a ñoó, ná taán va'a ndoan ini yákaí” —kaá Jesús.

Yó'o dána'a Jesús sa'a iin tata leé ló'o naní mostaza

³¹ Dá ni dakí'in tá'an Jesús iin ka ña'a xí'in to'on ni daná'a na, ta kaá na:

—Táto'on ki'o ndó'o iin tata naní mostaza, ña ni xiti iin ta noño'o rá, ki'o dión kée Ndios dándáki na ñayuu na. ³² Ta miían ndaa ña yó'o kúu tata pάλί cháá ka noo dao ka tata chí'i yó noño'o yo. Tído tá ni xitaan, ta kúu sá'ano dikó ka vían o duú dao ka yuku, ta ndúuan iin yíto, sa'a ñoó kásaa laa, ta káva'a rí táka ri tein ndá'a rá —kaá Jesús.

Yó'o dána'a Jesús sa'a ña dákuita tachí yusa pan

³³ Dá ni dakí'in tá'an tuku na iin ka ña'a xí'in to'on ni daná'a na noó ñayuu ñoó, ta kaá na:

—Ki'o dándáki Ndios ñayuu na kíán táto'on ki'o kée ña dákuita tachí yusa káva'a pan, ña ni tiin iin ña'a, ta ni dakí'in tá'an ñaá xí'in oni yáxi harina, dá nakuita tachían —kaá na.

Ña yó'o nákaní ndiva'a dána'a Jesús dión

³⁴ Ta dión ni dakí'in tá'an Jesús dao ka ña'a xí'in to'on ni daná'a na noó ñayuu kuá'a ñoó. Ta ko ní sá dána'a ta'on na tá ko ní sá dákí'in tá'an na dao ña'a xí'in to'on ni sa daná'a na. ³⁵ Dión, dá ni xinkoo to'on ni taa profeta, chí di'a kaáan:

Ko'in dákí'in tá'in dao ña'a noó to'on dána'i noó ñayuu.

Ta k̄i'o dión dána'i noo ná sa'a ndidaá ña sa io de'é nda rá ni kasá'a sa'a ñayuu.

Yó'o nákaní Jesús ndi dándáki ña ni daná'a na sa'a tirió kuéi xí'in tirió va'a

³⁶ Tá ni ndi'i ni ka'an Jesús ndisá'an xí'in ñayuu ñoó, dá ni ku'u na ini ve'e íin ñoó. Dá ni natuu yati ta xionoo xí'in ná ñoó, dá ni kaa ra:

—Nakani ní xí'in ndu'u ndi dándáki ña ni daná'a ní sa'a tirió kuéi ñoó.

³⁷ Dá ni kaa na xí'in rá:

—Taa ni xiti tirió va'a ñoó kúu na ni nduu taa ñayuu yó'o. ³⁸ Ta ño'ó xítí ñoó kúu ñayuu yó'o, ta tata tirió va'a ñoó kúu ndidaá ñayuu ño'ó tixi ndá'a Ndios, ta tirió kuéi ñoó kúu na ño'ó tixi ndá'a ña u'u. ³⁹ Tá'an ra ni xini u'u ta ni xiti ñoó kúu ña u'u, ta kuu ni naki'in va'a ra tirió ñoó kúu kuu keyíko Ndios sa'a ñayuu. Ta taa ni naki'in va'a tirió ñoó kúu ángel Ndios. ⁴⁰ Dá chi táto'on ni kee ra ni to'on ra tirió kuéi noño'ó rá, ta ni ndi'i ni chiño'ó raán noo kéi ño'ó, k̄i'o dión koo tá ná kasandaá kuu noo ndí'i. ⁴¹ Chi tanda'a na ni nduu taa ñayuu yó'o ángel kéchón noo ná kii na nakaxi na ñayuu ño'ó tixi ndá'a Ndios, ta taó xoo na ndidaá na kedaá xí'in ñayuu na, dá kée na kuachi xí'in ndidaá na kée ña kini. ⁴² Dá ko'on ángel ñoó taán ñaá ná noo kéi ño'ó ini xito. Ñoó kuaki na, ta ñoó kúu noo kaño'o na nakuchi tá'an no'o na. ⁴³ Ta na kúu ñayuu ndaa noo Ndios, ndato nato'on na táto'on tóon ndindii kandeí na noo ió tatá Ndios dándáki na. Ta na ió do'o, ná kueídó'o na.

Yó'o dána'a Jesús sa'a iin taa ni naní'i iin kidi di'ón

⁴⁴ 'Táto'on k̄i'o dándáki Ndios ñayuu na kíán táto'on iin kidi di'ón nákaa de'é noño'ó xítí. Chi iin kuu, dá ni naní'i iin taa kidi ñoó, dá ni nachikáa de'é tuku raan, ta kadii ini ra kua'an nó'ó rá. Dá ni sa'an ra ni dikó ndí'i ra ña'a ió noo rá, dá ni xiin ra ño'ó noo nákaa de'é kidi di'ón ñoó.

Yó'o dána'a Jesús sa'a iin taa ni naní'i iin yuu dión ndato nda'o

⁴⁵ 'Táto'on k̄i'o dándáki Ndios ñayuu na kíán táto'on ña ni ni'i iin taa ni naka'an nda'i xí'in yuu dión. ⁴⁶ Chi tá ni naní'i taa ñoó iin yuu dión ndato cháa ka, dá ni sa'an ra ni dikó ndí'i ra ña ió noo rá, dá ni xiin raan.

Yó'o dána'a Jesús sa'a iin ñono

⁴⁷ 'Táto'on k̄i'o dándáki Ndios ñayuu na kíán táto'on iin ñono, ña kíán chírneé ra ini taño'ó, ta ndi ndáa mií vá tiyaká sárnee nooán. ⁴⁸ Tá ni chití nooán, dá taó raán yu'ú takuíí, dá kandeí ra kaxi ra tiyaká taán ra ini tiyika rá, ta kirí ko vá'a taó xoo ra. ⁴⁹ Ta dión ta'ani koo kuu noo ndí'i, chi kankuei ángel kanoo na taó xoo na ñayuu kinni tein ñayuu

ndaá. ⁵⁰ Ndi'i, dá taán ná ñayuu káni ñoó noo kúi ñó'ọ ini xito. Ta ñoó kuaki na, ta ñoó kaño'o na nakuchi tá'an no'o na —kaá na.

Yó'o dána'a Jesús sa'á ña saá xí'ín ña yata

⁵¹ Dá ni ndato'on Jesús ta xionoo xí'ín ná:

—¿Á ni kandaá ini ndo ndidaá ña ni ka'in xí'ín ndó?

Dá ni kaa ra xí'ín ná:

—Jaan, tata.

⁵² Dá ni kaa na xí'ín rá:

—Kana'á ndó ña tá ni ndu'u iin ra dána'a ley Moisés tixi ndá'a Ndios, dá ndo'o ra táto'on ndó'o sato'o iin ve'e, dá chi taó rá ña saá xí'ín ña yata ñó'o ini sato rá.

Di'a ni ndo'o Jesús tá ni no'o na ñoo Nazaret

⁵³ Dá tá ni ndi'i ni dakí'in tá'an Jesús ndidaá to'on yó'o ni ka'an na xí'ín rá, dá ni kee na kua'an na. ⁵⁴ Dá tá ni nasáa na ñoo mií ná, dá ni daná'a na ini ve'e noo náta na ñoo ñoó. Ta ni naá ini na ñoo na ndé'é ñaá ná, ta kaá na:

—¿Ndeí ni ni'i ta kaa ña ndichí ná'á rá, xí'ín ña kándéé rá kée ra ña ná'ano xí'ín ñayuu? ⁵⁵ ¿Á ọ duú de'e ta túxí yíto vá kúú ra káa? ¿Á ọ duú María va kúú naná ra káa, ta ñani ra kúú Jacobo xí'ín José, xí'ín Simón, xí'ín Judas? ⁵⁶ ¿Á ọ duú ki'o ra káa ndéi tein yó yó'o? Sa'á ñoó, ¿ndeí ni ni'i ta kaa ña ndichí ná'á rá? —kaá ñayuu ñoó.

⁵⁷ Sa'á ñoó ko ní nákonni ta'on ñaá ná. Dá ni kaa Jesús xí'ín ná:

—Ndeí kúú mií vá ió ñañó'ó ñayuu noó ndu'u, na kúú profeta. Tído na kúú na ñoo ndu, xí'ín na ve'e ndu, noón di'a kúú na káñó'ó ñaá —kaá na.

⁵⁸ Ta ko ní kée kua'a ta'on na ña ná'ano noo ná sa'á ña ko ní xí'ín na kandísa ñaá ná.

Di'a ni kuu tá ni xi'i Juan, na sa dakódo ndúta ñayuu

14 ¹ Tiempo daá ñoó ni ni'i tó'on rey Herodes sa'a ndidaá ña ndato kée Jesús. ² Dá ni kaa ra xí'ín ta kéchóon noo rá:

—Juan, tá'an ra sa dakódo ndúta ñayuu va kúú ta ñoó. Ni nataki va ra, sa'á ñoó kándéé rá kée ra ña'a ndato xí'ín ñayuu.

³ Díon ni kaa Herodes, dá chi mií rá ni sa'anda choon, dá ni tiin soldado Juan, dá ni so'oni ñaá rá xí'ín cadena, dá ni chikáa ñaá rá ve'e kaa, chi ki'o díon ni xika Herodías, ña ni sa kuu ñadi'í ñani ra, ta ni sa naní Felipe. ⁴ Díon ni kee ra, chi di'a ni kaa Juan xí'ín rá:

—Kuachi nda'o kíán, chi ió yo'ó xí'ín ñadi'í ñanon —kaá na.

⁵ Sa'á ñoó ni ka'an rá ka'ání ñaá rá, tído yu'ú ra na ñoo ra, chi ni kandísa na ña Juan kúú iin profeta. ⁶ Tído tá ni naxino Herodes kuia rá, dá ni sarsá'á de'e di'í Herodías noó rá. Ta kúú ni nata'an ini ra ña ni kee

xi. ⁷ Sa'á ñoó ni ya'a yú'u rá ni ka'an ra to'on taa ña ki'o ra ndi ndaa mí vá ña'a ná kaka xi. ⁸ Dá ni daká'an kue'é ñaá ñá kúú naná xi. Sa'á ñoó ni kaa xi xí'ín rá:

—Ki'o ní iin ko'o ná kakaá dini Juan, ta dákodo ndúta ñayuu, nooí —kaá xi xí'ín rá.

⁹ Tá ni kaa xi dión, kúnda'í nda'o ni kuu ini Herodes, tído sa'á ña ni xi'o ra to'on ra noo xí, ta sa'á ña ni seídó'o ndidaá ñayuu ndéi mesa ña ni ka'an ra dión xí'ín xí, sa'á ñoó ni sa'anda ra choon ña dión koo. ¹⁰ Dá ni sa'anda ra choon noo soldado ra ña ná ka'anda ra diko Juan noo nákaa na ve'e kaa. ¹¹ Dá ni sa'anda raán, ta ni chikáa ra dini ná ini iin ko'o né'e ra ni kasáa ra ni xi'o raan noo tadi'í ñoó. Dá ni xi'o xian noo naná xi.

¹² Dá ni kasáa ta xionoo xí'ín Juan ni naki'in ra yikí koño na. Dá né'e raan ni sa'an ra ni dandúxi ra. Dá ni kee ra kua'an ra kasto'on ra xí'ín Jesús ña ni kuu.

Di'a ni kuu tá ni xi'o Jesús ña'a ni sasá'an o'on mil taa

¹³ Tá ni kandaá ini Jesús ña dión ni ndo'o Juan, dá ni kaa na ini iin barco, dá ni kee na kua'an na iin ka xían noo koó ñayuu ndéi. Tído ni kandaá ini ñayuu noo kua'an Jesús, dá ni kankuei na iin rá iin ñoo noo ndéi na xíka sá'a ná tákuei na kua'an na ni'i ná Jesús. ¹⁴ Tá ni keta Jesús ini barco ñoó, kúú ni xini na ña kuá'a nda'o ñayuu ndéi ndáti ñaá. Ta kúú ni ku'u nda'o ini na sa'a ná, sa'á ñoó ni nduva'a na ndidaá na kú'u ñó'o tein ñayuu ñoó. ¹⁵ Tá ni ini kuu dáá ñoó, dá ni natuu yati ñaá ta xionoo xí'ín ná. Dá ni kaa ra xí'ín ná:

—Ko ta'ón ve'e ndíta yati yó'o, ta sa ni ini va, sa'á ñoó ka'anda ní choon noo ñayuu kuá'a yó'o ña ná ko'on na noo ñó'o ñoo kuálí, dá ná kuiin na ña'a kasá'an na.

¹⁶ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Ko káni ta'an ko'on na ndukú ná ña kasá'an na. Ki'o mií ndo'ó ña'a ná kasá'an na.

¹⁷ Dá ni kaa ra:

—Ko ta'ón ña'a kua'a né'e ndu. Sava'a o'on pan xí'ín uu tiyaká va.

¹⁸ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Kua'an ndo ki'in ndoan, tá dáá.

¹⁹ Dá ni sa'anda na choon ña ndidaá ñayuu ná kandeí na noo ita ñoó. Dá ni tiin na ndin o'on pan ñoó xí'ín ndi nduú tiyaká ñoó. Dá ni nandé'é noo ná chí induú. Dá ni naki'o na ndivé'e noo Ndios sa'an. Dá ni dakuáchi na pan ñoó xí'ín tiyaká ñoó. Dá ni xi'o naan noo taa xionoo xí'ín ná. Dá ni dasá raan noo ñayuu kuá'a ñoó. ²⁰ Dá ni sasá'an ndidaá ñayuu ñoó nda ni ndinoo va'a ini na. Dá tá ni ndi'i, dá ni dakútí ta xionoo xí'ín Jesús ñoó uxí uu tiyika xí'ín ña'a ni kandoo noo ni sasá'an

na. ²¹ Ta táto'on o'on mil taa ni sasá'an ni kee Jesús, ta ko iin ta'on ní kekuendá nañá'a xí'ín takuálí.

Di'a ni kuu tá ni xika Jesús noó taño'o

²² Tá ni ndi'i, dá ni sa'anda Jesús choon noó taa xionoo xí'ín ná ña ná kaa ra ini barco, ta ná chika'anda ra ko'on ra iin ka xoo taño'o. Dá ni kandoo Jesús ka'an na ndisá'an xí'ín ñayuu kuá'a ñoo. ²³ Tá ni ndi'i ni ka'an na ndisá'an xí'ín ná, dá ni kee na kua'an na dini yúku iin ñoo ka'an na xí'ín Ndios. Dá tá ni kuaá, iin tó'on mií vá ná nákaa dini yúku ñoo. ²⁴ Ta duú ni ta'i dáo ií vá barco ñoo kua'an ra noó taño'o ñoo. Ta kúu xoo di'a xoo di'a nákuu ni ndichi takuúí ñáni tá'an rá ndika barco noo kánoo rá kua'an ra, ta deén nda'o vei tachi chi xoo noó kua'an ra.

²⁵ Dá tá ni kundikí, dá ni kee Jesús xíka na noó takuúí ñoo kua'an na ni'i ná barco ñoo. ²⁶ Tído tá ni xini taa xionoo xí'ín Jesús ña xíka na vei na noó takuúí ñoo, kúu ni kandadí nda'o ra, ta ni kayu'ú rá:

—iKáa vei í'íná!

Ta kúu ni'i nda'o ni kayu'ú rá sa'á ña ni yu'ú ra. ²⁷ Ta kúu ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Ndeé koo ini ndo. Mií vá yu'u kúúí. O sa yu'ú ndo.

²⁸ Dá ni kaa Pedro xí'ín ná:

—Tatá, tá mií ní kúu ní, konó ní ná kakai noó takuúí xaan saai ni'í mií ní.

²⁹ Dá ni kaa na xí'ín rá:

—Nakíi.

Dá ni noo Pedro. Dá ni kee ra xíka ra noó takuúí ñoo kua'an ra ni'i rá Jesús. ³⁰ Tído sa'á ña ndé'é rá ña deen kána tachi ñoo, sa'á ñoo ni kixian ni yu'ú ra. Ta kúu ni kasá'á koketa ka'ani ra kua'an ra ini takuúí. Dá ni kayu'ú rá:

—iDákaki ní yu'u, tatá!

³¹ Dá ni tiin na ndá'a rá ni kane'e na, dá kaá na xí'ín rá:

—Cháa nda'o kándéé inon yu'u. ¿Ndiva'a ni nakani kuáchi inon?

³² Dá tá ni keta na xí'ín rá ini barco, kúu ni sa tuu va tachi deén ñoo.

³³ Dá ni natuu yati ndidaá taa ño'o ini barco ñoo noo Jesús, ta ni sa ndaño'o ñaá rá, ta kaá ra xí'ín ná:

—Miían ndaa ndisa de'e Ndios kúu mií ní.

Di'a ni kuu tá ni nduva'a Jesús na kú'u ndéi chí kuendá Genesaret

³⁴ Dá tá ni ndi'i ni chika'anda na noó taño'o ñoo, dá ni saa na noo kúu kuendá Genesaret. ³⁵ Tá ni nakoní ñayuu ñoo ña Jesús kúu ná, dá ni taxí tá'an na ni sa'an na iin rá iin ñoo ño'o ñoo, ta ni kasto'on na xí'ín ndidaá ñayuu ña ni kasáa Jesús. Ta ndáka na ndidaá na kú'u ni saa na noó Jesús. ³⁶ Dá ni seí nda'í na noo Jesús ña ná konó ná dáko'on ndá'a

ná sava'a yu'ú kotó na, dá ná nduva'a na, kaá na. Ta ndidaá na ni dakó'on ndá'a yu'ú kotó na ñoó ni nduva'a.

Yó'o dána'a Jesús ña kánian kee yó ña kóni Ndios, ta o duú ña kóni taa

15 ¹ Ta kúu ni natuu yati dao ta fariseo xí'in ta dána'a ley Moisés noó Jesús. Ta yó'o kúu ra ni kii ñoo Jerusalén. Dá ni kaa ra xí'in ná:

² —¿Ndiva'a kō kée ta xionoo xí'in mií ní tátō'on kī'o ni daná'a ta sá'ano ñoo yo tá sata? Chī kō nákata ra ndá'a rá xí'in ñañó'ó, dá keí rá pan.

³ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Ta ndo'ó, ¿ndiva'a dánkoo xoo ndó choon sa'ándá Ndios, ta ndí'i cháá ka ini ndo kee ndó choon ni sa'anda ta sá'ano ñoo yo? ⁴ Dá chī di'a kua'an choon ni sa'anda Ndios: “Koo ñañó'ó ndó noo tatá ndo xí'in noo naná ndo”, ta “Ndi ndáa mií vá ñayuu ná ya'a ka'an ndava'a xí'in tatá na o xí'in naná na, na yó'o kúu na kánian kuu.” ⁵ Tído ndo'ó kúu ra kaá ña kuu va ka'an ñayuu xí'in tatá na, xí'in naná na: “O kúu ta'on chindeéi mií ní xí'in ña'a né'e va'i, chī sa ni kaa kī'oi ña noo Ndios.”

⁶ Ta sa'a ña ká'an na dión, sa'a ñoó kō káni kaan chindeé ná tatá na xí'in naná na, kaá ndo'ó. Ta dión kée ndó dátuu ndó choon ni sa'anda Ndios xí'in ña ni ndaki ini mií ndó.

⁷ 'i Taa uu noo vá kúu ndó! Ndaa va ni ka'an profeta Isaías sa'a ndo, chī di'a ni taa na:

⁸ Tá'an ñayuu ndéi viti kéká'ano na yu'u xí'in yú'u oon va na, tído xí'in ní na kō kóni ta'on na yu'u.

⁹ Kō ndáya'i ta'on ña ndáño'o na yu'u, dá chī ña dána'a na kúu ña ni ndaki ini ñaxintóni taa va.

¹⁰ Dá ni kana Jesús ñayuu kuá'a ñoó ña ná natuu yati cháá ka na, dá ni kaa na xí'in ná:

—Kueídó'o va'a ndó ña ko'in ka'in xí'in ndó, dá katóni va'a ini ndo.

¹¹ Ni iin ña'a seí ndo kō dáyakō ñaá noo Ndios. To'on kánkuei yú'u vá ndó kían dáyakō ñaá.

¹² Dá ni natuu yati taa xionoo xí'in ná, dá ni kaa ra:

—¿Á ná'á ní ña ni tar'u'u nda'o ini ta fariseo sa'a ña ni ka'an ní dión?

¹³ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Ndidaá yuku, ña kō ní xíti tatái, na ió induú, ñoó kían kánian to'on na xí'in nda yo'an. ¹⁴ Ná dá'a ni nakani ini ndo sa'a rá, chī taa kō túu noo vá kúu rá, ta tíin ndaa ra dao ka na kō túu noo. Chī tá tíin ndaa iin taa kō túu noo iin ka ta kō túu noo, dá kían ndi nduú ra kuei ini yái.

¹⁵ Dá ni kaa Pedro xí'in ná:

—Nakani ní xí'in ndu'u ndi dándáki to'on ni dakí'in tá'an ní ni daná'a ní noó ñayuu kuá'a ñoó.

¹⁶ Dá nī kaa na xí'ín Pedro:

—¿Á dión ta'ani kō kátóni ta'on ini ndo'ó? ¹⁷ ¿Á kō kándaa ta'on ini ndo ña ndidaá ña'a seí ñayuu, ini tixi va na kua'an? Tá kúú tá nī ndi'i, dá kua'an na sata vé'e tatá náan. ¹⁸ Tído to'on kánkuei yú'u ná, ñoó kían vei nda maá nío ná, ta ñoó di'a kían dáyako ñaá noo Ndios. ¹⁹ Dá chi nda maá nío ná vei ña kini nákanini ini na kee na, dá ka'áni ná ñayuu, ta kée na kuachi xí'ín na kō kúú ñadi'í na o yíi ná, ta kée na ña ka'an noo xí'ín ñii ná, ta kí'in kuí'íná ná, ta káva'a na kuachi tó'on sa'a dao ka na, ta ká'an ndava'a na sa'a ndi ndaa mií vá ñayuu. ²⁰ Ndidaá ña kini yó'o kían dáyako ñaá noo Ndios. Tído ña kō nákata na ndá'a ná xí'ín ñañó'ó, dá keí ná ña'a, kō dáyako ta'on ñaá noo Ndios.

Di'a nī kuu tá nī nduva'a Jesús iin de'e di'í ña'á túkú

²¹ Dá nī keta Jesús ñoo ñoó, dá nī kee na kua'an na xí'ín ta xionoo xí'ín ná chí kuendá ñoo Tiro xí'ín ñoo Sidón. ²² Ñoó nī kasaa iin ñá'a, ta kían iin ñá'a kuendá Canaán. Ta nī kixián iin ñoo ló'o nákaa yati ñoó. Dá nī kayu'án Jesús:

—Tatá, mií ní na kúú de'e na ve'e rey David, ku'u ini ní sa'á yu'u, chi ndó'o nda'o nío de'e di'íi kée iin espíritu kini.

²³ Tído ni iin to'on kō ní ka'an na xí'án. Dá nī natuu yati ta xionoo xí'ín ná. Dá nī seí nda'í ra noo Jesús, ta kaá ra xí'ín ná:

—Ka'an ní xí'ín ñá'a kaa ná ko'an, dá chi káyu'ú nda'a vaán tákaaán vei ña sata yo.

²⁴ Dá nī kaa Jesús:

—Sava'a noó na Israel, na kúú táto'on iin léko, kirí nī ndañó'ó vá, nī tanda'á Ndios yu'u veii.

²⁵ Dá nī kasaa ñá'a ñoó nī sa kuíin xitíán noo Jesús, ta nī kaaan:

—iChindeé ní yu'u, tatá!

²⁶ Dá nī kaa Jesús xí'án:

—Kō vá'a ta'on kuio ndaa yo pan ndá'a takuálí, ta kí'o yóan noó tina.

²⁷ Dá nī kaa ñá'a ñoó xí'ín ná:

—Ndaa va ká'an ní, tatá. Tído seí va tina ñoó yúchi pan ña kuéi yú'u mesa sato'o ri.

²⁸ Dá nī kaa Jesús xí'án:

—Naná ló'o, miían ndaa ndisa kándéé ká'ano inon yu'u. Ta ná ko'in keei ña xíkōn —kaá na.

Ta kúú mií hora daá ñoó nī nduva'a de'e di'áan.

Di'a nī kuu tá nī nduva'a Jesús kuá'a nda'o ñayuu

²⁹ Dá nī kee Jesús kua'an na. Tá nī kasandaá yati na yú'u taño'o naní Galilea, dá nī kaa na diní iin yúku íin ñoó. Dá nī sa koo na ió na. ³⁰ Ta kuá'a nda'o ñayuu nī natuu yati noo ná, ta ndáka na na nī natí sa'a, xí'ín na kō túu noo, xí'ín na kō kuú ká'an, xí'ín na kō ndaa va'a ndá'a

xí'ín sa'a, xí'ín na ndó'o dao ka kue'e, ni kasáa na ni chindei ñaá ná noo iin Jesús. Dá ni nduva'a ñaá ná. ³¹ Ta kúú ni naá ini ñayuu ñoó sa'á ña ni naka'an na ko kuú ka'an, ta ni nduva'a na ko ndáa va'a ndá'a xí'ín sa'a, ta ni nakaka na ni natíí sa'a, ta ni natuu noo na ko túu noo. Ta ni keká'ano ndidaá ñayuu ñoó Ndios, na ndáño'o na Israel.

Di'a ni kuu tá ni xi'o Jesús ña'a ni sasá'an komi mil taa

³² Dá ni kana Jesús taa xionoo xí'ín ná ñoó. Dá ni kaa na xí'ín rá:
—Kú'u nda'o ini sa'á ñayuu kuá'a yó'o chi sa ni xino oni kuu ndéi na xí'ín yu'u, ta koó ka ña'a kasá'an ná. Tído ko kóni ta'on yu'u tanda'á nditai na no'o ve'e na, dá chi oon ni kuu yi'í na íchi.

³³ Dá ni kaa ta xionoo xí'ín ná ñoó:
—¿Ndeí ki'in yó kua'a pan noo kúú ño'ó íchi yó'o ki'o yó keí ñayuu kuá'a yó'o, dá ndinoo ini na?

³⁴ Dá ni ndato'on ñaá Jesús:
—¿Ndidaá pan né'e ndó?

Dá ni kaa ra xí'ín ná:
—Usa va pan né'e ndu'u, xí'ín cháá tiyaká.

³⁵ Dá ni sa'anda Jesús choon ña ná kandeí ñayuu ñoó noño'o. ³⁶ Dá ni tiin na ndin usa pan xí'ín tiyaká ñoó. Dá ni naki'o na ndivé'e noo Ndios. Dá ni sa'anda na pan ñoó. Dá ni xi'o naan noó ta xionoo xí'ín ná. Dá ni dasá ráan noó ñayuu kuá'a ñoó. Ta dión ta'ani ni kee na xí'ín tiyaká ñoó. ³⁷ Dá ni sasá'an ndidaá ñayuu ñoó nda ni ndinoo va'a ini na. Tá ni ndi'i, dá ni dakúti rá usa tiyika xí'ín ña ni kandoo noó ni sasá'an ñayuu ñoó. ³⁸ Ta taa ni sasá'an ñoó ni sa kuu táto'on komi mil, ta ko iin ta'on ní kekuendá na ñá'a xí'ín takuálí.

³⁹ Tá ni ndi'i, dá ni ka'an Jesús ndisá'an xí'ín ñayuu kuá'a ñoó. Dá ni kaa na ini barco xí'ín taa xionoo xí'ín ná. Dá ni ki'in na kua'an na chí kuendá Magdala.

Yó'o ni xika ta fariseo ña ná kee Jesús iin ña'a ndato

16 ¹ Ñoó ni kasáa dao ta fariseo xí'ín ta saduceo, ta ni ka'an rá dátuu rá Jesús, chi ni xika ra ña kee na iin ña'a ndato chí induú, dá ná kande'á á miían ndaa ni kii na noo Ndios. ² Dá ni kaa na xí'ín rá:

—Tá kua'an kuaá, dá kaá ndo: “Va'a nda'o koo taan, chi ni kana kua'a induú.” ³ Tá ni tuu noo na'a, dá kaá ndo di'a: “Kana nda'o tachi kuu víti, chi ni kana kua'á induú, ta iin víkó nda'o.” ¡Kúú ndó ñayuu uu noo, dá chi va'a ti'a ndó kándaá ini ndo ndi kee induú, tído ko kándaá ini ndo ndi kóni kaa ña ná'ano xiní ndo tiempo viti! ⁴ Ñayuu káni nda'o ndéi tiempo viti, ta xiní xixi na Ndios, chi xika na ña kee yu'u ña ndato noo ná, dá kandísa na. Tído o kée ta'an vai ni iin ña ndato noo ná. Sava'a ña ndato ni ndo'o Jonás koni na ndo'o yu'u —kaá na.

Dá nì dānkoo ñāá Jesús, dá nì kee na kua'an na.

Di'a kua'an ña nì dána'a Jesús sa'á ña ko vá'a dána'a ta fariseo

⁵ Ta nì saa na iin ka xoo taño'o, tído nì nāndodó ta xionoo xí'ín ná kane'e ra pan keí rá xí'ín ná. ⁶ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Kandaa ndo mií ndó noó ña dákuita tachí pan, ña kíān kéchóon ta fariseo xí'ín ta saduceo.

⁷ Dá nì kasá'á ndátó'ón tá'an mií ta xionoo xí'ín ná ñoó:

—Dión ká'an na, chí ko ní sá ne'e yó pan kixió.

⁸ Kúú nì kandaā va ini Jesús ña nì ka'an ra dión. Dá nì kaa ña xí'ín rá:

—¿Ndiva'a ndátó'ón kuáchì ndo sa'á ña koó pan né'e ndó? ¿Á cháá vá kándéé ini ndo yu'u, ndani? ⁹ Ta, ¿á ko kandaā ii vá ini ndo? ¿Á ko ndísaa ta'on ini ndo ña o'on va pan nì tiin yu'u nì xí'oi nì sasá'an o'on mil taā ñoó? ¿Á ko ndísaa ta'on ini ndo ndidaá tiyika nì dakútí ndó xí'ín ña nì kandoo noó nì sasá'an ñayuu ñoó? ¹⁰ Ta, ¿á ko ndísaa ta'on ini ndo ña usā va pan nì tiin yu'u nì xí'oi nì sasá'an komi mil taā? Ta, ¿á ko ndísaa ta'on ini ndo ndidaá tiyika nì dakútí ndó xí'ín ña nì kandoo noó nì sasá'an ñayuu ñoó? ¹¹ ¿Á ko kandaā íí vá ini ndo ña ko ní ka'an ta'on vei sa'a pan? Chí ña nì ka'in xí'ín ndó kíān dándáki ña kánian kandaā ndo mií ndó noó ña dákuita tachí pan, ña kéchóon ta fariseo xí'ín ta saduceo.

¹² Dá ví nì kandaā ini ra ña ko ní ka'an na sa'á ña kánian kandaā ra mií rá noó ña dákuita tachí ndisa pan. Chí di'a nì ka'an na ña kandaā ra mií rá noó to'on dána'a ta fariseo xí'ín ta saduceo.

Di'a nì kuu tá nì kaa Pedro ña Jesús kúú Cristo, na dákaki ñaá

¹³ Tá nì saa Jesús chí ñoo Cesarea Filipo, dá nì ndato'ón ná ta xionoo xí'ín ná, ta kaá ña xí'ín rá:

—¿Ndá yoo kúú yu'u, na nì nduu taā ñayuu yó'o, kaá ñayuu ñoó?

¹⁴ Dá nì kaa taā xionoo xí'ín ná:

—Dao na kaá ña kúú ní Juan, na sa dakódo ndúta ñayuu. Ta dao ka na kaá ña kúú ní profeta Elías. Ta dao ka na kaá ña kúú ní profeta Jeremías. Ta dao na kaá ña kúú ní iin ka profeta.

¹⁵ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Ta ndo'ó viti, ¿ndá yoo kúú yu'u, kaá ndo'ó?

¹⁶ Dá nì kaa Simón Pedro:

—Mií ní kúú Cristo, na dákaki ñaá. Ta mií ní kúú de'e Ndios takí.

¹⁷ Dá nì kaa ña xí'ín Pedro:

—Ndiká'an ví yo'ó, Simón, de'e Jonás, dá chí o duú ñayuu ní dátoon ñaxintónon, dá nákonon yu'u. Di'a tatái Ndios, na ió induú vá, nì datóon nooñ. ¹⁸ Ta ká'an ta'ani yu'u xí'ón viti ña kananí yo'ó Pedro, ña kóni kaa yuu, ta satá yuu yó'o ko'in kava'i ve'e ño'i, na kúú kuendái, ta o kándéé ta'on ña kúú yái ndii dánaá ñaáán. ¹⁹ Ta noo ndá'a miíón

naki'o yu'u nda'á kaa, dá ka'andon choon noó ñayuu ñó'o tixi ndá'a Ndios. Chì tá ná ka'andon choon noó ñayuu Ndios, ta kuiin Ndios xí'ón. Tá ná kadon dao choon noo ná, ta kuiin ta'ani Ndios xí'ón —kaá na.

²⁰ Dá nì sa'anda na choon noó ta xionoo xí'ín ná ña ná dá'a ni ka'an ra xí'ín ni iin tó'ón ñayuu ña mií ná kúú Jesús, na kúú Cristo.

Yó'o kásto'on Jesús xí'ín ta xionoo xí'ín ná ndi ndo'o na, dá kuu na.

²¹ Nda daá nì kasá'á ná kásto'on na xí'ín ta xionoo xí'ín ná ña miían ko'on na ñoo Jerusalén, dá ndo'o naní nío ná kee ta sá'ano xí'ín ta duti sakua'a, xí'ín ta dána'a ley Moisés, ta kuu na. Ndi'i, dá nataki na tixi kuu ónì. ²² Dá nì taó xóo ñaá Pedro. Dá nì kasá'á rá dánani ñaá rá, ta kaá ra xí'ín ná:

—Tatá, o kónó ta'on Ndios ña ndo'o ní dión. iNi iin kuu o ndó'o ní dión!

²³ Dá nì nandió koo Jesús nì sa nde'é ná Pedro. Dá nì kaa na xí'ín rá: —iKua'án kuxoo noói, chì kéeón táto'on kée ña u'u! Yo'ó kúú ra kétéin noói, chì ko nákani inon sa'á ña kónì Ndios, di'a nákani inon táto'on kì'o nákani ini ta va.

²⁴ Dá nì kaa na xí'ín ta xionoo xí'ín ná:

—Ndi ndaa ndo'ó ká'án kanoo xí'ín yu'u, dá kían kánian dánkoo ndó ña kónì mií ndó, ta natiin ndó cruz, ña kían ió ndo kuu ndo sa'í, ta ndiko ndo yu'u, ná ko'o. ²⁵ Chì ndi ndaa na kónì dákaki na mií ná ñayuú yó'o, noón di'a kúú na kuu. Tído ndi ndaa na xí'o mií ña kuu na sa'a yú'u, noón di'a kúú na nì'í ña kataki na. ²⁶ Dá chì, ìndí kían va'a nì'í ñayuu tá ná kandeé ná nì'í ná ndidaá ña kuiká ió ñayuú yó'o, ta naá va ná noo Ndios? O, ìndí kían kúú ña'a ndáya'i cháá ka tá o duú ña nì'í ná ña kataki chíchí ná, ká'án ndó? ²⁷ Dá chì iin kuu, dá nandió koo na nì nduu ta ñayuú yó'o kasa na, ta ndato naye'e ndaa na táto'on kì'o náye'e tatá na, ta nandió koo na xí'ín ndidaá ángel kéchóon noo ná, dá chiya'i na iin rá iin ñayuu táto'on kì'o kaa choon nì kee na. ²⁸ Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ió dao ndo'ó, na ndíta yó'o, o kuú ta'on ndó nda ná koni ndo na nì nduu ta ñayuú yó'o tá koo na kii na dándáki na —kaá Jesús.

Di'a nì kuu tá nì naye'e ndaa ñí Jesús xí'ín dá'on ná

17 ¹ Tá nì ya'a iño kuu, dá nì kee Jesús ndáka na Pedro, xí'ín Jacobo, xí'ín ñani ra, ta naní Juan kua'an na dinì iin yúku dikó. ² Ta ñoo nì nadaon na táto'on kì'o kaa na noo rá. Kúú nì naye'e ndaa oon ví noo ná táto'on yé'e ndindii. Ta nì ndukuxí kachì dá'on ná táto'on kì'o ndato tóon ñó'o. ³ Ta kúú iin kuití va nì na'a noo Moisés xí'ín Elías, ta ndíta na ndátó'ón ná xí'ín Jesús. ⁴ Dá nì kaa Pedro xí'ín Jesús:

—Va'a kúu ndéi ndu yó'o, tatá. Tá kóni ní, dá ná kava'a ndu oni tiya'ó. Iian ná koo mií ní, ta iian ná koo Moisés, ta iin kaan ná koo Elías —kaá ra.

⁵ Ta xían nani ká'an ii Pedro xí'ín ná, kúu ni naxino iin viko ndato yé'e. Ta kúu ni dadá'i ñaá. Ta kúu tein viko ñoó ni seido'o ra ni ka'an Ndios:

—Ta yó'o kúu de'e mani yu'u, ta náta'an iniñi xinií xí. Kueídó'o ndó to'on ká'an xi —kaá na.

⁶ Tá ni seídó'o ta xionoo xí'ín ná ñoó to'on ni ka'an Ndios, dá ni sa kuíta xití rá, ta ni xino taan ra nda noñó'o, ta ni yu'ú nda'o ra. ⁷ Dá ni natuu yati Jesús noo ndéi ra, dá ni kani ndá'a ná sata rá, dá ni kaa na xí'ín rá:

—Ndakuei ndó, ta ná dá'a ni yu'ú ndo.

⁸ Dá tá ni ndane'e noo rá, kúu sa koq ka va taa ñoó ndíta xí'ín Jesús. Ndadá iin tó'ón míí vá ná íin noo rá.

⁹ Ta noo konoo Jesús kua'an na ndika yuku ñoó xí'ín taa ñoó, dá ni sa'anda na choon noo rá, ta kaá na:

—Ná dá'a ni nakani ndó xí'ín ni iin tó'ón ñayuu sa'á ña ni na'a Ndios noo ndo nda ná kasandaá kuu nataki na ni nduu taa ñayuu yó'o.

¹⁰ Dá ni ndato'ón rá Jesús:

—¿Ndiva'a ká'an taa dána'a ley Moisés ña dinñó'ó ka kánian kii profeta Elías, dá kasaa na dákaaki ñaá?

¹¹ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Ndaa va ká'an ra ña dinñó'ó ka kánian kii Elías ndeyiko na ndidaa ña'a. ¹² Tído yu'u ká'in xí'ín ndó ña sa ni kixi va Elías, ta ko ní nákonni ta'on ñaá rá, chi ni kee ra xí'ín ná táto'on ki'o ni ka'án mií rá. Ta dión ta'ani ko'on ra kee ra xí'ín na ni nduu taa ñayuu yó'o —kaá na.

¹³ Dá ni kandaa ini ta xionoo xí'ín ná ñoó ña ká'an na sa'a Juan, na sa dakódo ndúta ñayuu.

Di'a ni kee Jesús ni nduva'a na iin tayií nákaa espíritu kini

¹⁴ Tá ni naxino na noo ndéi ñayuu kuá'a ñoó, dá ni natuu yati ñaá iin taa, dá ni sa kuíin xití rá noo Jesús, dá ni kaa ra xí'ín ná:

¹⁵ —Tatá, ku'u ini ní sa'á de'e ló'i, dá chi ndó'o xi kue'e xí'i yi'í, ta ndó'o nda'o níó xí, chi kánkao nda'o xi noo kéi ñó'o, xí'ín noo ñó'o takuií kée kue'e ndó'o xi. ¹⁶ Ta ndákai xi ni kasaa noo taa xionoo xí'ín ní, dá nduva'a ñaá rá, tído ko ní kándeé ta'on ra —kaá ra.

¹⁷ Dá ni kaa Jesús:

—iNandeé ka vían ñayuu ko kándisa kúu ndo'ó, ta dó'ó nda'o ndó! ¿Ndidaa ka ví kooi xí'ín ndó? Ta, ¿ndidaa ka ví ki'o ndeé ini sa'a ndo? Kane'e ndó tayií xaan nakii ndo —kaá na.

¹⁸ Dá ni sa'anda Jesús choon noo espíritu kini nákaa ini xi. Dá ni ketaan kua'an. Ta kúu iin ndée vá ni nduva'a xi mií hora daá ñoó.

¹⁹ Dá nì natuu yati ta xionoo xí'ín ná noo ná, dá nì ndato'ón xoo ñáá rá:

—¿Ndiva'a ko ní kándeé ndu'u taó ndú espíritu kini ñóó?

²⁰ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Chì cháá vá nì kándeé iní ndo ña nduva'a xi kee Ndios. Miíñ ndaa ná ka'ín xí'ín ndó ña va'ará lú'u kándeé iní ndo Ndios táto'on kì'o leé ndíkì mostaza, dá kían kuu va ka'an ndo xí'ín yúku ín káa: “Kua'án ná kuiion chí káa”; ta kúú dión vá kakuuan. Ta kúú ni iin ña'a o kákuu ña kuáchi noo ndo. ²¹ Tído o kándeé ta'on ndó taó ndo espíritu kini, ña kée dión, tá ná o káka ndo ña manì noo Ndios, ta xían nani o káne'e iì ndo —kaá na.

Yó'o kásto'on tuku Jesús ndi ndo'o na, dá kuu na

²² Ta nani ndéi na kuendá Galilea, dá nì kaa Jesús xí'ín ta xionoo xí'ín ná:

—Ko'on iin taa naki'o ra na nì nduu taa ñayuú yó'o noo ndá'a ta xiní u'u ñáá, ²³ dá ka'ání ñáá rá. Tído tixi kuu óni, ta kúú nataki va na —kaá na.

Ta kúú nì kunda'í nda'o ini ra sa'á ña nì ka'an na dión.

Di'a nì kuu tá nì xì'o Jesús di'ón sa'a ve'e ño'o ká'ano

²⁴ Tá nì saa na ñoo Capernaum, dá nì natuu yati dao taa kí'in ya'i sa'a ve'e ño'o ká'ano noo ió Pedro, dá nì ndato'ón ñáá rá:

—¿Á ko xí'o ta'on maestro ní di'ón sa'a ve'e ño'o?

²⁵ Dá nì kaa Pedro:

—Jaan, xí'o naan.

Tá nì ndu'u Pedro ve'e, ta kúú yachi va nì ndato'ón ñáá Jesús:

—¿Ndi ká'án yo'ó, Simón? ¿Ndá noo kí'in ya'i ta né'e choon ñayuú yó'o sa'a ñó'o? ¿Á noo na ñoo mií rá, o noo na ñoo tukú dándáki ra?

²⁶ Dá nì kaa Pedro:

—Noo na ñoo tukú vá kí'in ya'i ra.

Dá nì kaa Jesús:

—Jaan, chì na ñoo ra, ko káni ta'an vaan chiya'i na. ²⁷ Tído ná dá'a ni dár'u'u yo rá. Kua'án yú'u taño'o, ta tiión tiyaká, ta kirí mií noo nì tiión, ta nandika yú'u ri. Ta ñóo nani'on iin di'ón kaa. Ta kane'ón ña kison, dá kí'ón ña noo rá sa'a yú'u xí'ín sa'a miíon —kaá na.

Yó'o dána'a Jesús sa'a ndá yoo kúú na ndáya'i cháá ka noo Ndios

18 ¹ Ta tiempo daá ñóo nì natuu yati ta xionoo xí'ín Jesús noo ió na, dá nì kaa ra xí'ín ná:

—¿Ndá yoo kúú na ndáya'i cháá ka tein na ñó'o tixi ndá'a Ndios?

² Dá nì kana Jesús iin tayí ló'o ín ñóo nì saa xi noo ná. Dá nì chikani ñáá ná tein taa xionoo xí'ín ná ñóo. ³ Dá nì kaa na:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña tá ná o nádaon ndó mií ndó nduu ndó táto'on k'i'o kúú takuálí, dá kían ni iin kuú o koní ndo ndu'u ndó tixi ndá'a Ndios. ⁴ Chì ndi ndaa na kénóo mií táto'on k'i'o kúú takuálí, noón vá kúú na ndáya'i cháá ka tein na ñó'o tixi ndá'a Ndios. ⁵ Ta ndi ndaa miíó ñayuu ná natiin va'a iin takuálí ta káa táto'on k'i'o káa tayíí yó'o sa'á ña kúú ná kuendá yu'u, dá kían keei kuendá ña mií vái ni natiin va'a na.

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni dáka'an kue'é yo dao ka ñayuu ña ya'a na kee na kuachi

⁶ 'Ta ndi ndaa mií ñayuu kándéé dáka'an kue'é takuálí kándísa yu'u ña ya'a xi kee xi kuachi, noón kúú na va'a cháá ka ná kandiko yuu molino dikó ná, ta ná dáketa ñaá ná nda maá ini taño'o. ⁷ iNda'í kúu ví ñayuu ndéi ñayuú yó'o, chì kuá'á nda'o ña'a dáka'an ñaá, dá ya'a na kee na ña kini! Ta daá kuití vei ña dáka'an ñaá ña kee na kuachi. Tído inda'í cháá ka ví ndo'o na dáka'an kue'é dao ka ñayuu, dá ya'a na kee na kuachi!

⁸ 'Sa'á ñoó tá yá'a ndó kée ndó kuachi xí'ín ndá'a ndo o sa'a ndo, dá kían ka'anda ndo iin xooan, ta dákana ndoan. Chì va'a cháá ka ví ña ku'u ndó noo ío Ndios xí'ín iin xoo ndá'a ndo o xí'ín iin xoo sa'a ndo o duú kaan ko'on ndo xí'ín ndi nduú ndá'a ndo o ndi nduú sa'a ndo kaño'o ndó indayá noo kéi ñó'o, tá'an ña ni iin kuú o ndá'o. ⁹ Tá yá'a ndó kée ndó kuachi xí'ín nduchí nóo ndo, dá kían taó ndoan, ta dákana ndoan. Chì va'a cháá ka ví ña ku'u ndó noo ío Ndios xí'ín iin xoo nduchí nóo ndo o duú kaan ko'on ndo xí'ín ndi nduúan kaño'o ndó indayá noo kéi ñó'o.

Yó'o dána'a Jesús sa'a iin léko ni ndañó'o

¹⁰ 'O sa káñó'o ndó ni iin tó'ón takuálí yó'o, chì miían ndaa ká'in xí'ín ndó ña daá ndíta va ángel ndáka ñaá náki'o na kuendá sa'a xí noo tatái, na ío induú, ¹¹ chì ni kasáa na ni nduu taa ñayuú yó'o nandukú ná ñayuu ni kana xoo noo Ndios, dá dákaki ñaá ná.

¹² '¿Ndi kée iin taa ndáka iin ciento léko tá ni ndañó'o iin rí, ká'an ndó? ¿Á ko dánkoo ta'on ra komi díko sa'on komi ka ríon, dá ki'in ra ko'on ra yúku nandukú rá kirí ni ndañó'o ñoó? ¹³ Dá tá ni naní'i rá ri, ná ka'an ndaai xí'ín ndó ña kádij cháá ka ini ra sa'a kiríóon o duú sa'á komi díko sa'on komi kirí ko ní ndañó'o ñoó. ¹⁴ Ta dión ta'ani ko kóni ta'on tatá yo Ndios, na ío induú, ña ndañó'o iin káa takuálí yó'o.

Yó'o dána'a Jesús ña kánian ku'u ká'ano ini yo sa'a sátá'an yó

¹⁵ 'Ta tá ni ya'a iin káa ñani ndo ni kee na iin kuachi noo ndo, kua'án ndo dánani ndó na noo ko iin ndéi. Tá ni nakoni na kuachi na, dá kían nandei va'a tuku ndó. ¹⁶ Tído tá ko kóni na nakoni na kuachi ni kee na, dá kían kua'án ndo kuaka ndó iin o uu ka ñayuu, dá chì kaá ley ña uu o

oní taa xínño'ó kì'o kuendá sa'a iin ña'a, dá kían keyíko choon. ¹⁷ Tído tá kò ní kékuendá ña ñayuu ndáka ndó ñi sa'an ndo, dá kían nakì'o ndó kuendá noo ndidaá ña kándisa xí'ín ndó sa'a kuachi ñi kee na. Tá ñi noo ña kándisa ñoó kò ní xíin na nakoni ña kuachi na, dá kían ná kandoo na kakuu na iin ña kò ná'á Ndios, o iin ña kí'ín ya'i sa'a ñó'o noo ndo.

¹⁸ 'Miían ndaa ná ka'ín xí'ín ndó ña tá ná kadi ndo dao choon noo ñayuu ñayúú yó'o, kuiin va Ndios xí'ín ndó nda induú. Ta tá ná ka'anda ndo choon noo dao ka ña ñayúú yó'o, kuiin ta'ani Ndios xí'ín ndó nda induú. ¹⁹ Ta nándio koo tukui ká'ín xí'ín ndó ña tá náki'ín tá'an uu ndo, ta iin noo ñi nduu ñaxintóni ndo, ta kaka ndo ndi ndáa mií vá ña'a, dá kían tatáí Ndios, ña ió induú, kì'o na ña noo ndo. ²⁰ Dá chī noo nátakea uu o oní ñayuu ndéi na kéká'ano na yu'u, me'í ña ñoó iói.

²¹ Dá ñi natuu yati Pedro noo ná, dá ñi kaa ra:

—Tatá, ¿ndidaá ta'ándá kánian ku'u ká'ano ini sa'a ñani tá yá'a na nooí? ¿Á nda usa ví ta'ándá?

²² Dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—O duú usa oon ni ta'ándá, kaá yu'u. Di'a nandio kooón ku'u ká'ano inon sa'a ná oní diko uxī ta'ándá. Ta keeón dión usa ta'ándá.

Di'a kua'an ña ñi daná'a Jesús sa'a uu taa táí noo iin rey

²³ 'Kì'o dándaki Ndios ñayuu ña kían táto'on kì'o kée iin rey tá ndékuendá ra xí'ín ta kéchóon noo rá. ²⁴ Iin kuu, dá ñi kasá'á rá ndékuendá ra xí'ín ra táí noo rá. Kúú ñi kana ra iin taa táí uxī mil di'ón plata noo rá ñi sa'a ra. ²⁵ Ta kò ní kándeé ta'on ra chiya'i ra di'ón táí ra. Sa'a ñoó ñi sa'anda rey ñoó choon ña ná dikó rá mií rá xí'ín ñadi'í ra, xí'ín de'e ra, xí'ín ndidaá ña va'a ió noo rá, dá ná naa ña táí ra. ²⁶ Dá ñi sa kuíin xití ta kéchóon ñoó, dá ñi kasá'á rá seí nda'í ra noo rey ñoó, ta kaá ra: “Tatá, kandati too ní yu'u, dá ná chiya'i ndi'ii ña távi noo ní.”

²⁷ Dá ñi ku'u ini rey ñoó sa'a rá. Ta kúú ñi dayáa ñaá rá, dá ñi xī'o ká'ano ini ra sa'a di'ón táí taa ñoó noo rá.

²⁸ 'Tído tá ñi yaa ta ñoó kua'an ra, ta kúú ñoó ñi nakì'ín tá'an ra xí'ín iin ka ta kéchóon dáó xí'ín rá, ta táí taa yó'o iin ciento di'ón plata noo mií rá. Dá ñi tiin ñaá rá, dá ñi kasá'á dákuá'ánó ñaá rá, dá kaá ra: “Chiya'i kíí ña távon nooí.” ²⁹ Dá ñi sa kuíin xití ta'ani taa kéchóon dáó xí'ín rá ñoó, ñi kasá'á seí nda'í ra noo rá, ta kaá ra: “Kandati too ní yu'u, dá ná chiya'i ndi'ii ña távi noo ní.” ³⁰ Tído kò ní xíin ta'on ra kandati too ñaá rá. Di'a ñi sa'an ra ñi saki ra choon sa'a ra táí noo rá, dá ñi chikáa ñaá rá ve'e kaa nda ná chiya'i ndi'i ra ña táí ra noo rá. ³¹ Tá ñi xini dao ka ta kéchóon dáó xí'ín rá ña dión ñi kee ra, kúú ñi tar'u'u nda'o ini ra. Dá ñi sa'an ra ñi nakani ndi'i ra xí'ín rey ñoó sa'a ndidaá ña ñi kuu.

³² Dá ñi kana rey ñoó taa ñi kee dión. Dá ñi kaa ra xí'ín rá: “Ta kéchóon kini nda'o kúú yo'ó. Dión ví kua'á di'ón táí yo'ó nooí, tído ñi xī'o ká'ano va ini sa'on, dá chī ñi seí nda'ávóon nooí. ³³ Ta, ¿ndiva'a kò ní xī'o

ká'ano inon sa'á ta kéchóon dáó xí'ón táto'on k_i'o n_i x_i'o ká'ano ini yu'u sa'on?", kaá rey. ³⁴ Ta n_i xido nda'o ini rey ñoó. Sa'á ñoó n_i naki'o ñáá rá noo ndá'a soldado ña dándó'o ra nio rá nda ná chiya'i ndi'i ra di'ón táí ra. ³⁵ Ta dión ta'ani kee tatá yu'u, na ió induú, xí'ín iin rá iin ndo'ó tá ná o kú'u ká'ano ndisa ini ndo sa'a ñani ndo —kaá Jesús.

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni dánkoo iin taa ñadi'í ra

19 ¹ Tá n_i ndi'i n_i ka'an Jesús to'on yó'o, dá n_i keta na kuendá Galilea kua'an na kuendá Judea nda iin ka xoo yuta Jordán. ² Ta kúu kua'á nda'o ñayuu tákuei ñáá kua'an na, ta ñoó n_i nduva'a na ndidaá na kú'u. ³ Dá n_i natuu yati dao ta fariseo noo iin Jesús, dá n_i ka'an rá dátuu ñáá rá, dá n_i ndato'ón ñáá rá:
—¿Á kuu dánkoo iin taa ñadi'í ra sa'a ndi ndáa mií vá ña'a?
⁴ Dá n_i kaa Jesús xí'ín rá:
—¿Á ko óon ta'on ka'i ndó ña na n_i kava'a ñayuu yó'o nda mí sa'a, “noón kúu na n_i kava'a iin taa xí'ín iin ñá'a”? ⁵ Dá n_i kaa na: “Kánian dánkoo taa tatá ra xí'ín naná ra, dá naki'in tá'an ra xí'ín ñadi'í ra, dá kían nduu na nda iin tó'ón vá.” ⁶ Ta ko kúu ka na uu, ndadá iin tó'ón vá kúu ná. Ta mií Ndios kúu na n_i dakí'in tá'an ñáá, sa'á ñoó ni iin tó'ón ñayuu ko kánian ka'anda tá'an na —kaá Jesús.

⁷ Dá n_i kaa ra xí'ín ná:
—Tá k_i'o dión kían, ta ñndiva'a n_i sonó Moisés ña kuu va k_i'o iin taa iin tuti noo ñadi'í ra ña ká'an ña kóni ra ka'anda tá'an ra xí'án, ndi'i daá, dá kuu va dánkoo ñáá rá? —kaá ra.
⁸ Dá n_i kaa Jesús xí'ín rá:
—Sa'á ña káxí nda'o nio ndo, sa'á ñoó n_i sonó Moisés ña kuu ka'anda tá'an iin taa xí'ín ñadi'í ra. Tído nda mí sa'a ñayuu yó'o ko ní kaá ta'on Ndios ña dión kee ra. ⁹ Sa'á ñoó ká'an yu'u ña ndi ndáa mií vá taa n_i dánkoo ñadi'í ra, xían nani ko kían kuachi ña n_i natuán xí'ín iin ka taa, ta n_i tandá'a rá xí'ín iin ka ñá'a, dá kían roón kúu ra yá'a kée kuachi xí'ín ñá'a ñoó noo Ndios. Ta ndi ndáa mií vá taa ná tanda'a xí'ín ñá'a n_i kandoo ñoó, roón ta'ani kúu ra yá'a kée kuachi xí'ín ñá'a ñoó noo Ndios.

¹⁰ Dá n_i kaa taa xionoo xí'ín ná:
—Tá dión ndó'o taa xí'ín ñadi'í ra, dá kían va'a kaan ná dá'a ni tanda'a yo.
¹¹ Dá n_i kaa na xí'ín rá:
—O duú ndidaá taa kándia kee dión, sava'a ra n_i ni'i tá'i noo Ndios vá kúu ra kandeé iní kee dión. ¹² Dá chi dao taa kúu ra kándéé iní ndéi mií, dá chi k_i'o dión kúu rá nda n_i kaki ra. Ta dao ka ra kándéé iní ndéi mií, dá chi dao taa n_i ndata ñáá, dá ná dá'a ni katoó ra na ñá'a. Ta dao ka ra kándéé iní ndéi mií, dá chi kándadí ra na ñá'a, chi kóni ra ña ndu'u

cháa ka ñayuu tixi ndá'a Ndios. Tá xí'o ndeé iní ndo kandeí mií ndó, dá kían kee ndó dión —kaá Jesús.

Di'a ni kuu tá ni ñatiin va'a Jesús takuálí

¹³ Ta ni ndi'i, dá ndáka ñayuu dao takuálí vei na noo Jesús, dá ná chinóo na ndá'a ná diní xí, dá ná kaka na ña maní noo Ndios sa'a xí. Tído ni kasá'á taa xionoo xí'ín Jesús dánani ra ñayuu ñoo sa'á ña kée na dión. ¹⁴ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Konó ndó noo takuálí xaan ná kii xi noo yú'u. Ná dá'a ni chituu ndó xi, dá chi ñayuu kándéé iní tatá Ndios táto'on kándéé iní takuálí xaan tatá xi, noón kúú na ñó'o tixi ndá'a Ndios —kaá na.

¹⁵ Dá ni chinóo na ndá'a ná diní iin rá iin xi. Dá ni xika na ña maní noo Ndios sa'a xí. Tá ni ndi'i, dá ni kee na kua'an na.

Di'a ni ka'an Jesús xí'ín iin taa kuiká

¹⁶ Kúú ni natuu yati iin taa noo iin Jesús, dá ni kaa ra xí'ín ná:

—Maestro va'a kúú ní. Ta, ¿ndí kíán kánian keei, dá ni'í ña kataki chíchíí?

¹⁷ Dá ni kaa na xí'ín rá:

—¿Ndiva'a ká'an yo'ó ña kúú yu'u iin na va'a? Ta ni iin tó'on ñayuu ko kúú na va'a. Iin tó'on diní Ndios vá kúú na va'a. Tído, tá kónon ni'on ña kataki chíchón, dá kíán kánian keeón choon sa'ándá Ndios.

¹⁸ Dá ni kaa ra xí'ín ná:

—¿Ndi ndáa choon kánian keei?

Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—O sa ka'ánon ndi, ta o sa kéeón kuachi xí'ín iin ná'a ko kúú ñadi'ón, ta o sa kí'in kuí'ínón, ta o sa káva'ón ña to'ón ka'on, ¹⁹ ta koo ñañó'o noo tatón xí'ín noo nanón, ta ku'u inon sa'á ñayuu xi'on táto'on ndó'on xí'ín miión.

²⁰ Dá ni kaa taa ñoo:

—Nda ló'o vei ni kasá'á seídó'i ndidaá choon yo'o. ¿Á ió iin ka ña'a kómani keei?

²¹ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá kónon kakuuón iin taa ndaa noo Ndios, kua'an dikó ndí'ón ña'a ió noon, ta dasón di'ón ñoo noo na kúnda'í, dá kíán koo kuí'ón chí induú, dá kíán kison kanooón xí'ín yu'u.

²² Tá ni seido'o ra ña dión ni kaa Jesús, ta kúnda'í nda'o ni kuu ini ra ni nandió koo ra kua'an ra, chi ta kuiká nda'o kúú rá.

²³ Dá ni kaa Jesús xí'ín taa xionoo xí'ín ná:

—Miian ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña kuachi nda'o kíán, dá ndu'u ñayuu kuiká tixi ndá'a Ndios. ²⁴ Ta nandió koo tukui ká'in xí'ín ndó ña kaon cháa ka chika'anda iin camello yái iin ión tukú o duú ka ña ndu'u iin na kuiká tixi ndá'a Ndios —kaá na.

²⁵ Tá nī seídó'o ta xionoo xí'ín ná to'on yó'o, kúú nī naá nda'o ini ra.

Dá nī ndato'ón rá Jesús:

—¿Ndá yoo nī'í ña káki na, tá dáá?

²⁶ Dá nī nandió koo Jesús nī sa nde'é ná noo rá, dá nī kaa na xí'ín rá:

—Ni iin tó'ón ta'on ñayuu o kándeé kee dión, tído ndidaá tá'an va ña'a kándeé Ndios kee na.

²⁷ Dá nī kaa Pedro xí'ín ná:

—Ndu'u kúú ra nī dānkoo ndi'i ndidaá kúú ña'a ió noo ndú, ta xionoo ndu xí'ín mií ní, tatá. ¿Ndí kían ki'o Ndios noo ndú'u, tá dáá?

²⁸ Dá nī kaa Jesús xí'ín rá:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña tá ná kasandaá kuu ndesaá Ndios ndidaá ña'a, dá kakoo na nī nduu ta ñayuú yó'o noo téi noo dándáki na noo ndato téi náye'e ndaa induú. Ta ndo'ó, na sa xionoo xí'ín yu'u, nandei ta'ani ndó noo ndin uxí uu téi ndíta ñoó, dá keyíko ndo sa'a ñayuu nī kii tein na ve'e ndin uxí uu de'e ta Israel. ²⁹ Ta ndi ndaa miío na nī dānkoo ve'e na, o ñani na, o ki'o na, o ku'u na, o tatá na o naná na, o ñadi'í na, o de'e na o ñó'o ná sa'a yú'u, na yó'o kúú na nani'i nda iin ciento cháá ka ña'a noo Ndios, ta ni'i ta'ani na ña kataki chíchi ná.

³⁰ Tído kua'á nda'o ñayuu kúú noo ñayuú yó'o, noón di'a kúú na kakuu noo ndi'i kuií noo Ndios. Ta na kúú noo ndí'i kuií noo ñayuu ñayuú yó'o, noón di'a kakuu na kuita noo noo Ndios tiempo daá ñoó.

Yó'o nákaní Jesús sa'a iin ta xíti uva

20 ¹ 'Tá ki'o dándáki Ndios ñayuu na kían táto'on kée iin ta xíti uva, chí na'a nda'o nī kee ra kua'an ra ndukú rá ta kechóon noo uva ra. ² Dá tá nī ni'i ñaá rá, dá nī kandoo ndaa ra xí'ín ta kéchóon ñoó ña chiya'i ñaá rá tá kuu. Dá nī tanda'á ñaá rá kua'an ra noo chóon. ³ Dá nī nandió koo tuku ra kua'an ra ndukú rá cháá ka ta kechóon noo rá táto'on ka iin na'a. Dá nī xini ra ndéi oon dao ta noo yá'i ñoó. ⁴ Dá nī kaa ra xí'ín rá: “Kua'an ndo'ó kechóon ndó noo kaa uva yu'u, dá ná chiya'i va'i ndo'ó”, kaá ra xí'ín ta ñoó. Dá nī kee ta ñoó kua'an ra noo chóon. ⁵ Táto'on dao nduú nī ni'i sato'o uva ñoó cháá ka ta nī kándia ko'on kechóon noo uva ra. Ta nda ka oni sa'ini nī ni'i rá cháá ka ta kechóon noo uva ra. ⁶ Dá nī kee tuku ra kua'an ra táto'on ka o'on sa'ini, ta nī ni'i túku ra dao ka ta ndéi oon. Dá nī kaa ra xí'ín rá: “¿Ndiva'a ndéi oon ndó iin níi kuu víti?” ⁷ Dá nī kaa ta ñoó: “Dá chí ko iin ta'on xí'o choon kee ndu'u.” Dá nī kaa sato'o uva ñoó xí'ín rá: “Kua'an ndo noo kaa uvai kechóon ndó, dá ná chiya'i va'i ndo.” ⁸ Tá nī kuaá, dá nī kaa sato'o uva ñoó xí'ín ta dándáki ve'e ra: “Nditúti yo'ó ta kéchóon kaa, dá chiya'ávón ra iin níi kuu. Ta dinñó'o ka chiya'ávón ta nī kasaa noo ndí'í, dá chiya'ávón ta nī kasaa mií noo.” ⁹ Dá nī kasaa ta nī kasá'a kéchóon táto'on ka o'on sa'ini ñoó, ta kúú iin níi vá kuu nī chiya'i ñaá rá. ¹⁰ Tá nda noo ndí'í, dá nī kasaa ta nī ku'u nda na'a ñoó. Dá nī ka'an

rá ña chiya'i ñaá rá cháá ka. Tído ni chiya'i ta'ani ñaá rá iin níi kuu vá.
¹¹ Dá tá ni ni'i rá ya'i ra, dá ni kasá'á rá ká'an kuáchí ra noo sato'o ñoó,
¹² ta kaá ra: "Tá'an taa ni kasáa nda noo ndí'í ñoó, iin tó'on vá hora ni kechóon ra, tído, iin nóó vá ni kana ya'i ndu'u xí'in rá, va'ará ni ku'u ndu nda na'a, ta ni ndo'o nda'o ndu, ta ni kei ndu ni kee ká'ani iin níi ndii yaká." ¹³ Dá ni kaa sato'o ñoó xí'in iin taa ñoó: "Amigo, ko ní ya'a ta'on yu'u nooñ, dá chi ni chiya'ii yo'ó iin níi kuu táto'on ki'o ni kandoo yó. ¹⁴ Sa'á ñoó, ki'in di'ón ña kánian ni'on, ta kua'an nó'on. Chi ni chikaa inii ña chiya'i ta ni kasáa noo ndí'í yó'o táto'on ki'o ni chiya'ii yo'ó. ¹⁵ ¿Á ko ná'a ta'an voón ña ió va íchi yu'u kee ña ká'an mií xí'in di'ón? ¿Á tá'u'u va inon sa'á ña kúu yu'u iin ta va'a ini, ndani?", kaá ra. ¹⁶ Dá chi ñayuu kúu noo ñayuú yó'o, noón di'a kúu na kakuu noo ndí'í kuii noo Ndios. Ta na kúu noo ndí'í kuii noo ñayuu ñayuú yó'o, noón di'a kakuu na nakuita noo noo Ndios. Dá chi kua'á nda'o ñayuu ni nakana Ndios, tído cháá vá ná natiin ña káki na.

Kásto'on tuku Jesús ndi ndo'o na, dá kuu na

¹⁷ Ta noo koka Jesús kua'an na íchi kua'an ñoo Jerusalén, dá ni taó xóo na ndin uxí uu ta xionoo xí'in ná tein ñayuu ñoó, dá ni kaa na xí'in rá:

¹⁸ —Viti kían koka yó kua'an yo ñoo Jerusalén. Ta ñoó ko'on iin taa naki'o ra na ni nduu taa ñayuú yó'o noo ndá'a ta duti saku'a, xí'in noo ndá'a ta dána'a ley. Dá kandoo ra ña kánian kuu na, ¹⁹ dá naki'o ñaá rá noo ndá'a ta tukú. Dá kediki ndaa ñaá rá, ta kani ñaá rá, ta chirkaa ñaá rá ndika iin cruz. Tído tixi kuu óni, kúu nataki va na —kaá Jesús ká'an na sa'a mií ná.

Di'a ni kuu tá ni xika Juan xí'in Jacobo iin ña mani noo Jesús

²⁰ Dá ni natuu yati ñadi'í Zebedeo xí'in ndi nduú de'an noo Jesús. Dá ni sa kuín xitán noo ná. Dá ni ka'an xí'in ná ña ná kee na iin ña mani xí'an.

²¹ Dá ni ndato'ón ñaá Jesús:

—¿Ndí kían kónon kee xí'ón?

Dá ni kaañ xí'in ná:

—Konó ní ña ná kandeí ndi nduú de'i yó'o noo koo ní dándáki ní. Iin xi ná koo xoo kuá'a ní, ta iin ka xi ná koo xoo íti ní.

²² Dá ni kaa na:

—Ko ná'a ta'on ndo'ó ndí kían xí'ka ndo. ¿Á ió ndo ña ko'o ndó kirá ova ko'o yu'u? ¿Á ió ndo ña kodo ndúta ndo táto'on ki'o kodo ndúta yu'u xí'in ña ndo'i?

Dá ni kaa ra xí'in ná:

—Ío va ndu'u ña ndo'o ndu dión.

²³ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Miían ndaa ndisa ko'o ndo'ó kirá ova ko'o yu'u, ta kodo ndúta ta'ani ndó xí'ín ña ndo'o naní ndó táto'on kị'o ndo'o yu'u. Tído ña kandeí ndó xoo kuá'a yu'u o xoo íti yu'u, o duú choon sa'ándá yu'u kíán. Chì ñoo kúú noo nị kenduu tatái Ndios kandeí ñayuu nị kaxi mií ná —kaá Jesús.

²⁴ Tá nị seido'o uxị ka taa xionoo xí'ín Jesús ña nị xika ndi nduú ra kúú ñani ñoo noo ná, dá nị karyíí rá xí'ín rá. ²⁵ Dá nị kana Jesús ndidaá rá, dá nị kaa na xí'ín rá:

—Sạ ná'á vá ndó táto'on kị'o kée tạ né'e choon dándáki ra ñoo ñó'o ñayuu yó'o, chì kéndusa ra xí'ín ñayuu kueídó'o ñaá ná. Ta ra né'e choon ná'ano sa'ándá ra choon noo ñayuu ñó'o tịxi ndá'a rá. ²⁶ Tído kọ káni ta'an vaan kee ndó dión tein mií ndó. Chì ndi ndáa ndo'ó kátoó kakuu iin taa ndáya'i tein mií ndó, dá kían kánian koni kuáchí di'a ndó noo dao ka ndo. ²⁷ Ta ndi ndáa ndo'ó kátoó kakuu noo tein mií ndó, dá kían kánian koni kuáchí di'a ndó noo dao ka ndo, ²⁸ ta kee ndó táto'on kée na nị nduu taa ñayuu yó'o, chì kọ ní kasaá na, dá koni kuáchí ñayuu noo ná. Di'a nị kasáa na koni kuáchí di'a na, ta nakị'o na mií ná kuu na, dá dítá ná ndidaá ñayuu tịxi ndá'a ña kánian ndo'o na sa'á kuachi kée na —kaá Jesús.

Di'a nị kuu, dá nị nduva'a Jesús uụ taa kọ túu noo

²⁹ Dá nị keta Jesús ñoo naní Jericó kua'an na xí'ín taa xionoo xí'ín na. Ta kua'á nda'o ñayuu tákuei ñaá kua'an na. ³⁰ Ta yu'ú íchì noo kua'an na ñoo ndéi uụ taa kọ túu noo. Tá nị seido'o ra ña yá'a Jesús kua'an na íchì ñoo, dá nị kasá'á káyu'ú rá:

—iTatá, de'e na ve'e rey David, ku'u ini ní sa'a ndú'u! —kaá ra.

³¹ Ta dánani ñaá ñayuu ñoo, dá ná kandeí tádi rá. Tído kúú ví'í ka ví ndúndéé rá káyu'ú rá:

—iTatá, de'e na ve'e rey David, ku'u ini ní sa'a ndú'u! —kaá ra.

³² Dá nị sa tuu tóo Jesús, dá nị kana ñaá ná, dá nị kaa na xí'ín rá:

—¿Ndí kían kóni ndo keeí xí'ín ndó?

³³ Dá nị kaa ra:

—Tatá, kóni ndu natuu noo ndú.

³⁴ Dá nị ku'u ini Jesús sa'a rá. Dá nị kako'on ndá'a ná noo rá. Kúú vití'ón vá nị natuuan. Ta kúú nị kee ra tákuei ra Jesús kua'an ra.

Di'a nị kuu, dá nị ku'u Jesús ñoo ká'ano Jerusalén

21 ¹ Kúú nị kuyati na ñoo Jerusalén, chì nị kasandaá na ñoo naní Betfagé, ña nákaa yati yúku naní Olivos. Dá nị sa'anda Jesús choon noo uụ taa xionoo xí'ín ná, ² ta kaá na xí'ín rá:

—Kua'an ndo ñoo ló'o nákaa chí noo káa. Ta ñoo nani'i ndo noo ndíko iin burro dí'í xí'ín de'e rí. Ta ndaxí ndó rị, dá kandaka ndó rị kii ndó.

³ Tá ndáa na ndato'ón ñaá: “¿Ndiva'a ndaxí ndó rị?”, dá kaa ndo xí'ín

ná. “Dá chí xínñó'ó sato'o ndu rí. Ndi'i daá, dá ná tanda'á ná ndu kii ndu nandaka ndu ri”, kaa ndo —kaá na.

⁴ Ta dión ni kuu, dá ni xinkoo noó ni ka'an profeta, chí di'a ni taa na:

⁵ Ka'an ndo xí'ín na ndéi ñoo Sión,

“Káa vei rey ndo,

ta nda'í nda'o ió ini na, ta kánóo na sata iin burro vei na,

chí sata iin burro ló'o, de'e kirí xío ña vee, kánóo na vei na.”

⁶ Dá ni kee uu ta xionoo xí'ín ná ñoo kua'an ra. Ta ni kee ra táto'on ni sa'anda na choon noo rá, ⁷ chí ndáka ra burro di'í ñoo xí'ín de'e rí ni kasáa ra. Dá ni chikodó rá kotó ra sata ri. Dá ni kaa Jesús kánóo na kua'an na.

⁸ Dá ni kasá'á kua'á nda'o ñayuu chindei na kotó na íchi noó vei Jesús, ta dao ka na ni sa'anda nda'á yíto, ta ni chindei naan íchi noo ya'a na ñoo. ⁹ Ta ndidaá ñayuu xío noó kua'an noo Jesús xí'ín ñayuu tákuei vei chí sata káyu'ú ná kua'an na:

—iNá natiin de'e na ve'e rey David ñañó'ó! iNa ká'ano kúu na vei xí'ín choon sato'o yo Ndios! Ná natiin Ndios ñañó'ó nda noo ió na noo dikó —kaá ñayuu ñoo.

¹⁰ Dá tá ni ku'u na ñoo Jerusalén, kúu ni naá nda'o ini na ñoo ñoo, ta ndáto'ón tá'an na:

—¿Ndá yoo kúu ta káa?

¹¹ Dá ni kaa ñayuu kua'an xí'ín ná ñoo:

—Na yó'o kúu Jesús, na kúu profeta ni kaa Ndios kasaa, na ni kii ñoo Nazaret, ña nákaa chí kuendá Galilea —kaá na.

Di'a ni kuu tá ni taó Jesús tá díkó xí'ín tá xíin ndéi ini ve'e ño'o ká'ano

¹² Dá tá ni ku'u Jesús yé'é ño'o ká'ano Ndios, dá ni taó ndí'i na tá díkó xí'ín tá xíin kua'an ra sata vé'e. Ta ni dakuéi na mesa noo ndéi ta nádaon di'ón. Ta ni sata ni'ini na téi noo ndéi tá díkó paloma. ¹³ Dá kaá na xí'ín rá:

—Di'a va kaá tuti i Ndios: “Ve'e yu'u kúu ve'e noo kánian nataka ñayuu ka'an na xí'ín.” Tído ndo'ó kúu na ndéi kéean táto'on iin káo tá kuí'íná —kaá na.

¹⁴ Dá ni kasáa na ko túu noo xí'ín na ko kuú kaka ini ve'e ño'o ká'ano ñoo. Dá ni nduva'a ñaá Jesús. ¹⁵ Tído ni xido nda'o ini tá duti saku'a xí'ín tá dána'a ley tá ni xini ra ndidaá ña ná'ano ni kee na, ta ni seídó'o ra ña xíta takuáchí, chí kaá xi: “Ná natiin de'e na ve'e rey David ñañó'ó.” ¹⁶ Dá ni kaa ra xí'ín Jesús:

—¿Á ko seídó'o ta'on ní ndidaá ña ká'an takuáchí káa, ña ko kánian ka'an xi?

Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Jaan, seídó'o va yu'u ña xíta xi. ¿Á ko óon ta'on ka'i ndó ña ká'an tuti ií Ndios? Chì di'a kaáan:

Ini yú'u takuáchí xí'ín ini yú'u taleé chíchí
ni chikáa ní ña kéká'ano ñaá xí.

¹⁷ Dá ni ñan koo ñaá Jesús. Dá ni keta na ñoo ñoo kua'an na ñoo Betania. Ta ñoo ni sa tuu na sakuaá dáá ñoo.

Di'a ni ndo'o iin taño'ó ni kee Jesús

¹⁸ Tá ni tuu noo iin ka kuu, dá ni nandió koo Jesús kua'an na ñoo Jerusalén. Dá nda'í ni kasá'á kuíko na. ¹⁹ Kúú ni xini na íin iin taño'ó yu'ú ichi ñoo. Dá ni natuu yati na ni sa nde'é ná noo ra, tído ko ta'ón tiño'ó íin noo ra. Sava'a ndá'a óon va rá íin. Dá ni kaa na xí'ín rá:

—iNi iin kuu ka ná o koní yo'ó kana kui'i nooon!

Ta kúú mií hora daá vá ni ichi taño'ó ñoo. ²⁰ Tá ni xini ta xionoo xí'ín ná ña dión ni ndo'o rá, ta kúú ni naá vá iní ra, ta kaá ra:

—¿Ndiva'a kaon téi ni ichi taño'ó xaan?

²¹ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Miían ndaa kuiti ná ka'in xí'ín ndó, tá kándéé ká'ano ini ndo Ndios, ta ko nákani kuáchí ini ndo, dá kían o duú ña yó'o oon ni kandeé ndó kee ndó xí'ín taño'ó yó'o. Di'a kandeé ndó ka'an ndo di'a xí'ín yuku káa: “iKuxoo, ta kua'an dáketón miíon ini taño'o!” Ta kúú dión vá koo. ²² Ta ndi ndaa mií vá ña'a ná kaka ndo noo Ndios, tá kándéé ká'ano ini ndo ná, ta kúú ni'í ndisa va ndoan.

Yó'o ni ndato'ón ta fariseo ndá yoo ni xi'o choon noo Jesús

²³ Dá tá ni nandió koo tuku Jesús yé'é ño'o ká'ano ñoo, kúú ni natuu yati dao ta duti saku'a xí'ín dao ta sá'ano noo nákaa na dána'a na noo ñayuu. Dá ni ndato'ón ñaá rá:

—¿Ndá choon né'e ní ña nákaa ní kée ní di'a? Ta, ¿ndá yoo ni xi'o choon noo ní ña kée nían?

²⁴ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Ta ná ndato'ón ta'ani yu'u ndo'ó sa'a iin ña'a. Tá ni katí'a ndó ni nandió né'e ndoan, dá kían kasto'on yu'u xí'ín ndó ndá yoo ni xi'o choon noo, dá kéei ña yó'o. ²⁵ ¿Ndá yoo ni xi'o choon noo Juan ña sa dakódo ndúta ná ñayuu? ¿Á Ndios ni xi'oan o ta? —kaá na.

Dá ni kasá'á rá ndátó'ón tá'an mií rá:

—Tá ná kaa yo ña Ndios ni xi'oan, dá kaa ra xí'á: “¿Ndiva'a ko ní kándísa ndó ña ni daná'a ra, tá dáá?” ²⁶ Tído o kúu ta'on kaa yo ña ta ni xi'o ña, dá chí yu'ú yo ñayuu kuá'a yó'o, dá chí ndidaá vá ná kándísa ña Juan ni sa kuu iin profeta.

²⁷ Dá ni kaá ra xí'ín Jesús:

—Ko ná'á ta'on ndu ndá yoo ni xi'o choon noo Juan.

Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Ta ni yu'u o kásto'on xí'ín ndó ndá yoo ni xí'o choon nooí ña kéei ndidaá ña yó'o.

Yó'o dána'a Jesús sa'á uu de'e

²⁸ 'Ta viti nata'í iní ndo ña ko'in ka'in xí'ín ndó. Ni sa io iin taa, ta ni sa ndei uu de'e ra. Iin kuu, dá ni natuu yati ra noó de'e ra, ta kúú noó, dá ni kaa ra xí'ín xí: "De'e ló'o, viti kían kua'an yo'ó kechóon noo uva yu'u." ²⁹ Dá ni kaa xi: "O kó'on ta'oin." Tído ni ndi'i, dá ni nandikó iní xi. Dá ni kee xi kua'an xi kechóon xi. ³⁰ Dá ni natuu yati taa ñoo noo nákaa iin ka de'e ra, dá ni sa'anda ra choon noo xí ña ná ko'on xi kechóon xi. Dá ni kaa xi xí'ín rá: "Joon, vití'ón dá ko'in, tatá", kaá xi. Tído ko ní sa'an ta'on xi. ³¹ Ta, ¿ndi ndaa takuáchí yó'o ni kee ña kóni tatá xi, ká'an ndo'ó?

Dá ni kaa ra:

—Ta kúú de'e kúú noó ñoo.

Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Miian ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ta kí'in ya'i sa'a ñó'o, xí'ín na ñá'a díko mií, noón kúú na ió cháa ka tandee iní ndu'u tixi ndá'a Ndios o duú ndo'ó. ³² Dá chi ni kii Juan noo ndo'ó ni daná'a na iin íchi ndaa, tído ko ní kándisa ta'on ñaa ndó. Tído ta kí'in ya'i sa'a ñó'o xí'ín na ñá'a díko mií ni kándisa ñaa ná. Ta va'ará ni xini ndo ni kuu dión, tído ko ní nándikó ta'on iní ndo sa'á kuachi ndo, ta ko ní sa'an ta'on ndó kandisa ndó ña ni ka'an na.

Di'a kua'an ña ni nakani Jesús sa'á ta kini kéchóon noo iin taa ni xiti uva

³³ 'Kueídó'o va'a ndó, ná ko'in dákí'in tá'an tukui dao ña'a xí'ín to'on dána'i noo ndo. Ni sa io iin taa, ta ni dandee ra yitó uva noñó'o rá. Ta ni chikaa ra korraan. Dá ni kava'a ra noo ko'óni ndutá uva ñoo. Ta ni kava'a ra iin ve'e dikó noo kanoo ra kandaa uva ñoo. Dá ni dikó ndodó raan noo dao ka taa kéchóon. Dá ni kee ra kua'an xiká rá. ³⁴ Dá tá ni xinkoo tiempo ña ta'anda uva ñoo, dá ni sa'anda ra choon noo dao mozo ra ña ná ko'on ra noo ndei ta kéchóon ñoo natiin ra uva, kirí kánian ni'i rá. ³⁵ Tído tá ni saa mozo ñoo, dá ni ndakuei ta kéchóon noo uva ñoo ni kani ra iin ra, ta ni sa'ání rá iin ka ra, ta iin ka ra ni chiyúú rá. ³⁶ Dá ni tanda'a ta kúú sato'o uva ñoo kua'a cháa ka mozo ra kua'an ra o duú táto'on kúú ta ni tanda'a rá ta'ándá mií noo ñoo. Kúú ni kendava'a tuku taa kéchóon ñoo xí'ín rá táto'on ki'o ni kee ra xí'ín ta ni sa'an mií noo ñoo. ³⁷ Tá ni ndi'i, dá ni chikaa ini taa kúú sato'o uva ñoo tanda'a rá de'e ra ko'on xi, chi di'a ni ka'an rá: "Ndá ndi kuu koo va ñaño'ó rá noo xí." ³⁸ Dá ni kee xi kua'an xi. Tído, tá ni xini ñaa taa ñoo, dá ni kasá'a rá ndátó'on kue'é ra: "Ta kaa kúú ra natiin ndidaá kúú ñó'o yó'o noo tatá xi. Kó'o ka'ání yo xí, dá ná kandoo ñó'o yó'o noo yo", kaá

ra. ³⁹ Kúú nī tiin ñáá rá, ta nī taó ñáá rá sata korrá noo káa yitó uva ñóó. Ta kúú ñóó nī sa'ání ñáá rá. ⁴⁰ Ta, ¿ndí kían kee taa kúú sato'o uva ñóó xí'ín taa kéchóon ñóó viti, ká'an ndó? —kaá na.

⁴¹ Dá nī kaa ra xí'ín ná:

—Kasaá ra, ta dánaá ndí'i ra taa kini ñóó, ta ni o kú'u ini ra sa'a rá. Dá dikó ndodó ra ñó'o rá noo dao ka ta kéchóon, tá'an ra miían ndaa naki'o uva kánian ni'i sato'o uva ñóó.

⁴² Dá nī kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á kō óon ta'on ka'i ndó tuti ií Ndios? Chī di'a kaáan:

Tá'an yuu nī kañó'ó taa káva'a ve'e,
ñóó di'a va nī kasandaá kakuu yuu tito.

Dión nī kee sato'o yo Ndios xí'ín yuu yó'o,
sa'a ñóó iin ña'a ndato nda'o kían noo yo, kaáan.

⁴³ Sa'a ñóó ká'in xí'ín ndó ña ko'on Ndios dítá ná ña manī nī xī'o na noo ndo ña kaño'o ndó tixi ndá'a ná, ta ko'on na naki'o naan noo dao ka ñayuu, na miían ndaa ndisa kee ña kóni na. ⁴⁴ Tá ndi ndaa na ná kankao sata yuu yó'o, kuachi ndi'i na. Ta na kankao yuu yó'o sata, noón kúú na tadi ndi'i na keean —kaá Jesús.

⁴⁵ Tá nī seídó'o ta duti saku'a ñóó xí'ín ta fariseo ñóó to'on nī dakí'in tá'an Jesús nī ka'an na, kúú nī kandaá ini ra ña nī ka'an na sa'a míí rá.

⁴⁶ Sa'a ñóó nī ka'án rá tiin ñáá rá kadi ra ve'e kaa, tído yu'ú ra ñayuu kuá'a ñóó, chī nákonī na Jesús ña kúú ná iin profeta.

Di'a kua'an ña nī daná'a Jesús sa'a iin taa nī kee iin víko tánda'a

22 ¹ Dá nī nandíó kōo Jesús nī dakí'in tá'an na dao ña'a xí'ín to'on dána'a na, ta kaá na:

² —Táto'on kī'o nī kee iin rey nī kee ra iin víko ká'ano noo tánda'a de'e ra, kī'o dión kée Ndios dándáki na ñayuu na. ³ Dá nī tanda'a rey ñóó ta kéchóon noo rá kua'an ra kuaka ra ñayuu sa nī kana ra kii noo koo víko ve'e ra. Tído ni iin na kō ní xí'ín ta'on saá. ⁴ Dá nī xī'o ra choon noo dao ka ta kéchóon noo rá, ta nī kaa ra xí'ín rá: “Kua'án ndo ka'an ndo xí'ín ñayuu ñóó ña sa io nduu va ña'a kasá'an na, chī sa nī sa'ání vái toroj xí'ín ndidaá kirí ndí'í nī danda'íi. Ta sa nī cho'o vá rí. Ta ka'an ndo xí'ín ná ña ná kii na, chī sa ió va víko tánda'a”, kaá ra. Dá nī kee ta kéchóon ñóó kua'an ra. ⁵ Tído kō ní kékuendá ta'on ñayuu ñóó ña nī ka'an ra xí'ín ná. Dao na nī kee kua'an kuti, ta dao ka na kua'an naka'án nda'i, ⁶ ta dao ka na nī ndakuei nī kendava'a xí'ín ta kéchóon ñóó, ta nī sa'ání ñáá ná. ⁷ Tá nī ni'i tó'on rey ña dión nī kuu, kúú nī karyíí nda'o ra. Dá nī tanda'a rá soldado ra nī sa'an ra nī sa'ání ndí'i ra ñayuu kīni ñóó, ta nī chiñó'o ra ñoo na. ⁸ Dá nī kaa ra xí'ín dao ka ta kéchóon noo rá: “Sa ió nduu va víko viti, tído ndidaá kúú na nī kanai kii, ndá kō káni ta'an vaan kii na, ndani. ⁹ Kua'án ndo noo náki'in tá'an íchi, ta kana ndó ndi ndaa míí vá ñayuu nī xini ndo ná kii na víko tánda'a yó'o”, kaá ra.

¹⁰ Dá n̄i kee ta kéchóon ñoó kua'an ra ndidaá ní íchi. Dá n̄i dataká ra ndidaá ñayuu n̄i naki'in tá'an xí'ín rá, míí ná kúú ná ñayuu kíni, o míí ná kúú ná ñayuu vá'a. Ta dión n̄i kee ra, dá n̄i chití ve'e noo ió víko tánda'a ñoó.

¹¹ 'Dá tá n̄i ku'u rey ñoó n̄i sa nde'é rá ndidaá na n̄i kasáa víko ñoó, kúú n̄i xini ra nákaa iin ta kō ndíxi dá'on ndíi na ñó'o víko tánda'a.

¹² Dá n̄i kaa rey ñoó xí'ín rá: “Amigo, ¿ndi n̄i kuu n̄i ku'u yo'ó yó'o, ta kō ta'ón dá'on ndíxi na ñó'o víko tánda'a ndísón?” kaá ra. Ta kúú tádi óon iin ta ñoó. ¹³ Dá n̄i kaa rey ñoó xí'ín ta dánduu ña'a noo ió víko ñoó: “Ko'oni ndo sa'á ta yó'o, xí'ín ndá'a rá, ta taó ndo rá sata vé'e noo iin naá, chí ñoó kúú noó ndei'i ñayuu xí'ín ndirá noo ná, ta kuchi tá'an no'o na”, kaá ra. ¹⁴ Ta viti, kana'á ndó ña kua'á nda'o ñayuu n̄i kana Ndios, tído cháá vá ná n̄i'í ña kaki na —kaá Jesús.

Di'a n̄i kuu tá n̄i ka'án dao ta dátuu rá Jesús

¹⁵ Dá n̄i kee ta fariseo kua'an ra. Dá n̄i kasá'á rá ndátó'ón kue'é ra ndí kían kee ra, dá dátuu rá Jesús, dá ya'a na noo ká'an na. ¹⁶ Sa'á ñoó n̄i tanda'á rá dao ka ta xionoo xí'ín míí rá, xí'ín ta kúú kuendá Herodes kua'an ra noo nákaa Jesús. Tá n̄i saa ra, dá n̄i kaa ra xí'ín ná:

—Maestro, ná'á vá ndu'u ña kúú ní iin na ndaa, ta dána'a ndaa ní íchi Ndios. Ta kō yu'ú ní ni iin tó'ón ñayuu, ta kō né'e ní tandíni ndá yoo kúú iin rá iin ñayuu, á míí ná kúú ná na ndáya'i o koó. ¹⁷ Sa'á ñoó, ¿ndi kaá míí ní? ¿Á va'a ni kée yó chíya'i yó sa'a ñó'o yo noó ra kúú kuendá César o koó? —kaá ra.

¹⁸ Tído n̄i kandaa va ini Jesús ña katóo ra dátuu ñaá rá. Dá n̄i kaa na xí'ín rá:

—iTaa uu noo vá kúú ndó! ¿Ndiva'a ndúkú ndó ña ya'i noo ká'in?

¹⁹ Tei tóo ndó iin di'ón, tá'an ña chíya'i ndó sa'a ñó'o ndo, dá ná kande'á —kaá na.

Dá n̄i xi'o tóo ra di'ón kaa ñoó noo ná. ²⁰ Dá n̄i kaa na xí'ín rá:

—¿Ndá na'áná kían ndá'a noo di'ón yo'ó? ¿Ta ndá kuu kían ndá'a nooán yo'ó?

²¹ Dá n̄i kaa ra:

—Na'áná César kían xí'ín kuu rá.

Dá n̄i kaá Jesús xí'ín rá:

—Naki'o ndó ña kúú ña'a César noo rá, tá dáá, ta naki'o ndó ña kúú ña'a Ndios noo ná.

²² Tá n̄i seido'o ra ña dión n̄i ka'an na, kúú n̄i naá vá iní ra. Dá n̄i dankoo ñaá rá, dá n̄i nandió kuéi ra kua'an ra.

Di'a kua'an ña n̄i daná'a Jesús ña miían ndaa nataki na n̄i xi'i

²³ Ta míí kuu dáá ñoó n̄i natuu yati ta'ani dao ta saduceo noo Jesús. Ta kō kándisa ta'on ra ña nataki na n̄i xi'i. ²⁴ Dá n̄i kaa ra xí'ín ná:

—Maestro, di'a kaá iin ley ni taa Moisés: “Tá ni xi'i iin taa, ta ni iin de'e yíi ra ko ní sá io xí'ín ñadi'í ra, dá kían kánian naki'in ñaá ñani ra tanda'a ra xí'án, dá koo iin tayíi naki'in kuu ñani ra.”²⁵ Ta viti, ni sa ndei usa ñani ñoo yó'o. Ta kúu ni tandá'a ta kúu noó ñoo. Ta kúu ni xi'i va ra, ta ko ta'ón de'e yíi ra ni sa io xí'án. Sa'á ñoo ni tandá'a ñani ra xí'án.²⁶ Tído ni xi'i ta'ani ta kúu uu ñoo, ta ko ní sá io tuku de'e yíi ra xí'án. Ta ki'o dión ta'ani ni ndo'o ta kúu oni. Ta kúu ndin usa ñani ñoo ni ndo'o dión xí'ín ñá'a ñoo.²⁷ Tá ni ndi'i, dá ni xi'i ta'ani mií ñá'a ñoo.²⁸ Sa'á ñoo, tá ná kasandaá kuu nataki na ni xi'i, ¿ndi káa iin taa ñoo kakuu yíian, chi ndin usa va ra ni sa kuu yíian?

²⁹ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Ko ná'a ta'on ndó ndí kían ká'an ndo, chi ko kékuendá ta'on ndó ña ká'an tuti ii Ndios, ta ko nákoní ndo choon ká'ano ió noo ndá'a ná.

³⁰ Chi tá ná kasandaá kuu nataki ñayuu ni xi'i, o koo ka ña tanda'a ná, ta o kí'o ka na de'e na tanda'a xí, dá chi táto'on ki'o ndéi ángel induú, nda ki'o dión vá kandeí na.³¹ Tído viti ná ko'in kasto'in xí'ín ndó ña miían nataki na ni xi'i. ¿Á ko óon ta'on ka'i ndó to'on ni ka'an mií Ndios, chi di'a ni kaa na:³² “Yu'u kúu Ndios noo Abraham, ta yu'u kúu Ndios noo Isaac, ta yu'u ta'ani kúu Ndios noo Jacob”? Dión ni kaa na, dá chi ko kúu ta'on na Ndios noo na ni xi'i, di'a noo na takí vá kúu ná Ndios, chi ndidaá vá ñayuu ndéi takí noo ná.

³³ Tá ni seídó'o ñayuu ñoo to'on ni daná'a Jesús, kúu ni naá vá iní na, chi va'a nda'o ni ka'an na.

Yó'o ni daná'a Jesús ndi káa choon ndáya'i cháa ka ni sa'anda Ndios keeá

³⁴ Tá ni seídó'o ta fariseo ña ni tuú ta saduceo xí'ín ña dána'a ra ni kee Jesús, dá ni kasá'a rá ndátó'ón tá'an ra.³⁵ Ta iin ta fariseo ñoo, tá'an ra ná'a va'a choon sa'ándá ley, roón kúu ra ni ndato'ón Jesús, dá korndodó ñaá rá, ta kaá ra:

³⁶ —Maestro, ¿ndi káa iin choon ndáya'i cháa ka noo choon ni sa'anda Ndios keeá?

³⁷ Dá ni kaa Jesús:

—“Koní ndo sato'o yo Ndios xí'ín ndino'o ini níno ndo, xí'ín ndino'o ini mií ndó, ta xí'ín ndidaá ñaxintóni ndo.”³⁸ Ña yó'o kúu choon kúu noo, ña ndáya'i cháa ka ni sa'anda Ndios keeá.³⁹ Ta ña kúu uu kían sa kí'in tá'an xí'ín ña yó'o, chi di'a kaáan: “Ku'u ini ndo sa'á ñayuu xí'ín ndó táto'on ki'o ndó'o ndó xí'ín mií ndó.”⁴⁰ Ta ndi nduú choon yó'o kúu mií sa'a noo ndidaá ka choon sa'ándá ley, xí'ín ña ni ka'an profeta —kaá Jesús.

Di'a kua'an ña dána'a Jesús sa'a Cristo, na dáka'ki ñaá

⁴¹ Ta ndíta tú'u ii vá ta fariseo. Dá ni ndato'ón ñaá Jesús:

⁴² —¿Ndi kaá ndo sa'á na kúú Cristo, na dákaki ñaá? ¿Ndá tein na ve'e kakuu na?

Dá ni kaa ra xí'ín ná:

—Tein na ve'e rey David.

⁴³ Dá ni kaa na xí'ín rá:

—¿Ndiva'a ni kaa rey David ña Cristo ñoó kúú mií sato'o na, tá dáá?

Chí di'a ni kaa na ni kee Espiritu ií Ndios:

⁴⁴ Di'a ni kaa sato'o yo Ndios xí'ín na kúú sato'í:

“Kakoo yo'ó xoo kuá'a yu'u

nda ná kasandaá kuu nataán ndí'ii ta xiní u'u ñaá tixi sa'on.”

⁴⁵ Yó'o ni ka'an mií David ña sato'o na kúú Cristo, sa'á ñoó, ¿ndiva'a ká'an ndo ña kii Cristo tein na ve'e rey David, tá dáá? —kaá Jesús.

⁴⁶ Ta ni ko iin ta'on kándéé nandió né'e noó ni ka'an na, ta ni ko iin ka ra ní chindaá noo ndato'on ñaá rá nda kuu dáá ñóó.

Di'a kua'an ña ni daná'a Jesús sa'á ña kini kée ta dána'a ley xí'ín sa'á ña kini kée ta fariseo

23 ¹ Dá ni ka'an Jesús xí'ín ñayuu ñoó, ta ni ka'an ta'ani na xí'ín ta xionoo xí'ín ná, ta kaá na:

² —Tá'an ta dána'a ley xí'ín ta fariseo ni tiin ra choon ña nakani ra ndi kóni kaa choon sa'ándá ley Moisés. ³ Sa'á ñoó natiin va'a ndó ndidaá ña'a ká'an ra, ta koo ini ndo kueídó'o ndóan, ta kee ndóan. Tído o sa kée ndó tát'on ki'o kée ra, dá chí va'ará dána'a ra ley, tído ko kée ta'on ra choon sa'ándáan. ⁴ Ta kuá'a nda'o choon kuáchí sa'ándá ra noó ñayuu, ta chíkodó rá ña vee doko ná, tído ni lú'u ko nátuu ndá'a mií rá chíndeé ñaá rá xí'án. ⁵ Tá kua'an ra kée ra ña va'a, ta ndúkú rá kee ra ña noo ndidaá ñayuu, dá ná koni na ña kée ra. Ta káva'a ná'ano ra noo ñó'o tuti ií Ndios né'e ra xionoo ra, ta kátoó ra koo nání ndíki dá'on karkuei yú'u kotó ra. ⁶ Ta kátoó ra kandeí ra noo téi kúú noo noo ndéi ta ndáya'i sásá'an ra noo ió víko. Ta ini ve'e noo ndítútí na ñoo ra, kátoó ra kandeí ra téi ndíta mií noó. ⁷ Ta kátoó ra ña ndidaá ñayuu ná ka'an ndisá'án xí'ín rá noo xionoo ra noo yá'i, ta kátoó ra ña ka'an na xí'ín rá, “Maestro, maestro.”

⁸ Tído ndo'ó, ná dá'a ni konó ndó chinaní ná ndo'ó maestro, dá chí iin tó'on vá kúú maestro ndo, ta noón kúú Cristo, ta sava'a ñani oon va kúú ndidaá ndó. ⁹ Ta o sa ká'an ndo tatá xí'ín ni iin ñayuu, chí iin tó'on diní vá kúú tatá ndo, ta noón kúú na ió nda induú. ¹⁰ Ta ná dá'a ni konó ndó ka'an na sato'o xí'ín ndó, dá chí iin tó'on diní vá kúú sato'o ndo, ta noón kúú Cristo. ¹¹ Ta na kúú noó noo ndo, noón kúú na kánian koni kuáchí di'a noo ndo. ¹² Dá chí na chíndaya'i mií, noón di'a kúú na kandoo nóo. Ta na kénóo mií, noón di'a kúú na kandaya'i kee Ndios.

¹³ Tído, inda'í kúú ví ndo'ó, ta dána'a ley, xí'ín ndo'ó, ta fariseo! iNdo'ó kúú taa uu noo! Dá chí sadí ndo noó ñayuu ndu'u na tixi ndá'a

Ndios, ta ni kọ ndúkú míí ndó ña ndu'u ndó, di'a kétéin ndó noó na kóni ndu'u tixi ndá'a ná. ¹⁴ iNda'í kúu ví ndo'ó, ta dána'a ley, xí'ín ndo'ó, ta fariseo! iNdo'ó kúu taa uu noo! Dá chi koku'u ndó ve'e na kuáan kí'in ku'íná ndó ña né'e va'a na. Ta sa'á ña kóni ndo ña chindaya'i ñayuu ndo'ó, sa'á ñoó na'á nda'o xíka ta'i ndo. Ta sa'á ña kée ndó dión, sa'á ñoó ndo'o naní cháá ka níó ndo. ¹⁵ iNda'í kúu ví ndo'ó, ta dána'a ley, xí'ín ndo'ó, ta fariseo! iNdo'ó kúu taa uu noo! Dá chi kua'an ndo iin ka xoo taño'o, ta xionoo ndó iin níí kúu xían, dá kandeé ndó kandísa iin ñayuu to'on ki'o kándísa mií ndó. Tá ni kandeé ndó xí'ín ná, dá ndée ñaa ndó uu cháá ka ví ndée de'e indaya o duú mií ndó.

¹⁶ 'iNda'í kúu ví ndó, chi tiiin ndaa ndo ñayuu va'ará kọ túu noo ndo! Chi kaá ndo ña tá ná nachina'á ná ve'e ño'o ká'ano yó, dá kían kọ xínño'ó ná kee na noó ni ka'an na. Tído tá ná nachina'á ná oro ño'o ve'e ño'o, dá kían kánian dáxinkoo na noó ni ka'an na, kaá ndo'ó. ¹⁷ iTa xixi, ta kọ túu noo kúu ndó! ¿Á kọ ná'á ta'on ndó ña ndáya'i cháá ka ve'e ño'o ñoó o duú oro ño'o inian, dá chi mií ve'e ño'o kédaá xí'ín oro, sa'á ñoó kían ña ii? ¹⁸ Ta kaá ta'ani ndó ña tá ná nachina'á ná noo náa noo dóko ná ña'a noo Ndios, dá kían kọ xínño'ó ná kee na noó ni ka'an na. Tído tá ná nachina'á ná ña ni doko ná, dá kían kánian dáxinkoo na noó ni ka'an na, kaá ndo. ¹⁹ iTa xixi, ta kọ túu noo kúu ndó! ¿Á kọ ná'á ta'on ndó ña ndáya'i cháá ka noo náa ñoó o duú ña'a ni doko ná, dá chi noo náa kían kédaá xí'ín ña ni doko ná, sa'á ñoó kían ña ii? ²⁰ Dá chi na náchina'á noo náa, noón kúu na náchina'á miíán xí'ín ndidaá ña'a ni doko ná kándodó noán. ²¹ Ta dión ní, na náchina'á ve'e ño'o, náchina'á ná miíán, ta nda Ndios náchina'á ná, chi mií ná kúu na ió ñoó. ²² Ta na náchina'á induú, noón kúu na náchina'á noo téi noo ió Ndios dándáki na, ta náchina'á ta'ani na na ió noo téi ñoó.

²³ 'iNda'í kúu ví ndo'ó, ta dána'a ley, xí'ín ndo'ó, ta fariseo! iNdo'ó kúu taa uu noo! Chi xí'o ndó noo Ndios uxi ndu'ú mino noo iin iin ciento ndu'ú ña kána noño'o ndo, ta dión ta'ani kée ndó xí'ín yukú anís xí'ín yukú camino viti, tído dánkoo xoo ndó ña kee ndó choon ndáya'i cháá ka sa'ándá ley, dá chi kọ kée ndó ña ndaa, ta kọ kú'u ini ndo sa'a dao ka ñayuu, ta kọ kándéé iní ndo Ndios. Ña yó'o kían kánian kee ndó, tído ná dá'a ni dánkoo xoo ndó ña doko ndo ña'a noo Ndios. ²⁴ iTa ndáka ñayuu kúu ndó, tído kọ túu ta'on noo ndo! Chi ndí'i ini ndo dáxixi ndó takuíí, dá ná o yá'a tikaon ini ra, tído ni kuendá kọ xí'o ndó kokó ndó camello nákaa ini takuíí xí'i ndó.

²⁵ 'iNda'í kúu ví ndo'ó, ta dána'a ley, xí'ín ndo'ó, ta fariseo! iNdo'ó kúu taa uu noo! Chi nákata ndó sava'a sata óon va vaso, xí'ín sata ko'o, tído kándoo yakó vá inian. Dión ta'ani kée ndó xí'ín mií ndó, dá chi kúu ndó ñayuu ku'íná, xí'ín ñayuu mañá. ²⁶ iNdo'ó kúu ta fariseo kọ túu noo! Dinño'ó ka nduvii ndó ini vaso xí'ín ini ko'o, dá kían kandoo vii ta'ani sataán.

²⁷ 'iNda'í kúu ví ndo'ó, ta dána'a ley, xí'ín ndo'ó, ta fariseo xaan! iNdo'ó kúu ta uu noo! Chi kúu ndó táto'on náo ndii, ña luu ni nake'i kuxí. Luu ná'a sataán, tído ndino'o lásá ndii xí'ín koño tei'í ñó'o inian. ²⁸ Dión ta'ani ndó'o ndo'ó, dá chi miían ndaa kée ndó mií ndó ña kúu ndó ñayuu ndaa noó ñayuu, tído kómí ndó iin nío to'on, iin nío kátoó kee ña kini.

²⁹ 'iNda'í kúu ví ndo'ó, ta dána'a ley, xí'ín ndo'ó, ta fariseo xaan! iNdo'ó kúu ta uu noo! Chi káva'a ndó náo saá kaño'o lásá profeta ni sa ndei sa na'á, ta ndúvii ndó noo ñó'o lásá na ni sa kuu ta ndaa, ³⁰ ta kaá ndo ká'an ndo: “Tá ni sa ndei yó tiempo ni sa ndei na yatá ve'e yó, o kí'in tá'an ta'on yó xí'ín ná katí yó ni na ni sa kuu profeta, ní kúu”, kaá ndo. ³¹ Ta sa'á ña kaá ndo dión, mií vá ndó xí'o kuendá sa'a mií ndó ña kúu ndó de'e na ni sa'ání profeta. ³² Sa'á ñoó ndo'ó kúu ra dáxinkoo choon ni kee na yatá ve'e ndó xí'ín profeta.

³³ 'iKoo vá kúu ndo'ó, na ndéi tiempo viti, chi de'e rí kúu ndó! ¿Ndi koo kaki ndó, dá o kó'on ndo ndo'o nío ndo indayá, ká'an ndó?

³⁴ 'Viti, dá ko'in tanda'í dao ka profeta, xí'ín ta ndichí, xí'ín ta dána'a noo ndo. Tído ndakuei ndó ka'ání ndó dao na, ta dao ka na chirkuei ndó ndika cruz, ta dao ka na kani ndó ini ve'e noo ndítutí ndó. Ta ñoo yó'o, ñoo káa karkuei ñaá ndó kanoo ndó kendava'a ndó xí'ín ná. ³⁵ Dión, dá kandio ndó sa'á ni ndidaá na ni sa ndita ndaa xí'ín Ndios, na ni sa'ání na ve'e ndó, nda Abel, xí'ín ndidaá ka ta ndaa ni sa ndei nda tiempo ni sa io Zacarías, de'e Berequías. Ta yó'o kúu ra ni sa'ání na ve'e ndó yé'é ño'o noo kúu noo náa noo dóko ta duti ña'a noo Ndios. ³⁶ Ta ná ka'an ndaaí xí'ín ndó ña ndidaá ñayuu ndéi tiempo viti ndo'o nío ná sa'a ndidaá ña kini yó'o.

Di'a ni kuu tá ni ndei'i Jesús sa'a ñoo Jerusalén

³⁷ 'iNa ñoo Jerusalén, na ñoo Jerusalén, ndo'ó kúu na sa'ání profeta, ta chíyúu ndó na tánda'á Ndios vei kast'on xí'ín ndó! iNdidaá ví ta'ándá ni ka'an yu'u ña kían nditútí ndo'ó táto'on kí'o kée iin tiñoó ndítutí rí de'e kuálí ri nátaán va'a rí tii ndixi ri! Tído ko ní xíin ta'on ndo'ó. ³⁸ Sa'á ñoó kandoo íi ve'e ndó viti, ³⁹ dá chi ká'in xí'ín ndó ña o koní ka ndo'ó yu'u nda rá ná kasandaá kuu kaa ndo, “Na ká'ano kúu na vei xí'ín choon Ndios, na kúu sato'o yo” —kaá Jesús.

Kást'on Jesús ndí kían koo, dá naá ve'e ño'o ká'ano

24 ¹ Dá ni keta Jesús yé'é ño'o ká'ano ñoó kua'an na. Dá ni natuu yati ta xionoo xí'ín ná. Dá ni daná'a ndá'a rá ve'e ño'o ká'ano, ña ñóhí nda'o ndaa yuu ni kava'an. ² Dá ni kaa Jesús xí'ín rá: —¿Á ñóhí nda'o káa ve'e ño'o ká'ano káa, xini ndo? Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ni iin tó'on yuu káa o kándoo kandodó tá'an, chi koon ndi'i vaan —kaá na.

**Kásto'on Jesús xí'ín t̄aa xíonoo xí'ín ná ndí k̄ián koo, dá naá ñayuu
yó'o**

³ Dá n̄i s̄a koo Jesús din̄i yúku naní Olivos. Dá n̄i natuu yati t̄a xíonoo xí'ín ná. Dá n̄i nd̄at̄o'ón xoo ñaá rá, ta kaá ra:

—Kasto'on ní xí'ín ndu'u, ¿ndá oon koo dión, ta ndí k̄ián koo tá nandió koo tuku ní kii ní ñayuu yó'o? Ta, ¿ndí k̄ián koo tá s̄a kua'an kasandaá kuu noo ndí'i?

⁴ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Kandaa ndo mií ndó, dá ná o d̄anda'í ñaá ni iin tó'ón ñayuu, ⁵ dá chi kua'á nda'o t̄aa kasa, ta kechóon ra kuu yú'u, ta kaa ra: “Yu'u kúu Cristo, na dákaki ñaá”, ta kandeé rá d̄anda'í ra kua'á nda'o ñayuu. ⁶ Tá n̄i kandaa ini ndo ña sa'ání tá'an iin ñoo xí'ín iin ka ñoo, ta n̄i ni'í tó'on ndó ña naá tá'an dao ka ñoo ñó'o xíká, tído ná dá'a ni yu'ú ndo, dá chi k̄i'o dión káni vaan koo, tído ko ñá'a ta'on kasandaá kuu noo ndi'i.

⁷ 'Ch̄i ndakuei dao nación naá tá'an xí'ín dao ka nación, ta naá tá'an ta né'e choon ndéi iin rá iin ñoo ná'ano. Ta yó'o rá yó'o va kasá'á koo tama, ta yó'o rá yó'o ta'ani kasá'á ni'i nda'o t̄aan. ⁸ Tá n̄i kasá'á kúu dión, dá k̄ián kana'á ndó ña s̄a n̄i kasá'á vá tandó'ó ndo'o ñayuu ndéi ñayuu yó'o.

⁹ 'Ta naki'o na ndo'ó noo ndá'a t̄a né'e choon, dá kendava'a ra xí'ín ndó, ta ka'ání rá ndo'ó. Ta koni u'u ndidaá ñayuu ndo'ó sa'á ña kúu ndó kuendá yu'u. ¹⁰ Ta kua'á nda'o ñayuu d̄ankoo ña kándisa na yu'u tiempo daá ñóó, ta kasá'á ná dikó tá'an na noo t̄a né'e choon, ta koni u'u tá'an mií ná. ¹¹ Ta kua'á nda'o profeta to'ón ndakuei, ta kandeé rá d̄anda'í ra kua'á nda'o ñayuu. ¹² Ta sa'á ña n̄i ndukini cháa ka ñayuu, sa'á ñoo o kú'u ka ini s̄atá'an na sa'a ná, ta o kóni ka na Ndios. ¹³ Tído ndidaá na n̄i x̄i'o ndeé iní n̄i s̄a ndita ndaa xí'ín nda noo ndi'i kuií, noón kúu na ni'í ña k̄aki na. ¹⁴ Ta miían d̄ana'a na kúu ñayuu t̄o'on va'a ña k̄'an sa'a ndi koo ndu'u ñayuu t̄ixi ndá'a Ndios iin ní kúu ñayuu yó'o, dá k̄ián kueídó'o ñayuu ndéi ndidaá tá'an ñoo sa'a ñá, nda daá ví, dá kasandaá kuu noo ndí'i.

¹⁵ 'Tá n̄i xini ndo ña ió ña kini, ña d̄ayako noo kúu noo ii ini ve'e ño'o ká'ano yo, tá'an ña n̄i ka'an profeta Daniel sa'a —ndo'ó, na ká'i to'on yó'o, nata'í iní ndo sa'án, dá kandaa ini ndo—, ¹⁶ dá k̄ián ndidaá na ndéi chí Judea ná kuino k̄i ná ko'on na din̄i yúku. ¹⁷ Ta na kándodó din̄i vé'e kuu dáá ñóó, ko kánian ndu'u na ve'e na naki'in na ña'a na kane'e na ko'on na. ¹⁸ Dá ri na ñó'o yúku, ko kánian nandió kuéi na no'o na naki'in na kotó na. ¹⁹ Tído nda'í kúu ví na ñá'a ñó'o de'e. Ta nda'í kúu ta'ani ví na ndéi taleé chíchí kuu dáá ñóó. ²⁰ Kaka ndo ña man̄i noo Ndios, dá ná dá'a ni ndo'o ndó dión tein yo v̄ixi, ni tein kuu nani'í ndéé yo.

²¹ 'Chì kuṽ dáá ñóó kakuu iin kuṽ noṽ ndo'o naní nío ñayuu. Chì nda nì kasá'á vá sa'a ñayuú, ta nda viti kṽ óon ndo'o ñayuu tátṽ'on kì'o ndo'o na tein kuṽ dáá ñóó. Ta ni iin kuṽ ṽ kóo ka dión. ²² Tído tá kṽ ní chítuu Ndios tandó'ó veì koo tein kuṽ dáá ñóó, dá kían ndi'i va ñayuu ñóó naá. Tído sa'á ña kú'u ini Ndios sa'á ñayuu nì kaxi mií ná, sa'á ñoó chituu na tandó'ó koo tein kuṽ dáá ñóó.

²³ 'Sa'á ñoó tá kaa dao ñayuu xí'ín ndó: “Kande'é ndó, yó'o nákaa Cristo, na dákaki ñaá”, o tá kaa na xí'ín ndó “Kande'é ndó, chì kaa nákaa na”, ná dá'a ni kandísa ndó. ²⁴ Chì ndakuei dao taa to'ón, ta kaa ra ña mií rá kúú Cristo. Ta ndakuei ta'ani profeta to'ón. Ta kee ra ña ndato, xí'ín ña ná'ano, ta kì'o dión kee ra, dá kandeé rá dándá'í ra ñayuu, ta kúú nda ñayuu nì kaxi mií Ndios ndukú rá dándá'í ra. ²⁵ Sa nì datí'ai ndo'ó tá kṽ ñá'a koo dión. ²⁶ Sa'á ñoó tá kaa na xí'ín ndó: “Kua'án ndo kande'é ndó, chì nákaa na kúú Cristo noṽ kúú yukú ichí kaa”, ná dá'a ni ko'on ndo. Ta tá kaa na xí'ín ndó: “Ini ve'e kaa nákaa na”, ná dá'a ni kandía ndó noó ka'an na. ²⁷ Dá chì tátṽ'on kì'o xiní ndo sá nduta noṽ xíno ndindii, ta kasandaá naye'e nda noó nì keta ña, kì'o dión koo tá nandió kṽ na nì nduu taa ñayuú yó'o kasaa na. ²⁸ Dá chì ndeí kúú mií vá noṽ kándu'u ndii, ñóó nditúti tiyokó ñó'ó.

Nandió kṽ ndisa Jesús ñayuú yó'o

²⁹ 'Ta mií hora nì ndi'i nì sa io ndidaá kúú tandó'ó tein kuṽ dáá ñóó, dá nákuuin naá noó ndindii, ta ni yoṽ ka ṽ toón. Dá kuei tiñoṽ ñó'o ndá induú kaa, ta kidi ni'ini ndidaá ña'a ná'ano ñó'o induú. ³⁰ Dá koo ña ndato chí induú, ña ná'a ña sa veì na nì nduu taa ñayuú yó'o. Ta nda'í nda'o kuaki ñayuu ndeí iin rá iin ñoo ñó'o ñayuú yó'o, chì koni na ña veì na nì nduu taa ñayuú yó'o tein viko, ta ndato naye'e ndaa noṽ kii na xí'ín ndidaá choon kómí ná. ³¹ Ta ka'anda na choon noṽ ángel veì xí'ín ná xí'ín tachì trompeta, dá ko'on na nditúti ná ndidaá kúú ñayuu nì kaxi mií ná ndeí ndin komi xoo tachì, dá náta'an na ndidaá tá'an xoo nditúti ñaá ná.

³² 'Kane'e ndó kuendá tátṽ'on kì'o kée taño'ó. Tá nì nduyúta noṽ ra, ta veì nóma yúta kuálí ra, kúú sa ná'á vá yó ña sa nì kuyati yoṽ koon dai. ³³ Ta dión ta'ani, tá nì xini ndo kúú ndidaá tandó'ó yó'o, dá kían kana'á ndó ña sa nì kuyati kuṽ nandió kṽoi kasaa.

³⁴ 'Miían ndaa kuiti ká'in xí'ín ndó ña ṽ kúú ta'on ñayuu ndeí tiempo daá nda ná koo ndidaá ña yó'o. ³⁵ Induú kaa xí'ín noño'ṽ yó'o naá váán, tído to'on ká'in, ṽ yá'a ta'an vaan.

³⁶ 'Tído kṽ iin ta'on ná'á ndá kuṽ kakian o ndá hora kooan, ta ni ángel ndeí induú kṽ ná'á. Sava'a iin to'ón dini míí vá tatá Ndios kúú na ná'á.

³⁷ 'Ta tátṽ'on kì'o nì sa kee ñayuu tiempo Noé, kì'o dión ta'ani kee na kuṽ nandió kṽo tuku na nì nduu taa ñayuú yó'o kasaa na. ³⁸ Dá chì tá kṽ ñá'a kasá'á koon dai déen, ndeí ñayuu sásá'an na, ta ndeí na xí'i na, ta

ndéi na tánda'a ná, ta ndéi na dárnda'a ná de'e na nda rá ni kasandaá kuu ni ndu'u Noé ini barco. ³⁹ Ta ko ní xi'o ta'on ñayuu ñoó kuendá nda ni kasá'á dai déen koon ra. Ta kúu ni xi'i ndi'i va na ni kee rá. Ta dión ta'ani koo tá ná nandió koo tuku na ni nduu taa ñayuu yó'o kasaa na.

⁴⁰ "Tein kuu dáá ñoó kaño'o uu taa kechóon ra yúku. Iin ra naki'in Ndios kane'e na ko'on na, ta iin ka ra kandoo. ⁴¹ Ta tein kuu dáá ñoó ta'ani kaño'o uu na ñá'a ndiko na. Iin na naki'in Ndios kane'e na ko'on na, ta iin ka na kandoo. ⁴² Sa'á ñoó kaño'o ini ndo, chi ko ná'á ta'on ndó ndá oon nandió koo tuku sato'o ndo kasaa na.

⁴³ "Ta kana'á ndó ña tá ná kandaá ini sato'o ve'e ndá hora kasaa ta kui'íná ve'e ra, dá kían kande'i nduu ra kandaá raán, ta o kónó ta'on ra ku'u ta kui'íná ki'in kui'íná rá ña'a ñó'o ve'e ra. ⁴⁴ Sa'á ñoó kande'i nduu ta'ani mií ndó, chi mií hora ko ndáti va ndó, dá nandió koo na ni nduu taa ñayuu yó'o kasaa na.

Yó'o dána'a Jesús sa'a iin ta kéchóon va'a xí'in iin ta ko kéchóon va'a

⁴⁵ "¿Ndá yoo kúu iin ta kéchóon ndaa, iin taa ndísá'ano, ká'an ndó? Roón kúu ra chikani na kúu sato'o ra ka'anda ra choon noo dao ka ta kéchóon ve'e na, dá ki'o ra ña'a kasá'an dao ka ta kéchóon ñoó. ⁴⁶ Ndiká'an ví ta kéchóon ñoó tá ná ndusaa sato'o ra natiin ñaá ná kée ra choon ni ta'anda noo rá. ⁴⁷ Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ki'o sato'o ra choon ká'ano cháá ka noo rá ña dándáki ra ndidaá ña va'a ió noo ná. ⁴⁸ Tído tá ná kakuu ra iin ta kéchóon kini, dá kían nakani ini ra ña yó'o: "Kueé vá ndusaa sato'i", ⁴⁹ ta kasá'á rá kani ra ta kéchóon dáó xí'in rá, ta kasá'á rá kasá'an ra, ta kasá'á rá ko'o ra xí'in ta xí'i, ⁵⁰ ta kúu ndusaa sato'o ta kéchóon ñoó mií kuu ko ndáti ra, ta mií hora ko ná'á rá. ⁵¹ Ta kúu dándó'o naní na níó rá, ta chikaa ñaá ná noo ñó'o ñayuu uu noo, ta ñoó kuaki ra xí'in ndirá noo rá, ta ñoó kuchi tá'an no'o ra.

Di'a kua'an ña ni daná'a Jesús sa'a uxí tadi'í táki

25 ¹ "Táto'on ni ndo'o uxí takuáchí di'í táki, ki'o dión koo tá kasaa Ndios dándáki na ñayuu na. Iin rá iin takuáchí di'í ñoó ni ki'in candil xí, dá ni kee xi kua'an xi natiin xi ta kúu tonoo. ² Ta o'on takuáchí di'í ñoó kúu ta kaon ini, ta o'on ka xi ñoó kúu takuáchí di'í oon nda'o ini. ³ Takuáchí di'í oon ini ñoó ni ki'in xi candil xí né'e xi kua'an xi, tído ko ní kí'in xi cháá ka sití kane'e xi ko'on xi. ⁴ Tído takuáchí di'í kaon ini ñoó ni ketí'a xi ni dakútí xí tindo'o xí xí'in sití né'e xi kua'an xi xí'in candil xí. ⁵ Ta sa'á ña ni kuee tonoo ñoó, sa'á ñoó ni kasaa ña ma'ánó noo xí, ta kúu ni naá iní xi ni kidí xi. ⁶ Ta ni kudao ñoó, dá ni kayu'ú iin taa: "Sa vei va tonoo. Ndakuei ndó natiin ndó ra." ⁷ Dá ni ndakuei ndidaá takuáchí di'í táki ñoó, dá ni kenduu xi candil xí. ⁸ Dá ni kaa takuáchí di'í oon ini ñoó xí'in ra kaon ini: "Tei ndó cháá sití nani'i ndú, dá chi sa kua'an nda'o ñó'o candil ndu'u", kaá xi. ⁹ Dá ni kaa takuáchí di'í kaon

ini ñoó: “Oon ni ví o kéta ta'on sití ndu tá ná kechóon ndi'i yó ra. Sa'á ñoó va'a kaan kua'án ndo kuiin ndó ra noó na díkó rá kechóon ndó”, kaá xi. ¹⁰ Tído xían nani kua'án takuáchí di'í oon ini ñoó kuiin xi sití, kúu ni kasáa vá tonó ñoó. Dá ni ku'u takuáchí di'í ndéi nduu ñoó xí'ín tonó ini ve'e noo ió víko. Dá ni sadi na yé'é. ¹¹ Ni ndi'i, dá ni ndisáa dao ka takuáchí di'í ñoó, dá kaá xi: “Tatá, tatá, konó ní yé'é ná ku'u ndu víko.” ¹² Dá ni kaa tonó ñoó xí'ín xí: “Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ko ná'á ta'on yu'u ndá yoo kúu ndo'ó”, ni kaa ra. ¹³ Sa'á ñoó kaño'o ini ndo, dá chi ko ná'á ta'on ndó ndá kuu o ndá hora nandió koo na ni nduu taa ñayúu yó'o kasaa na —kaa Jesús.

Yó'o dána'a Jesús sa'a iin taa ni xi'o di'ón noó ta kéchóon noo rá

¹⁴ Dá ni kaa ta'ani na:

—Tátó'on ki'o dándáki Ndios ñayuu na kían tátó'on ni kee iin taa ni kana kua'án xíká. Tído tá ko ná'a ko'on ra, dá ni kana ra taa kéchóon noo rá. Dá ni xi'o ra di'ón noo rá, dá ná naka'án nda'i ra xí'án. ¹⁵ Ta noo iin ra ni xi'o ra o'on di'ón ndáya'i, ta noo iin ka ra ni xi'o ra uuan, ta noo iin ka ra ni xi'o ra iian. Dá chi tátó'on ki'o kaon va ra ni ni'i ráan. Ndi'i, dá ni kee ra kua'án xíká rá. ¹⁶ Dá ni kee taa ni ni'i o'on di'ón ñoó kua'án ra naka'án nda'i ráan. Ta ni kandeé rá ni nanóo o'on ka di'ón sataán. ¹⁷ Ta dión ta'ani ni kee taa ni ni'i uu di'ón ñoó. Ni kandeé rá ni nanóo uu ka di'ón sataán. ¹⁸ Tído ta ni ni'i iin tó'ón di'ón ñoó, roón kúu ra ni sa'an ni kaan iin yáí noño'o, ta ñoó ni chikáa de'é ra di'ón sato'o ra.

¹⁹ Tá ni ya'a kuá'a nda'o tiempo, dá ni ndisáa sato'o ta kéchóon ñoó. Dá ni kana ñaá rá, dá ni ndekuendá ra xí'ín iin rá iin ra. ²⁰ Dá ni kasáa dinño'ó taa ni ni'i o'on di'ón ñoó. Ta kúu né'e ra o'on ka di'ón, ta kaá ra: “Tatá, ni xi'o ní o'on di'ón nooi. Ta yó'o ióan xí'ín o'on ka di'ón ni ni'í sataán”, kaá ra. ²¹ Dá ni kaa sato'o ra xí'ín rá: “Va'a nda'o ni keeón. Yo'ó kúu iin ta kéchóon va'a, iin ra kéchóon ndaa. Iin taa ndaa ni sa kuu yo'ó noo choon ló'o ni xi'oi nooon, ta viti ko'in ki'oi iin choon ndáya'i cháa ka nooon. Kua'án ku'u koo dijon xí'ín sato'on viti”, kaá ra.

²² Dá ni kasáa ta'ani taa ni ni'i uu di'ón ñoó, dá ni kaa ra: “Tatá, uu di'ón ni xi'o ní nooi. Ta yó'o ióan xí'ín uu ka di'ón ni ni'í sataán”, kaá ra. ²³ Dá ni kaa sato'o ra: “Va'a nda'o ni keeón. Yo'ó kúu iin ta kéchóon va'a, iin ra kéchóon ndaa. Iin taa ndaa ni sa kuu yo'ó noo choon ló'o ni xi'oi nooon, ta viti ko'in ki'oi iin choon ndáya'i cháa ka nooon. Kua'án ku'u koo dijon xí'ín sato'on viti”, kaá ra.

²⁴ Tído tá ni kasáa ta'ani taa ni ni'i iin di'ón ñoó, dá ni kaa ra: “Tatá, ná'í ña kúu ní iin taa tondó, ta dákée ní noó ko ní xíti ní, ta dátaká ní ña'a noo ko ní satá ní nonián. ²⁵ Sa'á ñoó ni yu'í, ta ni sa'in ni chide'íi di'ón ní tixi ñó'o. Jó'on, yó'o ió ña kúu di'ón ní”, ni kaa ra. ²⁶ Dá ni kaa sato'o ra xí'ín rá: “Yo'ó kúu iin ta kéchóon kini, iin ta kéchóon dúsá. Sa

ná'á vá yo'ó ña kúu yu'u ta tondó, ña dákéei noó ko ní xítii, ta dátaká yu'u ña'a noó ko ní satáí nonián. ²⁷ Sa'á ñoó, ÷ndiva'a ko ní sá'on chikaaon di'ón yu'u banco, dá ná koo cháá sataán nani ndusaai?", kaá ra.

²⁸ 'Dá nī kaa ra xí'ín dao ka ra: "Kuio ndaa ndo di'ón né'e taa xaan, ta ki'o ndóan noó ra kómí uxi di'ón xaan. ²⁹ Dá chi na sa ió ña'a noo, noón kúu na ni'i cháá kaan. Ta na koó ña'a noo, di'a ditá ná lú'u ña kómí ná. ³⁰ Ta chikaa ndo ta ko chóon xaan noo íin naá satá vé'e. Káa kúu noo kuaki ra xí'ín ndirá noo ra, ta kuchi tá'an no'o ra."

Di'a koo tá ná kasaa Jesús keyíko na sa'a na ndéi ñayuu yó'o

³¹ 'Tá ná nandió koó tuku na ni nduu taa ñayuu yó'o kasaa na, ndato naye'e ndaa kii na xí'ín ndidaá ángel kéchóon noo ná, dá kakoo na noo téi ndato naye'e noo dándáki na, ³² dá nakuíta ñayuu ndéi ndidaá tá'an ñoo noo ná, dá kasá'á ná taó xóo na iin rá iin ñayuu ñoó táto'on kée taa taó xóo ra léko tein kítii. ³³ Ta ná chikata na kirí kúu léko xoo kuá'a na, ta xoo íti na ná chikata na kirí kúu kítii. ³⁴ Dá kaa na kúu rey ñoó xí'ín na ndíta xoo kuá'a na: "Nakíi ndo'ó, na ni kemáni tatái, chi ndo'ó kúu na ni ni'i tá'i kandeí ndó noo dándáki yu'u, ña kían sa daá ió nduu kandeí ndó nda míi sa'a ñayuu. ³⁵ Dá chi tá ni kuikoi, ta ni xi'o ndó ña'a ni sasá'in; tá ni ichi inii, ta ni xi'o ndó takuíi ni xi'ii; tá ni xionoo nda'ávii, ta ni nakuaka va'a ndó yu'u ni sa ioi ve'e ndó; ³⁶ tá ni sa kaa vichíi, dá ni xi'o ndó dá'on ni sa ndixii; tá ni sa kú'i ni saa ndo ni xito ni'ini ndó yu'u; tá ni sa káai ve'e kaa, dá ni saa ta'ani ndó ni ka'an ni'ini ndó noo nákaai", kaa rey ñoó. ³⁷ Dá kaa na kúu ñayuu ndaa ñoó xí'ín ná: "Tatá, ÷ndá oon ni xini ndu míi ní ña kuíko ní, dá ni xi'o ndu ña'a ni sasá'an ní? Ta, ÷ndá oon ni xini ndu míi ní ña íchi ini ní, dá ni xi'o ndu takuíi ni xi'i ní? ³⁸ Ta, ÷ndá oon ni xini ndu míi ní ña xionoo nda'í ní, dá ni nakuaka va'a ndu míi ní? Ta, ÷ndá oon ni xini ndu míi ní káa vichíi ní, dá ni xi'o ndu dá'on ni sa ndixi ní? ³⁹ Ta, ÷ndá oon ni xini ndu ña sa kú'u míi ní o ni sa káa ní ve'e kaa, dá ni saa ndu ni xito ni'ini ndu míi ní?", kaa na. ⁴⁰ Dá kaá rey ñoó xí'ín ná: "Míian ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña sa'á ña ni kee ndó dión xí'ín na kúu ñanii, na kuálí cháá ka yó'o, sa'á ñoó kéei kuendá ña míi yu'u ni kee ndó dión xí'ín."

⁴¹ 'Dá kaa na xí'ín na ndíta xoo íti na ñoó: "Kuxoo ndó noói, ndo'ó na kúu ñayuu káni. Kua'an ndo kaño'o ndó tein ño'ó ita, ña ni kuu o ndá'o, noó sa daá ió nduu kakaa ña u'u xí'ín ndidaá ña kini kéchóon nooán.

⁴² Dá chi sa kuikoi, ta ko ní xi'o ta'on ndó ña'a kasá'in; ni sa íchi inii, ta ko ní xi'o ta'on ndó takuíi ko'i; ⁴³ ni xionoo nda'ávii, ta ko ní nakuaka va'a ndó yu'u, ni sa kaa vichíi, ta ko ní xi'o ta'on ndó dá'on kandixii, ni sa kú'i, ta ni sa káai ve'e kaa, ta ko ní saa ta'on ndó koto ni'ini ndó yu'u", kaa na. ⁴⁴ Dá kaa na ndíta xoo íti na: "Tatá, ÷ndá oon ni xini ndu'u míi ní ña ni kuiko ní, ña ni ichi ini ní, ña ni xionoo nda'í ní, ña sa

kaa vichí ní, ña sa kú'u ní, ña sa káa ní ve'e kaa, ta ko ní saa ndu koto ni'ini ndu míí ní?", kaa na. ⁴⁵ Dá kaa rey ñoo xí'ín ná: "Míían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña sa'á ña ko ní kée ndó dión xí'ín na kúú ñani, na kuálí cháá ka yó'o, sa'á ñoo kéei kuendá ña nda yu'u ko ní ku'u ini ndo sa'a", kaa na xí'ín ná. ⁴⁶ Sa'á ñoo ndidaá ñayuu kíni ñoo ko'on ndo'o nío ndidaá tá'an kuu, ta ndidaá ñayuu ndaa ñoo ni'í ña kataki chíchí ná.

Yó'o ni ndat'ón kue'é ta né'e choon ndi kee ra, dá tiin ra Jesús

26 ¹ Tá ni ndi'i ni ka'an Jesús ndidaá to'on yó'o, dá ni kaa na xí'ín ta xionoo xí'ín ná:

² —Sa ná'á vá ndó ña kamaní uu ka kuu, dá koo víko pascua, dá nakí'o ra na ni nduu ta ñayuú yó'o noo ndá'a ta xiní u'u ñaá, dá chirkaa ñaá rá ndika cruz —kaá na.

³ Daá ñoo ni nataka ndidaá ta duti saku'a xí'ín ta dána'a ley xí'ín ta sá'ano ñoo ñoo yé'é ve'e ta duti kúú noo naní Caifás. ⁴ Ta ñoo ni ndat'ón maña ra ndi koo kee ra, dá tiin ndakána ra Jesús, dá ka'áni ñaá rá, ⁵ ta kaá ra:

—Ná dá'a ni tiin yó ra tein víko, dá chi ndakuei ñayuu nakuina vaá na ki'in na sa'a rá.

Di'a ni kuu tá ni kuei iin ñá'a ndutá támi sá'an diní Jesús

⁶ Tá nákaa Jesús ñoo Betania noo kúú ve'e Simón, tá'an ra ni sa ndo'o kue'e té'i, ⁷ dá ni kasáa iin ñá'a noo nákaa na ñoo, ta né'án iin tindo'o ni kava'a xí'ín yuu dión naní alabastro. Ta ni chitíán ñó'o ndutá támi sá'an, ta ndutá ya'i nda'o kúú rá. Ta kúú ni kuei ndi'án ra diní Jesús noo ió na mesa. ⁸ Tá ni xini ta xionoo xí'ín ná ña ni kee ñá'a ñoo dión, kúú ni xido nda'o ini ra, dá ni kaa ra:

—¿Ndiva'a ni danaá óon ñá'a káa ndutá támi sá'an káa? ⁹ Ta va'a ka ví ní dikó yó ra, chi ndutá ya'i nda'o kúú rá, ta kandoo di'ón ñoo chindeé yó na kúnda'í, ní kúú —kaá ra.

¹⁰ Tído ni kandaá va ini Jesús ña ká'an ra dión, dá ni kaa na xí'ín rá:

—¿Ndiva'a dáta'án ndo ñá'a yó'o? Chi ña va'a va kían ni keeán xí'ín yu'u. ¹¹ Chi daá ndéi va ñayuu kúnda'í xí'ín ndo'ó, tído yu'u, o koo kuí ta'on yu'u xí'ín ndó. ¹² Chi sa'á ña ni dakúchián yu'u xí'ín nduta támi sá'an yó'o, sa'á ñoo ni kenduuan yikí koñoi táto'on ki'o kooi nduxii.

¹³ Míían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ndeí kúú míí vá noo dána'a na to'on va'a sa'í iin ní kúú ñayuú yó'o, nakani ta'ani na sa'á ña ni kee ñá'a yó'o xí'ín yu'u, dá ná kaño'o ini ñayuu sa'á ña ni keeán —kaá Jesús.

Di'a ni kuu, dá ni kandoo Judas ña naki'o ra Jesús noo ndá'a ta duti kúu noo

¹⁴ Dá ni kee Judas Iscariote, tá'an ra nákaa tein ndin uxi uu taa xionoo xí'in Jesús, kua'an ra noo ndéi ta duti saku'a. ¹⁵ Tá ni saa ra, dá ni kaa ra xí'in rá:

—¿Ndidaá ki'o ní noo yú'u, dá ná naki'oi Jesús noo ndá'a ní? —kaá ra.

Dá ni kandoo ta duti ñoo ña ki'o ra oko uxi di'on plata noo rá. ¹⁶ Nda kuu dáa ni kasá'a Judas ndúkú rá ndi kee ra naki'o ra Jesús noo ndá'a rá.

Di'a ni kuu tá ni sadini Jesús noo ndí'i kuii xí'in ta xionoo xí'in ná

¹⁷ Tá ni kasandaá kuu mií noo, ña kúu víko noo seí na Israel pan, ña ko ní kí'in tá'an xí'in ña dákuita tachian, dá ni natuu yati ta xionoo xí'in Jesús noo ná, dá ni ndato'on ñaá rá:

—¿Ndeí kóni ní ko'on ndu kenduu ndu ña kadíni yó kuendá pascua?

¹⁸ Dá ni kaa na xí'in rá:

—Kua'an ndo ñoo ká'ano kaa. Ta kaa naki'in tá'an ndó xí'in iin taa, ta ka'an ndo xí'in rá: “Di'a kaá maestro ndu'u: Sa ni kasandaá vá kuu ndo'o níoi, ta saai ve'e ní kadíni kuendá víko pascua xí'in ta xionoo xí'in”, kaa ndo xí'in rá —kaá Jesús.

¹⁹ Dá ni sa'an taa ñoo ni kee ra choon ni sa'anda Jesús noo rá, ta ni kenduu ra ña kadíni na kuendá víko pascua.

²⁰ Dá tá ni kuaá kuu dáa ñoo, dá ni saa Jesús ve'e ñoo ni sa ko na mesa xí'in ndin uxi uu taa xionoo xí'in ná. ²¹ Ta tein sás'an na ñoo, ni kaa na xí'in rá:

—Miian ndaa ná ka'in xí'in ndó ña iin mií vá ndo'ó ko'on naki'o ñaá noo ndá'a taa xiní u'u ñaá —kaá na.

²² Ta kúnda'í nda'o ni kuu ini ra sa'a ña ni ka'an na dión. Dá ni kaa iin rá iin ra xí'in Jesús:

—¿Á yu'u kúuí, tatá?

²³ Dá ni kaa Jesús:

—Iin taa dáketá dáó ndá'a xí'in yu'u ini ko'o, roón kúu ra naki'o ñaá noo ndá'a taa xiní u'u ñaá. ²⁴ Ta miian ndaa ndo'o na ni nduu taa ñayuí yó'o táto'on ki'o ká'an tuti i Ndios. Tído, inda'í va taa naki'o ñaá noo ndá'a ta xiní u'u ñaá! Va'a cháa ka vían ní xio dá'a ni kaki taa ñoo, ní kúu.

²⁵ Dá ni kaa Judas, tá'an ra ko'on naki'o ñaá:

—¿Á yu'u kúu ra kee dión, maestro?

Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Jaan, táto'on ni ka'on, ki'o dión kíán —kaá na.

²⁶ Ta tein noo sásá'an na ñoó, dá nī tiin Jesús pan. Dá nī nākī'o na ndivé'e noo Ndios sa'án. Dá nī sa'anda dáó naán, dá nī xī'o naan noó ta xionoo xí'ín ná. Dá nī kaa na xí'ín rá:

—Keí ndoán, chí ña xaan kúú yikí koñoi.

²⁷ Dá nī tiin na copa. Dá nī nākī'o na ndivé'e noo Ndios sa'a ra, dá nī xī'o na ra noo ta xionoo xí'ín ná. Dá nī kaa na xí'ín rá:

—Ndidaá ní ndó ko'o lú'u lú'u vino xaan, ²⁸ chí kirá xaan kúú ni yu'u, kirá dáxinkoo ña nī kandoo Ndios kee na xí'ín ñayuu na, chí sa'á ña kuita ra, sa'á ñoó ndoo kuachi kua'á nda'o ñayuu. ²⁹ Ká'in xí'ín ndó ña o nándiío koo kaj ko'i ndutá uva yó'o nda ná kasandaá ku, dá ko'o saái ndutá uva xí'ín ndó noo ió tatái Ndios dándáki na —kaá na.

Yó'o nī ka'an Jesús ña ndata Pedro sa'a ná

³⁰ Dá tá nī ndi'i nī keká'ano na Ndios xí'ín iin yaa, dá nī kee na kua'an na dinī yúku naní Olivos. ³¹ Dá nī kaa Jesús xí'ín ta xionoo xí'ín ná:

—Ndidaá vá ndo'ó dánkoo ndava'a ñaá sakuáá víti, dá chí di'a kaá tuti iī Ndios: “Dárkue'e ka'í yu'u ta ndáka léko, ta kúú ndi ndi'i va léko kuita noo ko'on”, kaáan. ³² Tído tá nī ndi'i nī natakii, dá kuió noói noo ndo ko'in chí Galilea di'a, dá kasandaá ndo.

³³ Dá nī kaa Pedro:

—Va'ará ná dánkoo ndava'a ndidaá ta yó'o mií ní, tído yu'u, o kée ta'on yu'u dión.

³⁴ Dá nī kaa na xí'ín rá:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ón ña sakuáá víti, tá ko ñá'a ta'on kana chéli, kúú sa onī va ta'ándá ndaton sa'a yú'u.

³⁵ Dá nī kaa Pedro:

—Va'ará ná kánian kuu nduúí xí'ín ní, tído o ndata ta'oin sa'a ní —kaá ra.

Ta kúú dión nī ka'an ndidaá ka ta xionoo xí'ín ná ñóó.

Di'a nī kuu tá nī ndatón Jesús xí'ín Ndios iin noo naní Getsemaní

³⁶ Dá nī saa Jesús xí'ín ta xionoo xí'ín ná noo naní Getsemaní. Dá nī kaa na xí'ín rá:

—Yó'o ni kandeí tóo ndó, dá ná ko'in lú'u ka chí kaa ka'in xí'ín Ndios —kaá na.

³⁷ Dá nī kee Jesús ndáka na Pedro xí'ín ndi nduú de'e Zebedeo kua'an na lú'u ka noo. Dá nī kixian nī kunda'í nda'o ini Jesús, ta nī kasá'á ndó'o nda'o níó ná. ³⁸ Dá nī kaa na xí'ín ta kua'an xí'ín ná ñóó:

—Nda'í nda'o kúu ini. Sa ndaa ndi va kúúí xiní. Yó'o ni kandeí tóo ndó, ta kaño'o dáó ini ndo xí'ín yu'u sakuáá víti —kaá na.

³⁹ Dá nī kee na kua'an na lú'u ka chí noo. Dá nī sa kuín xítí ná, ta nī xinó taan na nda noño'o. Dá nī kasá'á ná ká'an na xí'ín Ndios:

—Tatá miíi, tá kuu dítá ní ndirá ova, ña kían vei ndo'i, dá kían dítá nían. Tído ná dá'a ni kakuuan táto'on kī'o kóni yu'u. Ná kakuuan táto'on kī'o kóni mií ní —kaá na.

⁴⁰ Dá ni nandió koo na ni ndisáa na noo ndéi taa kua'an xí'ín ná ñoó, kúu sa kídí va ra ndéi ra. Dá ni kaa na xí'ín Pedro:

—¿Á ko xí'o ndeé ta'on ini ndo kaño'o ini ndo, va'ará iin hora?

⁴¹ Kaño'o ini ndo, ta ka'an ndo xí'ín Ndios, dá ná dá'a ni kexíxi ña kini xí'ín ndó. Chī sa ió nduu nío ndo kee ndó ña kóni Ndios, tído ña kóni ñíi ndo kían chítuu ñaá —kaá na.

⁴² Dá ni nandió koo tuku na kua'an na. Dá ni kasá'á ká'an tuku na xí'ín Ndios:

—Tatá miíi, tá o kúu dítá ní ndutá ova, ña vei ndo'i, dá kían ná kakuuan táto'on kī'o kóni mií ní —kaá na.

⁴³ Dá ni nandió koo tuku na ni ndisáa na noo ndéi taa ñoó. Kúu sa kídí tuku va ra ndéi ra, chī sa'ání nda'o ñaá ña ma'ánó. ⁴⁴ Dá ni nandió koo tuku na ni sa'an na ni ka'an na xí'ín Ndios ta'ándá kúu oni, ta ni ka'an na xí'ín ná táto'on kī'o ni ka'an na dao ka ta'ándá ñoó.

⁴⁵ Dá ni nandió koo tuku na ni ndisáa na noo ndéi taa kua'an xí'ín ná ñoó, dá ni kaa na xí'ín rá:

—iKudí ní ndó viti! iTa nani'i ndée ndo viti! Chī sa ni kasandaá va hora naki'o ra na ni nduu taa ñayuu yó'o noo ndá'a taa kómí kuachi.

⁴⁶ iNdakuei kīi ndo, ná ko'o! Kande'é ndó, chī sa kúyati taa vei naki'o yu'u noo ndá'a ta xini u'u ñaá —kaá na.

Di'a ni kuu tá ni tiin ra Jesús ña ko'on na noo ta né'e choon

⁴⁷ Ká'an jí vá Jesús iin na, kúu ni kasáa va Judas, tá'an ra nákaa tein ndin uxí uu taa xionoo xí'ín ná. Ta kua'á nda'o taa vei xí'ín rá. Dao ra né'e espada, dao ka ra né'e yíto. Chī vei ra xí'ín choon ni sa'anda ta duti sakua'a, xí'ín ta sá'ano ñoo. ⁴⁸ Sa ni kast'o'on va Judas xí'ín taa ñoó ndi kee ra, dá na'a ra ndá yoo kúu Jesús, chī ni kaa ra:

—Taa ni chitói noo ñoó, roón tiin ndó.

⁴⁹ Ta kúu vití'ón ni natuu yati Judas noo iin Jesús, dá ni kaa ra xí'ín ná:

—Nákaa ní, maestro.

Dá ni chitó rá noo ná. ⁵⁰ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Amigo, ¿ndá choon vasón?

Ta kúu ni natuu yati taa kua'a ñoó ni tiin ñaá rá.

⁵¹ Ta iin taa ió xí'ín Jesús ñoó ni taó rá espada ra. Ta kúu ni chitó'on ra do'o iin ta kéchóon noo ta duti kúu noo. ⁵² Dá ni kaa Jesús:

—Nachikaa va'a espada xaan noo ni sa káaan, dá chī taa tiin espada, xí'ín espada ta'ani kuu ra. ⁵³ ¿Á ko ná'á ta'an voon ña kuu va ka'in xí'ín tatái, dá tanda'á ná uxí uu tu'u ángel kii na chindeé ná yu'u? ⁵⁴ Tído tá

ná kee yu'u dión, dá kían, ¿ndi koo, dá xinkoo noo ká'an tuti i Ndios? Chì ká'an ña kì'o dión kánian ndo'i.

⁵⁵ Dá ni kaa na xí'in taa kua'a ñoo:

—¿Á ta kui'iná vá kée ndó yu'u kúuí, sa'á ñoo vei ndó xí'in espada xí'in yíto tiin ndó yu'u? Ta ndidaá kuu vá ni sa káai xí'in ndó yé'é ño'o sa daná'i noo ndo, ta ni ko ní tiin ndó yu'u. ⁵⁶ Tído ndidaá ña yó'o kúu viti, dá ná xinkoo noo ni ka'an profeta noo tuti i Ndios —kaá na.

Ta kúú ndidaá vá ta xionoo xí'in ná ni dankoo ndava'a ñaá, ta ni xino ra kua'an ra.

Di'a ni kuu tá ni sa iin Jesús noo mií ta duti kúú noo

⁵⁷ Ta taa ni tiin Jesús, roón kúú ra ndáka ñaá kua'an ve'e Caifás, ra kúú duti kúú noo, chí ñoo ni nditútí taa dána'a ley Moisés xí'in ta sá'ano ñoo. ⁵⁸ Ta Pedro, ndaá xíká xíká tákaa ra kua'an ra. Dá ni saa ra ni ku'u ra noo kúú yé'é ve'e ta duti kúú noo ñoo. Dá ni sa koo ra ió ra tein ta ndaá yé'é ñoo, dá koni ra ndi koo.

⁵⁹ Ta ra duti saku'a ñoo xí'in ta sá'ano ñoo xí'in ndidaá ka ta né'e choon ñoo Jerusalén ni nditútí rá ndéi ra ndúkú rá ta ka'an to'on sa'a Jesús, dá kuu naki'o ñaá rá noo nda'á ta romano, dá ka'áni ñaá rá.

⁶⁰ Tído ko ní ni'i ta'on ra iin kuachi ká'ano dákuío ra Jesús, va'ará kua'a nda'o taa ni nakuíta ni ka'an to'on sa'a ná. Tído tá ni ndi'i, dá ni ndakuei uu ka taa ni ka'an kuachi ra sa'a ná, ⁶¹ ta kaá ra:

—Di'a ta'ani ni kaa taa xaan: “Ío choon noo ndá'í ña kían nakani ndi'ii ve'e ño'o Ndios, ta tixi kuu óni kandeé yu'u nduva'i ña” —kaá ra.

⁶² Dá ni ndakuíin ndichi mií ta duti kúú noo ñoo. Dá ni kaa ra xí'in ná:

—¿Ndiva'a ko ká'on chindeéon miíon? ¿Á ña ndaa kían ká'an kuachi taa kaa sa'on o koó? —kaá ra xí'in Jesús.

⁶³ Tído tádi óon va iin Jesús.

Dá ni nandió koo tuku ta duti kúú noo ñoo ni ndato'on ñaá rá:

—Xí'in kuu Ndios takí sa'ándái choon nooon ña kasto'on ndaa xí'in ndu'u. ¿Á yo'ó kúú Cristo, na dákaki ñaá? ¿Á yo'ó kúú de'e Ndios?

⁶⁴ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Táto'on kì'o ká'an ní, kì'o dión kían. Ta ká'an ta'ani yu'u xí'in ní ña nda kuu viti koni ndo na ni nduu taa ñayuú yó'o nakoo na xoo kuá'a tatá Ndios, noo ió na dándáki na. Ta koni ta'ani ndó kii na tein viko tánee induú —kaá na.

⁶⁵ Ta kúú ni ndatá ta duti kúú noo ñoo kotó ra sa'á ña ni xido téi ini ra. Dá ni kaa ra:

—iNi ka'an ndava'a taa yó'o sa'a Ndios! ¿Ndá choon kuu ka yo cháa ka taa ka'an kuachi sa'a rá? Chì vití'on kuií ni seídó'o va mií ndó ña ni ka'an ndava'a taa yó'o sa'a Ndios. ⁶⁶ ¿Ndí kían náta'an ini ndo keeá xí'in rá?

Dá ni kaa dao ka taa ñoo:

—Kánian kuu va ra sa'á ña ni ka'an ra dión.

⁶⁷ Dá ni t̄u ndaa di' dao ra noo ná, ta dao ka ra ni kani ñaá xí'ín yikí, ta dao ka ra ni koon da'anda noo ná, ⁶⁸ ta kaá ra xí'ín ná:

—Tá miían ndaa kúúón Cristo, dá kían nakoni ini kii ndi ndaa ndu'u ni kani ñaá.

Di'a ni kuu, dá ni ndata Pedro sa'a Jesús oni ta'ándá

⁶⁹ Ta ió Pedro sata vé'e noo ndéi dao ka ñayuu ñoó. Dá ni natuu yati iin ñá'a kéchóon ve'e ñoó. Dá ni kaaan xí'ín rá:

—Xíonoo ta'ani yo'ó xí'ín Jesús, ta kúú kuendá Galilea káa, ¿daá koó?

⁷⁰ Tído ni ndata vá Pedro sa'a Jesús noo ndidaá ñayuu ndéi ñoó, ta kaá ra:

—Kó ná'í nda sa'a ká'on.

⁷¹ Dá ni kee ra kua'an ra noo kúú yé'é di'a. Dá ni xini ñaá iin ka ñá'a. Dá ni kaaan xí'ín dao ñayuu ndíta ñoó:

—Taa káa ta'ani kúú kuendá Jesús, ta ñoo Nazaret.

⁷² Ta kúú tuku va ni ndata rá sa'a Jesús, ta kaá ra:

—Miían ndaa kuiti kó ná'á ta'on yu'u taa ká'an ní sa'a.

⁷³ Ta kúú lú'u ka tóó, dá ni natuu yati dao ka na ndíta ñoó, dá ni kaa na xí'ín rá:

—Miían ndaa kuiti kuendá Jesús kúú yo'ó, dá chi tát'on ká'an ta Galilea, ki'o dión ká'on.

⁷⁴ Dá ni kasá'á ká'an ndava'a ra, ta kaá ra:

—Ná'á Ndios ña kó ná'á ta'on yu'u taa ká'an ní sa'a ñoó.

Ta ni ndi'i ni ka'an ra dión, ta kúú ni kana va chéli. ⁷⁵ Dá ví ni ndisáa ini ra to'on ni ka'an Jesús xí'ín rá, chi di'a ni kaa na: “Tá kó ñá'a kana chéli, ta kúú sa ndata yo'ó sa'á yu'u oni ta'ándá”, kaá na. Dá ni keta ra sata vé'e, ta kúú nda'í nda'o ni saki ra.

Di'a ni kuu tá ni sa iin Jesús noó ta naní Pilato

27 ¹ Tá ni t̄u noo, dá ni ndat'ón kue'é ta duti sakua'a, xí'ín ta sá'ano ñoo ndi koo kee ra, dá nakí'o ra Jesús noo ndá'a ta né'e choon romano, dá ka'ání ñaá rá. ² Dá ni kató ñaá rá ndáka ra ni saa ra ni nakí'o ra noo ndá'a ta né'e choon romano naní Pilato.

Di'a ni kuu tá ni sa'ání Judas mií rá

³ Kúú ni kandaa ini Judas, tá'an ra ni nakí'o Jesús noo nda'á taa xiní u'u ñaá, ña sa ni kandoo ra né'e choon ña ka'ání rá Jesús. Kúú ni nandió né'e ra oko uxí di'ón plata noo ta duti sakua'a xí'ín ta sá'ano, dá chi ni nandikó iní ra sa'á ña ni ya'a ra ni kee ra, ⁴ dá kaá ra:

—Ni kee yu'u iin kuachi, dá chi ni nakí'o yu'u iin taa koó kuachi noo ndo'ó.

Dá ni kaa ta duti ñoó:

—K_o sa'ání ta'on ndu mií ndú. Kuachi mií vóón kíán.

⁵ Dá n_i ko'ono ni'ini ra di'ón plata ñoó no_o kúú yé'é ño'o ñoó. Dá n_i keta ra kua'an ra. Ta kúú ñoó n_i sa'an ra n_i chirkaa ra mií rá, dá n_i xi'i ra.

⁶ Dá n_i nditútí ta duti saku'a ñoó di'ón ñoó, dá n_i kaa ra:

—O kúu ta'on taán yo di'ón yó'o no_o di'ón dóko ñayuu no_o Ndios, dá chi kíán ya'i sa'a ni_i ndii.

⁷ Dá tá n_i ndi'i n_i ndat'ón kueé ra, dá n_i xiin ra iin ñó'o no_o ta káva'a kidi, dá ná koo no_o nduxi na tuku xí'i. ⁸ Sa'a ñoó nda ku_u víti naní ñó'o ñoó, noñó'o ni_i. ⁹ Dión, dá n_i xinkoo to'on ká'an ña n_i taa profeta Jeremías: “N_i ki'in ra oko uxí di'ón plata, ña n_i chiya'i ra sa'a ná táto'on n_i chikaa ini ta ñoo Israel kakuu ya'i na, ¹⁰ ta xí'in di'ón ñoó n_i xiin ra ñó'o no_o ta káva'a kidi. Dión n_i kaa sato'o yo Ndios xí'in yu'u.”

Di'a n_i kuu tá n_i sa iin Jesús no_o taa naní Pilato

¹¹ Tá n_i sa ku_in Jesús no_o Pilato, ra dándáki ñoo ñó'o kuendá Judea ñoó, dá n_i ndat'ón ñaá rá:

—¿Á yo'ó kúú rey no_o na Israel?

Dá n_i kaa Jesús xí'in rá:

—Ta dión kaá mií ní.

¹² Ta va'ará dátaí kuachi ñaá ta duti saku'a, xí'in ta sá'ano ñoo, tído ni iin tó'ón to'on ko ní ka'an na. ¹³ Dá n_i kaa tuku Pilato xí'in ná:

—¿Á ko seídó'o ta'an voón ña k_i'o dión ví káva'a ra kuachi sa'on?

—kaá ra.

¹⁴ Tído ni iin tó'ón to'on ko ní ka'an na. Sa'a ñoó kúú n_i naá vá iní Pilato.

Di'a n_i kuu, dá n_i sa'anda Pilato choon ña ná karkaa Jesús ndika cruz

¹⁵ Ta iin iin tein víko pascua dáya_a Pilato iin taa nákaa ve'e kaa, tá'an ra kándoo na ñoo Israel sa'a. ¹⁶ Ta daá ñoó nákaa iin taa naní Barrabás ve'e kaa, ta iin ní kúú ká'an na sa'a rá ña kúú rá iin ta kini.

¹⁷ Ta sa'a ña n_i nataka kuá'a ñayuu no_o Pilato, sa'a ñoó n_i ndat'ón ñaá rá:

—¿Ndá yoo dáya_a yu'u, kóni ndo? ¿Á Barrabás dáya_ai, o Jesús, tá'an ra chínani ndó kúú Cristo?

¹⁸ Dión n_i kaa Pilato, chi n_i kanda_a ini ra ña sa'a ña u'u iní vá ta duti ñoó, sa'a ñoó n_i naki'o ra Jesús no_o ndá'a rá.

¹⁹ Ta nda no_o ió ra sa'ándá ra choon ñoó, n_i tanda'a ñadi'í ra choon n_i saaan no_o rá, ta kaáan: “Ná dá'a ni kendava'ón xí'in taa xa_an, chi taa ndaa kúú rá. Dá chi nda'í nda'o n_i saní sa'a rá n_i tuu no_o ku_u víti.”

²⁰ Tído n_i kasá'a ta duti saku'a xí'in ta sá'ano ñoo dáka'an kue'é ra ñayuu kuá'a ñoó ña ná kaka na ña dáya_a ra Barrabás, ta ná ka'ání rá Jesús. ²¹ Dá n_i nandió ko_o tuku Pilato n_i ndat'ón rá ñayuu ñoó:

—¿Ndi káa iin taa yó'o dáyaai, kóni ndo?

Dá ni kaa ñayuu kuá'a ñoó:

—Dáyaai ní Barrabás xaan.

²² Dá ni kaa Pilato xí'in ná:

—¿Ndi kían kóni ndo keei xí'in Jesús yó'o, tá'an ra kaá ndo kúu Cristo, tá dáa?

Dá ni kaa ñayuu kuá'a ñoó:

—Chirkaa ní ra ndika cruz.

²³ Dá ni kaa Pilato xí'in ná:

—Ta, ¿ndi kían kini ni ya'a taa yó'o ni kee ra?

Tído kúu ni'i cháa ka ví ni kasá'a káyu'ú ñayuu kuá'a ñoó:

—iChirkaa ní ra ndika cruz!

²⁴ Kúu ni kandaai ini Pilato ña ko kándeé ka ra ka'an ra xí'in ñayuu kuá'a ñoó, chi di'a ni nakuina vaá cháa ka ví ná. Sa'a ñoó ni ki'in ra cháa takuí, ta ni nakata ra ndá'a rá noo ndidaa na ñoo Israel ñoó, dá ni kaa ra xí'in ná:

—O kándio kuachi ta'on yu'u sa'a ni taa yó'o, chi kúu rá iin taa ndaa. Mii vá ndó kúu na ná kandido kuachi sa'a rá.

²⁵ Dá ni kaa ndidaa na ñoo ñoó:

—Ndu'u ná kandido kuachi sa'a ni rá, ta nda de'e ndu ná kandido kuachi sa'a ra.

²⁶ Dá ni dayaa Pilato Barrabás. Dá tá ni ndi'i ni kani soldado Jesús xí'in chirrión, dá ni naki'o ñaa Pilato noo ndá'a rá, dá ná ko'on ra chirkaa ñaa rá ndika cruz.

²⁷ Dá ni naki'in ñaa soldado kuenda Pilato ndáka ra kua'an ra nda maá ini ve'e chón tã romano. Dá ni nadataká ra ndidaa ka soldado kúu kuenda ra, dá ni kaõ noo ra Jesús noo ín na ñoó. ²⁸ Dá ni taó rá dá'on ná. Dá ni daku'ino ñaa rá iin dá'on kua'a toón. ²⁹ Dá ni chinóo ra iin corona ni kava'a xí'in íon dini ná. Ta ni chirnee ra iin tañií ndá'a xoo kuá'a na. Dá ni kasá'a sá kuita xiti rá noo ná, dá kediki ñaa rá, dá kaá ra xí'in ná:

—Na ká'ano kúu mii ní, na kúu rey noo na Israel —kaá ra.

³⁰ Ta ni tãu ndaa dii ñaa rá, ta ni xio ndaa ra tañií né'e na ñoó ni koon ra dini ná. ³¹ Tá ni ndi'i ni kediki ñaa rá, dá ni ditá rá dá'on ñoó. Dá ni nadaku'ino ñaa rá dá'on mii ná. Dá ví ni kee ra ndáka ñaa rá kua'an ra chirkaa ra ndika cruz.

Di'a ni kuu tá ni chirkaa ra Jesús ndika cruz

³² Ta noo ndáka ñaa rá kua'an ra ñoó, ni naki'in tá'an ra xí'in iin taa naní Simón, tã kúu kuenda Cirene. Dá ni kendusa ra xí'in taa yó'o ña ná kadokó ra cruz ko'on ra.

³³ Dá ni saa ra noo naní Gólgota. To'on yó'o kóni kaa yiki lásá dini ndii.

³⁴ Dá nì xì'o ra vino nì daká tá'an xí'ín ndiró ova ko'o Jesús. Dá tá nì ndi'i nì xirndodó ná ra, kúú kò ní xíin ta'on na ko'o na ra. ³⁵ Dá tá nì ndi'i nì chirkaa ñáá rá ndika cruz, dá nì sa ndei ra nì sadikí ra suerte xí'ín dá'on ná, dá ná kande'á ndi ndáa dá'on kánian ni'i iin rá iin ra. Díon nì kee ra, dá nì xinkoo to'on nì ka'an profeta, chí di'a nì kaa na: “Nì naka'anda ra dá'amái, chí nì sadikí ra suerte xí'án.”

³⁶ Tá nì ndi'i, dá nì sa ndei ra ndéi ra ndáa ra Jesús. ³⁷ Ta nì kani ra iin tabla yati dinì cruz ñoó, ta ká'an ndá sa'a kían tákaa na ñoó. Ta di'a kaáan: “Taa yó'o kúú Jesús, ta kúú rey noó na ñoo Israel.” ³⁸ Ta nì chirkuéi ta'ani ra uu ta kuí'íná ndika dao ka cruz. Iin ra tákaa xoo kuá'a na, ta iin ka ra tákaa xoo íti na.

³⁹ Ta ñayuu chíka'anda kua'an noó tákaa na ñoó kédiki ndaa ñáá ná, ta kaó na dinì ná kénóo na Jesús, ⁴⁰ ta kaá na:

—Kaá yo'ó ña nakani ndi'ón ve'e ño'o ká'ano yo, ta kúú tixi onì va kuu, kúú sa nduva'a voón ña, kaáon. Sa'á ñoó ndani dákaaki miíon viti. Kua'án noo kíi ndika cruz xa'an tá miían ndaa de'e Ndios kúúon.

⁴¹ Ta díon ta'ani kédiki ñáá ta dutì saku'a ñoó, xí'ín ta dáana'a ley Moisés, xí'ín ta fariseo ndíta ra, ta kaá ra:

⁴² —Dao ka va ñayuu sa kandeé rá sa dakáki ra, tído kò kándéé ta'on ra dákaaki ra mií rá viti. Tá nda rey yo kúú rá, dá kían ná noo kíi rá ndika cruz káa, dá ná kandísa yó ra. ⁴³ Nì kandeé iní ta káa Ndios, sa'á ñoó ná dákaaki ñáá Ndios viti tá miían ndaa kú'u ini na sa'a rá, chí kaá ra ña kúú rá de'e Ndios —kaá ra ndíta ra.

⁴⁴ Ta kána'á ta'ani nda uu ta kuí'íná tákuéi iin iin xoo díin ná xí'ín ná.

Di'a nì kuu tá nì xì'i Jesús

⁴⁵ Ta nda kaxuu kuu dáá ñoó nì nakuíin naá iin ní kúú ñayuu nda ka onì sa'ini.

⁴⁶ Tá kua'an kasandaá ka onì sa'ini, kúú ni'i nda'o nì kayu'ú Jesús, ta kaá na:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —to'on yó'o kían kóni kaa: Ndios miíi, Ndios miíi, ¿ndiva'a nì dayáa ndá'a ní yu'u?

⁴⁷ Tá nì seido'o dao ka taa ndíta ñoó ña nì kaa na díon, dá nì kaa ra:

—Kueídó'o ndó, chí kána ra profeta Elías.

⁴⁸ Ta kúú vití'ón nì kankono iin taa nì sa'an ra nì dandáxi ra iin tá'í dá'on xí'ín vino iá. Dá nì so'oni ra'an dinì iin tañíi. Dá nì chinee raan yú'u Jesús, dá ná ko'o na ra. ⁴⁹ Dá nì kaa dao ka ñayuu ndíta ñoó:

—Ná dá'a ni kee ní díon. Ná kandati yó, ta ná kande'á á kasaa Elías chindeé ñáá ná —kaá na.

⁵⁰ Ta kúú ni'i nda'o nì kayu'ú tuku Jesús, dá nì naki'o na mií ná nì xì'i na.

⁵¹ Ta kúú mií hora daá ñoó nì ndata dao dá'on tákaa ndadí ini ve'e ño'o ká'ano. Nì keean nda yú'án nino, ta kúú nda yú'án nino nì xino noó

n̄i ndat̄a ñá. Ta kúu n̄i nda'o ni taan, ta kúu n̄i ndat̄a dao ña kúu yuu ndáá,⁵² ta n̄i nono yé'é káo noo ñó'o ndij, ta kúu kua'á nda'o ñayuu Ndios, na n̄i xi'i, n̄i nataki.⁵³ Dá tá n̄i ndi'i n̄i nataki Jesús, dá n̄i kuu n̄i kankuei ñayuu ñoo ini káo ñoo, dá n̄i sa'an na ñoo Jerusalén, ña kúu ñoo ij, ta ñoo n̄i na'a noo ná noo kua'á nda'o ñayuu.

⁵⁴ Ta mií ta dándáki soldado iin ra xí'in dao ka soldado ndaá ra Jesús noo tákaa na ndika cruz ñoo. Dá tá n̄i xini ra ña n̄i taan xí'in dao ka ña'a n̄i kuu, kúu n̄i yu'ú nda'o ra, ta n̄i kaa ra:

—Miian ndaa ndisa de'e Ndios n̄i sa kuu ta yó'o —kaá ra.

⁵⁵ Ta xíká vá ndíta kua'á nda'o na ñá'a ndé'é ná ña n̄i ndo'o Jesús. Ta noón kúu na n̄i xionoo xí'in Jesús nda rá n̄i kasá'á ná kuendá Galilea xionoo na, ta sa chindeé ñaá ná.⁵⁶ Ta tein na ñá'a ñoo nákaa María Magdalena, xí'in María, naná Jacobo xí'in José, xí'in naná ta kúu de'e Zebedeo.

Di'a n̄i kuu, dá n̄i nduxi Jesús

⁵⁷ Tá n̄i kuaá kuu dáá ñoo, dá n̄i saa iin ta kuiká naní José, ta ñoo Arimatea, ta sa xionoo ta'ani ra xí'in Jesús.⁵⁸ Ta n̄i sa'an ra noo nákaa Pilato, dá n̄i xika ra ña ná naki'o ra yikí koño Jesús noo rá. Dá n̄i sa'anda Pilato choon noo soldado ra ña ná ko'on ra naki'o ra yikí koño Jesús noo José ñoo.

⁵⁹ Dá n̄i saa ra n̄i danoo ñaá rá ndika cruz. Dá n̄i naki'in ñaá José, dá n̄i nachituu ñaá rá xí'in iin sávana n̄i ndoo.⁶⁰ Dá n̄i sa'an ra n̄i chikáa ñaá rá ini iin yái saá, ña n̄i kaan mií rá ndika káo. Dá tá n̄i ndi'i n̄i sadi ra yu'ú yái ñoo xí'in iin yuu chiká'ano, dá n̄i kee ra kua'an ra.⁶¹ Ta yu'ú yái ñoo n̄i ndo María Magdalena xí'in iin ka María ñoo ndéi na.

Di'a n̄i kuu tá n̄i sa'anda Pilato choon ña kande soldado kandaa ra yu'ú yái ñoo

⁶² Sa n̄i ya'a kuu kénduu na Israel ña'a kasá'an na. Tá n̄i tuu noo iin ka kuu, dá n̄i nataka ta duti sakua'a xí'in ta fariseo noo Pilato,⁶³ dá n̄i kaa ra xí'in rá:

—Tatá, n̄i ndisáa ini ndu ña sa ká'an ta to'on ñoo ña tixi kuu óni, dá nataki ra, kaá ra tá ko ñá'a kuu ra.⁶⁴ Sa'á ñoo ka'anda ní choon ña ná kandaa va'a soldado ní yu'ú yái noo nákaa ra nda ná kasandaá kuu óni. Dá chi oon ni ví kasaa ta sa xionoo xí'in rá iin sakuaá nataó kuí'ína ñaá rá, dá kaa ra xí'in na ñoo ndu ña n̄i nataki ra, dá kían tuú cháa ka choon o duú ta'ándá mií noo.

⁶⁵ Dá n̄i kaa Pilato xí'in rá:

—Xaan ndíta soldado. Kandaka ndó ra kua'an ndo, ta nakuita ra kandaa ra yái ndij ñoo táto'on k̄i'o kóni ndo —kaá ra.

⁶⁶ Dá n̄i sa'an ra n̄i sadi toon ra yu'ú yái ñoo, chi n̄i kani ra sello yé'an, ta n̄i chikata ra soldado ndíta ra ndaá raan.

Di'a ni kuu tá ni natakí Jesús

28 ¹ Tá ni ya'a kuu náni'i ndée na Israel, na'a va'a kuu mií noó kásá'a sa'a semana, dá ni kee María Magdalena xí'ín iin ka María ñoo kua'an na kande'é ná yái noó ni nduxi Jesús. ² Ta kúu ni'i nda'o ni taan, dá chi ni naxino iin ángel kéchóon noo sato'o yo Ndios ni kii chí induú, dá ni natuu yati na noó ni nduxi Jesús, dá ni ditá ná yuu ká'ano ñoo, dá ni sa koo na ió na sataán. ³ Tató'on ki'o náye'e ndaa noo sá kuiin tasa, ki'o dión ndato yé'e na, ta kuxí kachi dá'on ná. ⁴ Ta kúu ni yu'ú nda'o soldado ndíta ndaa yu'ú yái ñoo ni kee na, ta kúu ndéi nino oon ví rá ndíta ra, ta kéeá kuendá ndaa ndji va kúu rá ndíta ra. ⁵ Dá tá ni saa na ñá'a ñoo, dá ni kaa ángel ñoo xí'ín ná:

—Ná dá'a ni yu'ú ndo, chi sa ná'a vái ña vei ndó nándukú ndó Jesús, na ni sarkaa ndika cruz. ⁶ Tído koó ka na nákaa yó'o. Sa ni natakí va na tató'on ki'o ni sa ká'an na xí'ín ndó. Nakíi ndo kande'é ndó noó ni sa nóo na kúu sato'o yo, dá koni ndo. ⁷ Kua'an kii ndo kastó'on ndó xí'ín ndidaá ta xionoo xí'ín ná ña ni natakí va na. Ta kuió noó na ko'on na noo rá chí Galilea di'a. Ta nda ñoo ví, dá koni ñaa rá, kaa ndo xí'ín rá. Choon yó'o vei kastó'in xí'ín ndó —kaá ángel ñoo.

⁸ Dá ni kankuei na yu'ú yái ñoo, ta kúu yu'ú nda'o na. Tído kadij nda'o ta'ani ini na taxí tá'an na kua'an na kastó'on na to'on saá yó'o xí'ín ta xionoo xí'ín Jesús. Ta noo taxí tá'an na kua'an na kastó'on na sa'a to'on saá yó'o xí'ín ta xionoo xí'ín ná, ⁹ kúu iin kuití vá ni na'a noo Jesús noó kua'an na ñoo, dá ni kaa na:

—¿Á kúkueé ni ndó?

Dá ni natuu yati na noo iin Jesús, ta ni nomi ni'ini na sa'a ná, ta dión ni sa ndaño'o ñaa ná. ¹⁰ Dá ni kaa Jesús xí'ín ná:

—Ná dá'a ni yu'ú ndo. Kua'an ndo kastó'on ndó xí'ín ñani kuálíi ña ná ko'on xi chí Galilea di'a, ta ñoo koni xi yu'u —kaá na.

Di'a kua'an ña ni kaa soldado sa'a ndí kían ni ndo'o Jesús

¹¹ Tá ni ndi'i ni kee na ñá'a ñoo kua'an na, dá ni kee ta ndaa yu'ú yái ñoo kua'an ra ñoo Jerusalén. Tá ni saa ra, dá ni naki'o ra kuendá noó ta duti saku'a sa'a ndidaá ña ni kuu ñoo. ¹² Dá ni kana ta duti kúu noó ñoo ndidaá ta sá'ano ñoo. Dá tá ni ndi'i ni ndatón kue'é ra, dá ni xi'o ra ku'á nda'o di'ón noo soldado ñoo, ¹³ ta ni kaa ra xí'ín rá:

—Kaa ndo xí'ín ñayuu ña ñoo tádi ni kii ta sa xionoo xí'ín rá, ta ni taó ku'íná rá yikí koño ra né'e ra kua'an ra tein kidi ndu, kaa ndo. ¹⁴ Tá ndá ndi kuu ni ni'i tó'on Pilato, o sa nákani ini ndo, chi mií vá ndú ná'a ká'an ndu sa'a ndo, dá ná dá'a ni ka'ání rá ndo —kaá ra xí'ín soldado ñoo.

¹⁵ Dá n̄i ki'in ra di'ón ñóó. Dá n̄i kee ra táto'on n̄i ta'andá choon noo rá. Ta ndá kuu víti ká'an n̄a Israel ña n̄i nataó kuí'íná ñaá ta n̄i sa xionoo xí'ín ná.

Yó'o sa'ándá Jesús choon noo taa xionoo xí'ín ná ña ná ko'on ra dána'a ra to'on na iin ní kúú ñayuú yó'o

¹⁶ Dá n̄i kee ndin ux̄i iin taa xionoo xí'ín Jesús kua'an ra iin yúku iin chí kuendá Galilea táto'on n̄i sa'anda n̄a choon noo rá. ¹⁷ Tá n̄i xini ra Jesús, dá n̄i sa ndaño'o ñaá rá. Tído nákan̄i kuách̄i īi vá ini dao ra. ¹⁸ Dá n̄i natuu yati Jesús noo rá, dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—N̄i nat̄iin yu'u ndidaá choon ña dándák̄ii induú xí'ín noñó'o yó'o.

¹⁹ Sa'á ñóó kua'an ndo dána'a ndo noo ñayuu ndéi ndidaá ñoo ñó'o ñayuú yó'o sa'a yú'u, dá ná kakuu na kuendá yu'u. Ta dákodo ndúta ndo ná xí'ín kuu tatá Ndios, xí'ín kuu de'e na, xí'ín kuu Espíritu īi, ²⁰ ta dána'a ndo noo ná ná kee na ndidaá choon n̄i sa'andai noo ndo. Ta kooi xí'ín ndó ndidaá tá'an kuu, nda noo ndi'i kuií ñayuú yó'o. Dión ná koo.